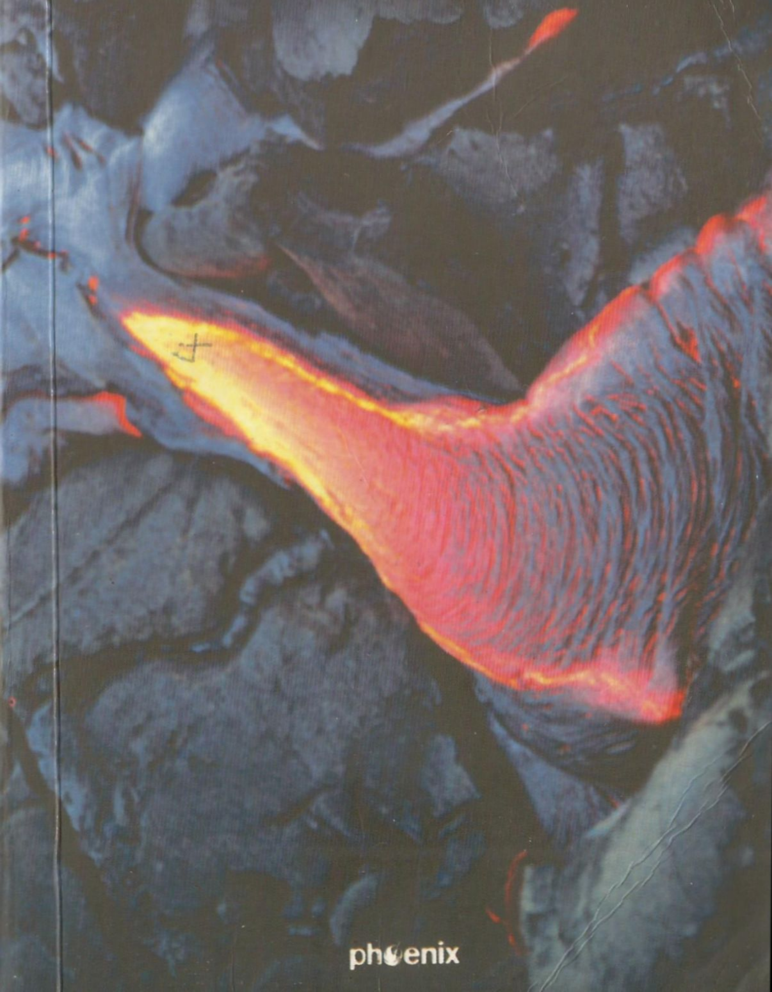
bir RAHiP, bir ERKEK

Zora Neale Hurston

Çeviren: Ayşe Şirin Okyayuz Yener

phoenix

Zora Neale Hurston, (1891-1959); 7 Ocak 1891'de Notasulga, Alabama'da beşinci çocuk olarak dünyaya geldi. Babası John, marangozluk da yapan Baptist bir vaizdi, annesi Lucy ise eski bir öğretmendi. Howard Üniversitesi'ne devam ettiği yıllarda ilk öykülerini yazmaya başladı. Daha sonra New York Barnard College'da antropoloji okudu. 1930'lu yılların sonlarında dört roman ve bir otobiyografi yayınlamıştı. Başlıca eserleri, *Bir Rahip, Bir Erkek* (1934); *Their Eyes Were Watching God* (1937); *ve Moses: Man of the Mountain*'dır (1939). 1950 yılında Florida'ya dönen Hurston, 1959'da yaşamını kaybetti.

Ayşe Şirin Okyayuz Yener, ilk ve orta eğitimini çeşitli ülkelerde tamamlamasının ardından Hacettepe Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü'nden mezun olmuş ve aynı bölümde yüksek lisans derecesi almıştır. Doktorasını ise Hacettepe Üniversitesi İngiliz Dilbilimi Bölümü'nde tamamlamıştır.

Çeviri ve çeviribilim hakkında, ulusal ve uluslararası platformlarda sunuşlar yapmış ve aynı konularda birçok dergide çalışmalar yayınlamıştır. Çeşitli yayınevlerinden yayınlanmış teknik ve edebi çevirileri bulunan çevirmen, Hacettepe Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü'nde araştırma görevlisi olarak çalışmış ve halen Hacettepe Üniversitesi ve Bilkent Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümlerinde yarı-zamanlı öğretim görevlisi olarak dersler vermektedir. Evli olan çevirmenin, Ahmet Ufuk ve Mehmet Can isminde iki oğlu bulunmaktadır.

Ayşe Şirin Okyayuz Yener'in yayınevimizce basılan diğer çeviri eserleri Calvin Luther Martin'in *İnsanın Yolu,* Elaine Cunningham'ın *Büyücüavcısı* ve *Selgeçidi* adlı kitaplarıdır.

Bir Rahip, Bir Erkek

Bir Rahip, Bir Erkek

Zora Neale Hurston

phoenix

Bir Rahip, Bir Erkek
Zora Neale Hurston
Özgün Adı: Jonah's Gourd Vine

Çeviren: Ayşe Şirin Okyayuz Yener
Yayıma Hazırlayan: Esen Gür
Son Okuma: Mehmet Gürsoy

Sanat Yönetmeni: Harman Şaner Çakmak
Kapak Tasarımı: Cemal Tekin

Mizanpaj – Ofset Hazırlık: Serdar Aydoğan
Baskı ve Cilt: Pano Ofset

Birinci baskı, Ekim 2002, Ankara
ISBN: 975-6565-36-5

Phoenix Yayınevi
Dirim Sokak 23/2 Cebeci 06600 Ankara
Tel: (312) 320 44 57-58 Faks: (312) 362 53 93
e-posta: info@phoenixkitap.com
http://www.phoenixkitap.com

Timsahların dolaştığı çamurlu suyun içindeki
Tahtın yanında duran
Uzun kanatlı meleklerden biri olan
Bob Wunsch'a

Birinci Bölüm

Tanrı göğü gümbürdetiyor, parmaklarıyla oraya buraya şimşekler savuruyordu.

Amy Crittenden kulübesinin kapısının eşiğine gelip çiğnediği tütünün bir kısmını tükürdü. Kafasını kaldırıp bulutlara baktı.

"Cennetteki bugün göğü delmiş herhalde" dedi iskemlesine yaslanmış kapının tam önünde oturan kocasına. "Çocukları pamuk tarlasından çağırsan artık."

"Yağmur yağmaz," diye homurdandı kocası. "Sen zaten hep bilip bilmeden konuşursun işte."

Tam o sırada sert toprak bahçeye birkaç ağır yağmur damlası düştü. Adam yavaşça kalktı. Aslında orta yaşlı olan adam, olduğundan daha yaşlı görünüyordu.

"Yağsa bile," diye lafına devam etti Ned Crittenden huysuz bir şekilde, "eve girmeyi akıl edecek kadar kafaları çalışmıyorsa ıslansınlar."

"Ama biz tarladan ayrılırken onlara 'ben sizi çağırmadan gelmeyin' demiştin. Hadi git de yağmur iyice bastırmadan çağır."

Ned Amy'yi duymazlıktan geldi ve iskemleyle kapıdan geçerken bilerek Amy'nin çıplak ayağına bastı. "Ne çekilmiyorsun kapı eşiğinden behey kadın! Terssin işte ters. Senin temiz bir sopaya ihtiyacın var. Ne sinir bozucu karısın be . . . "

Amy kızgın bir bakış fırlattı, sonra da rüzgarın savurduğu pamuk tarlasına baktı, dönüp duvarda asılı duran inek boynuzu borazanı kaptı ve dudaklarına götürdü.

"John Buddy! Zeke! Zachariah! Eve gelin!"

Pamuk tarlasının ta dibinden bir ses duyuldu. "Tamam! Geliyoruz."

Ned kulübenin bir ucundan diğerine ayaklarını sürüyerek yürüyor, pencerenin ahşap kepengini çarparken homurdanıyordu.

Çocuklar kan ter içinde geldiler, gülerek birbirlerini ezip yarışıyorlardı. Üç küçük, üç büyüğün ayaklarının altında dolaşıyordu. En büyük oğlan hepsinden önce geldi ama içeri girdiğinde aniden durup öbürlerinin başlarının üstünden geldikleri yöne doğru baktı.

"Şu kapıyı kapa John!" diye bağırdı Ned, "Tanrı sana zerrece akıl vermemiş."

Amy büyük oğlunun baktığı yöne baktı. "Gelen kim John?" diye sordu.

"Yoldan geçen beyazlar sadece anne. Nereye gittiklerine bakıyordum."

"Şu kapı eşiğinden çekil de kapıyı kapa salak! Öylece durmuş beyazlara bakıyor!" Ned dişlerini sıkmış-

tı. "Beyazlara böyle saygısızca davranmaya devam et de darağacını boyla."

"Saçmalama" dedi Amy sabırsızca, "yaşlı Beasley de kimmiş ki ona bakılmayacakmış? Zaten beş para etmezin biri."

"Şu kapıyı kapa John!" diye bağırdı Ned.

"Son giren ben değildim ki," dedi John suratını asarak.

"Bana laf yetiştirmeye kalkma," diye bağırdı Ned. "Söylediğimi yap ve çeneni kapa, yoksa seni eşek sudan gelinceye kadar döverim. Anan bir nebze beyaz kanı bulaşmış diye sana gökten zembille inmişsin gibi davranabilir ama ben ciğerini sökerim, hem de bir hamlede. Şu kapıyı kapat dedim!"

Şöminenin yanından kalın bir odun kaptı ve tehdit edercesine John'a doğru sendeledi.

Amy siyah bir kaplan gibi kap kacağın yanından fırladı.

"Ned Crittenden, sen oğluma o tahta parçasıyla bir vurmaya çalış da ben bunu senin yanına bırakır mıyım gör bakalım."

"Yok ya," diye küçümsedi Ned, "ne yani önüne yemek koyacam, sırtını pek tutucam, sonra da suratıma tükürünce yarabbi şükür deyip her bir şeyi görmezden gelecem öyle mi?"

"Bu koca bir yalan Ned. Hem de adice, pis bir yalan, gel de bana vur şimdi kolaysa. Senin canına okurum ve bunu yapabileceğimi de biliyorsun. Gel de sıkıyorsa vur bakalım! Senin o pis leşini yere sererim, hem de iki saniyede."

"Ne yani? Ben kavga çıksın istemiyorum ama şu veledi terbiye ediyorum diye olay çıkarıyorsun."

"Ne terbiyesi be. Sen onunla kapışmaya çalışıyorsun. O zaten seni dinler, sana karşı saygılı, daha ne olacak ki. Ama senin dilin durmuyor, onun soyunu sopunu yüzüne vurup, piç olduğunu hatırlatıp duruyorsun. O bu evdeki herkesten çok çalışıyor. Ona haybeye verdiğin hiçbir şey yok. Her şeyin karşılığını fazlasıyla alın teriyle ödüyor. Azarlayacaksan, terbiye edeceksen, o da kaşındıysa lafim yok, ama çocuklara sopayla, taşla vurmaya kalkıştığında karşında beni bulursun. Ben onların annesiyim."

"Ben de babalarıyım, şu hariç tabii."

"Benimle evlenmeden önce bir oğlum olduğunu biliyordun, madem istemiyordun niye benimle evlendin? Başta öyle demiyordun ama. O zamanlar oğlumu yere göğe koyamıyordun. Ne zamanki Beasley ve Mimms gibilerle takılmaya başladın, o zaman taktın kafanı bu konuya."

Ned küllerin arasında tavaların, kapaklı ekmek kabının saçılı durduğu kaba şöminenin başına çöktü.

"Veletler, şu ateşi bir yakın hele. Burası karanlık olmaya başladı."

John usulca yanan korların arasına birkaç odun attı ve ateş alevlendi. Ardından da hemen kulübenin en uzak köşesine doğru sıvıştı.

Ned birkaç dakika sarma sigarasını içti, sonra ayaklarını uzattı.

"Yıkama kabına biraz su döküverin veletler, gidin de bez getirin."

Söylediğini yapmaya çalışan çocuklar koşuşturuyorlardı ama boş su kovasına düşen maşrapanın tıngırtısı duyuldu. Bunu Ned de duymuştu.

"Kovada su yok, değil mi?" Odadaki herkese kızgın kızgın bakıp azarladı. "Bir ev dolusu yedirilmesi, giydirilmesi gereken velede bakıyorum ve karanlık bastırıp yağmur yağarken evde bir damla su olmuyor! Ne biçim karısın sen be?"

Amy hiçbir şey demedi. Şöminenin diğer ucunda oturuyordu ve içinde ekmek pişen, ayaklı tencere gibi kabın kapağına kırmızı kor kömür koyuyordu.

"John!" diye kükredi Ned, "kaldır şu sarı kıçını da git ayaklarımı yıkamak için su getir bana."

Amy yacaşça, "Sen ondan daha uzun süredir evdesin. Şimdiye kadar gidip su alabilirdin" dedi.

"Ne yani, el alemin herifinin çocuğunu on iki sene besleyip giydirecem, bir de bana su getirmeyecek öyle mi?" diye bağırdı Ned.

"Yağmur yağıyor, hem de çok yağıyor" dedi Amy aynı sakin sesle.

"Tamam işte," diye pis pis sırıttı Ned, "John da evdeki zenci köle. Eski beyimiz beyaz kanı bulaşmış zencileri hep ev işlerinde kullanırdı, onların tek görevi de sofraya gümüş takımları, kadehleri taşımaktı. Biz siyah zenciler de yağmur, fırtına demeden dışarıda çalışırdık."

"Ben çocuklarımın hiçbirinin bu sağanak yağmurda su getirmesini istemiyorum. Ayakların bekleyebilir. Evliliğimiz bu pastırma yazında on iki yılı dolduracak; daha önceleri ayaklarını daha uzun süre yıkamadığını

da gördüm. Ben çocukların bu yağmurda dışarı çıkıp hastalanmalarını istemiyorum."

"Eski beyimiz bana hiç kar mı yağıyor, yağmur mu ya da kavurucu sıcak mı var, dondurucu soğuk mu diye sormazdı. 'Hadi' dediğinde ya istediğini yapardın ya da sırtında sopayı kırardı. Bu veletler benden iyi değiller ya. Onlar da benim gibi büyüsünler."

"Hayır Ned, ben onların ne senin ne de senden genç olmama rağmen benim gibi olmalarını istemiyorum. Sen kölelik zamanında büyüdün. Eski efendi seni yağmurda ve soğukta dışarıda çalıştırırken, bunu sana iyi biri olasın diye ya da yardım etmek için yapmıyordu herhalde, sadece kendi çıkarlarını kolluyordu. Lee teslim olduğu zaman ben on iki yaşındaydım, beni senin gibi zor şartlarda çalıştırmadılar. Ama bu çocuklar bizlerden farklı."

"Neden bizden farklılarmış? Biz zenciler hep aynıyız, değil miyiz yani? Beyaz adamın gözünde topumuz aynıyız."

"Tabii ki öyle ama çocuklarımızı bizim yerimize beyazlar sevecek değil ya. Bunu köleyken yapamazdık. Onlara hayat verirdik ama çocuklarımız bize ait olmazdı. Onlar efendinin malıydılar. Başkasının malını gözetmenin bir anlamı yoktu; çünkü her an onları bizden alabilirlerdi. Ama şimdi biz de özgürüz. Artık cennetin çanları çaldı. Çocuklarımız artık bizim. Bilmiyorum, belki de bazılarının bunu yapmayı öğrenmesi nesiller alacak ama artık çocuklarımıza değer vermeye alışmamız gerek. Ben zaten onları çok seviyorum. İtilip kakılmalarını istemiyorum."

Ned kısa parmaklarıyla kirli sakalını sessizce, öfkeyle ovaladı. Ateşe tükürüp piposuyla oynadı.

"Çocuğunu dövmeyen dizini döver derler. Tanrı şahidimdir ki bunların hiçbirinden sopamı esirgemiycem. Zenciler çalışmak için yaratılmışlardır ve bu çocukların her biri de bizimle çalışmak zorunda. Şu zıkkım hala pişmedi mi?"

"Hayır, daha pişmedi. Tarlada seninle beraber çalıştıktan sonra eve döndüğümüz anda yemeği hazır etmemi nasıl beklersin? Senin kadar ben de çapa salladım Ned."

"Bana laf kalabalığı yapma kadın, gebertirim seni. Kapa çeneni."

"Bana bak, çenemi istediğim kadar açarım. İstediğim kadar konuşur, canım isteyince susarım. Senin derdinin ne olduğunu ben biliyorum. Geçen yıl topladığımız iki balya pamuğu Beasley aldı diye kızgınsın."

"Yalan söyleme karı."

"Yalancı sensin Ned Crittenden! Hoşuna gitmedi, di mi? Beğenmiyorsan gel de gırtlağımı sık bakalım! Benim lafımı dinlemiş olsaydın, bu hallere düşmezdik. Pamukları, çırçır fabrikasına götürürken her şey sayıldı, Beasley de bizim hakkımızı onun ambarına götürmeni söyledi, tabii sen benim lafımı hiç dinlemedin. Beasley sana onları ambarına bırakmanı söyledi, sen de o beyaz diye onun lafına uydun. Şimdi de ambarında bizim pamuğumuz olmadığını söylüyor. Sen, ben, tüm çocuklar, o pamuk için bütün yıl çalıştık. On altı balya pamuğumuz vardı, şimdiyse ekecek tohumumuz bile yok."

"Binbaşı Beasley de bizi beslediğini söylüyor. Doğrusunu istersen de bizde de doyuracak boğaz çok."

"Bu doğru değil, Ned Crittenden. Bir kere gırtlağımızdan mısır unuyla, domuz işkembesinden başka şey geçmedi. Rush Beasley'ye kafa tutmaktan korktuğundan sindin. Bizim asıl yapmamız gereken buralardan gitmek. Çok uzun süredir burada çakıldık kaldık. Şimdi bizim yerimiz Koca Derenin öte yanı. Ben hiçbir zaman buraları sevemedim. Hasadı kaldırırı kaldırmaz gidelim."

"Yok yahu, doyuracak bu kadar boğaz olmazsa pekala da burada yaşayabiliriz. Çırçır fabrikasına gitmek zamanı gelince doyuracak bu kadar boğaz kalmıyacak zaten."

"Bunu nasıl becereceksin?"

"John'u Yüzbaşı Mimms'in yanına verdim. O kocaman bir delikanlı Amy, on altı yaşında ama yirmisinde gibi gösteriyor, çok da obur, yediğinin karşılığını da vermiyor. Alabama'da en iyi saban süren adam o olabilir ama onun bir şey yapmasına izin vermiyorsun ki."

"İş yapmasına izin mi vermiyorum? O senden iyi saban sürüyor, daha da fazla pamuk kesip, benden de iyi pamuk topluyor ki bu konuda ben hep senden daha iyiydim." Sonra da birden Ned'in ne dediğini anladı. "Ne demek John Buddy'yi Yüzbaşı Mimms'in yanma vermek? Böyle bir şey yapamazsın."

"Yaptım bile."

İnsanın kanını donduran sessizlikte Amy yağmurun durduğunu; tencerenin kaynadığını ve başıboş bir köpeğin dereden eve doğru tehditkar bir tavırla havlayarak yaklaştığını fark etti.

"Ned Crittenden, Yüzbaşı Mimms'in işe yaramaz, aşağılık fakir bir beyaz olduğunu biliyorsun. Alaba-

ma'nın en kötü işletilen çiftliğinde kahyalık yapar, zencileri ölümüne kırbaçlardı."

"Ona fakir mi diyorsun? Adamın ekili bir dönüm toprağı, bir o kadar da koruluk arazisi var. Elli de katırı."

"Nesi olduğu umurumda değil. Bunlara nasıl sahip oldu? Efendi Pinckney savaşta ölüp evde kalmış kızı çiftliğini yürütecek kimseyi bulamayınca, o adamı işe alıp sonra da evlendi. Daha önce neydi ki, sadece bir kahya. Bizim gibi mısır unuyla, şeker kamışı şurubu yiyerek yaşamıyor muydu? Annesi, babası hala o kadar zavallı ki evde bile oturamıyorlar. Ne zaman oradan geçsem köpek gibi yalınayak bahçede geziniyorlar. Benim hiçbir evladımı, o adamın yanına çalışmaya gönderemezsin."

"Bunu yaptım bile, sen de bana karışamazsın. Yarın gelip oğlanı götürecek, ona yatacak yer verip karnını da doyuracak. Eğer John Buddy'nin bir işe yaradığını da düşünürse Noel zamanı ona yeni bir takım elbise bile alacak."

"Bu bizim gibiler için kölelikten başka bir şey değil aslında."

"Amy, beyazlar için böyle konuşma. Bazıları seni duyabilir, zenci avcılarına teslim ederlerse, sırtına en az yüz tane kırbaç yersin. Sana bunu söyleyip duruyorum ama dinlemiyorsun."

Ortam o kadar gerginleşmişti ki bir şeylerin olması kaçınılmazdı. Ned ayağa kalktı, ayaklarını sürüyerek kapıya doğru yürüdü.

"Şu domuzu içeri alıp, katırları da yemliyeyim. Geri döndüğümde yemek hazır olsun, yoksa . . ."

Topallayarak dışarı çıktı, kapıyı da kapamadı.

Amy, "John Buddy," dedi, "Zeke ile gidip bir kova su getirin, çabuk olun yemek zamanı. Ötekiler, siz de tabakları çıkarın, gelin mısır ekmeğiyle bezelyelerinizi alın. Tanrım, Tanrım, İsa aşkına."

Çinko tabak ve kaşıklar adeta çınladılar. İki büyük oğlan su getirmeye gittiler. Zeke karanlıkta, iri yapılı ağabeyine adeta yapışmıştı. Pamuk tarlasına vardıklarında, Zeke ağlamaya başladı.

"John Buddy, uzaklara gitmeni istemiyorum. John Buddy, ben–" kelimeler sanki boğazına takılmıştı. Bunun üzerine John Buddy tıpkı bir mısır koçanı taşır gibi oğlanı kolunun altına aldı ve onu güldürmeyi başardı. Sonra John konuşmaya başladı, "Mimms'in yumruğu altında ezilmeyi babamla olmaya tercih ederim. İkisi birbirinden beter. Hem artık köle değiliz, üstelik iki sağlam ayağım var" dedi. Sonra da bir şarkı mırıldanmaya başladı.

Suyu getirip yemeklerini bitirmek üzereydiler ki Ned ahırdan döndü. Suratı asıktı ve elinde kalın köseleden yapılmış kamçı vardı.

Amy tencereye eğilmiş, küçük çocukların tabaklarına ikinci defa yemek koymaktaydı. Ned etrafına bakındı, kendine bir tabak hazırlanmadığını görünce, kırbacı uzattı, kuvvet kazanmak için ayak parmakları üzerinde yükselerek, Amy'nin sırtına indirdi.

Kadının duyduğu öfke ve acı sanki çığlığını boğmuştu. Karşılık vermek için döndüğünde, kırbaç yine şakladı ve kafasına indi. Amy bir odun kaparak fırladı, savaş başlamıştı. Daha önce de bir çok kavga olmuştu. Amy neredeyse Ned kadar güçlüydü. Ayrıca daha genç ve çevik olması da avantajdı. Bu dişi kaplanın

saldırısıyla duvara kadar gerileyen Ned ancak Amy'nin boğazını sıkarak kazanabileceğini anladı. Kadının karnına dizini dayayıp, zalimce boğazını sıkmaya başladı.

Çocuklar korkuyla, çok sevdikleri anneleri için endişelenerek bağrışmaya başladılar.

"Anama yardım et John Buddy" diye haykırdı Zeke. John'un savurduğu yumrukla Ned yaslandığı duvardan, bacakları ve tüm bedeniyle kayarak yığıldı.

Yere düşen Ned, artık bir insana değil, kot giydirilmiş bir timsaha benziyordu. Salya içindeki mavi dudakları ve kırık dökük dişleri, tütünden sapsarıydılar.

"Aman Tanrım, galiba babanı öldürdün John. Biliyorum bunu isteyerek yapmadın ve beni kırbaçlamaya ve boğazımı sıkmaya hiç hakkı yoktu. Tanrım, Tanrım yardım et!"

"Anacığım, ölmedi ki bak hala nefes alıyor," dedi Zachariah. "John Buddy o kadar güçlü ki. Bahse girerim Notasulga'daki herkesi yener o."

Ned zorla ayağa kalkabildi. Etrafa bakındı ve yatağa oturdu.

"Amy şu kabak renkli piçi bu evden defet. Zaten burada uzun süre kalmayacaktı."

"O dünyadaki ilk sarı zenci değil ki, hepimizin kanı karışık."

Ned topallayarak ocağa yaklaştı ve Amy tabağına bezelye ve mısır ekmeği koydu. "Bu yarı-beyaz veledini at buradan Amy. Ona üç yaşından beri bakıyorum, kendine bakamıycak kadar küçükken onun için her şeyi ben yaptım, bak şimdi bana el kaldırıyor. Bu ev

artık ikimize dar. Zaten bu sarı-zenciler hiçbir işe yaramazlar."

"Pekala da işe yararlar," diye cevap verdi Amy öfkeyle, "işe yararlar, en az bizler kadar iyidiıler onlar da. Mimms'le sıkı fıkı olduktan sonra böyle aptalca konuşmaya başladın. Körle yatan şaşı kalkarmış."

"Hiç de değil, ben doğruyu söylüyorum. Beyazlar bu yarı beyaz zencilerin hem beyazların hem de zencilerin en kötü taraflarını aldıklarını söylerken doğru söylüyorlarmış."

"Bunu söylemeye hiç hakları yok. Hapishanede zencilerden daha mı çok melez var? Hayır! Öğrenmeye daha mı az yatkınlar? Hayır! Çalışıp, diğer insanlar gibi mi yaşamak istiyorlar? Evet. Böyle şeyleri yoksul beyaz uyduruyor, melezleri kıskanıyorlar. Neden diyeceksin, çünkü efendinin gümüş tabaklarını taşıyıp, mutfakta en iyi domuz pastırmalarını onlar yerken, yoksul beyaz süprüntüler, ormanda karın doyurmak için avlanıyorlardı. Sarı zenciler arabaları sürerken, yoksul beyazlar kenara çekilip, onlara yol verirdi. Beyaz süprüntülerin kızları malikanelerin mutfağına bile giremezken şu sarı zencilerin anaları efendilerle haşır neşirdiler. O beyaz süprüntüleri bana savunma. Eğer onlar gibi bir hiç olsaydım, kendimi öldürürdüm."
"Hadi be," dedi Ned küçümseyerek, "siyah kardeş bir şeyi ölesiye önemsemez. Beyazlar korkup, endişelenip, kendilerini öldürürler. Biz zenciler biraz kafa yorar, sonra kafayı vurup uyuruz. Bir şey daha Amy, zenciler ancak sara nöbeti tutarsa bayılırlar."

"Sen söylen bakalım Ned. Sen zaten her zaman kendi ırkını küçümsersin. Bizim hiçbir zaman beyazlarla eşit şansımız olmadı ki. Galiba ben asla bunu senin kalın kafana sokamıycam."

"Amy, zenciler asla bayılmaz, bu onların içinde yok."

"Ne fark eder ki. Gün gelecek, zenciler de bayılacak. Bu senin veya benim zamanımda olmayabilir; ama bizden sonra gerçekleşse bile zenciler de aynen beyazlar gibi bayılacak. Bekle de gör."

"Kes saçmalamayı. Eğer ben burada kalacaksam, John gidecek. Buradan yolu tutturup, doğru Mimms'e gidecek. Bu son sözüm."

"Bak Ned" diye başladı Amy; ama John sözünü kesti.

"Anne hiç önemli değil, bırak gideyim. Umurumda bile değil. Zaten benim için her yer aynı. Bırak da bundan sonra sabanı kendi başına sürsün."

Ağzı bezelye ve mısır ekmeği dolu Ned "Bu yılın işi bitti," dedi homurdanarak.

"Ama yeni ekin ekmek gerekecek," diye cevap verdi John.

John kabaralı pabuçlarını ayağına geçirip temiz gömleğini giydi, artık yola koyulmaya hazırdı. Amy bir yerlerden buruşuk, küflü bir dolar çıkarıp ona verdi.

"Nereye gidiyorsun oğlum?"

"Koca Dereye anne. Hep oraya gitmek istemişimdir."

"Ben de seninle biraz yürüyeyim John. Zeke bana şu lambayı ver, dönerken yolu görebileyim."

John kapıdan "Hoşça kal Baba" diye bağırdı. Ned ağzı dolu olduğundan sadece homurdandı. John on-

lara veda ederken diğer çocuklar ağlaşmaya başladılar.

Amy yaralı kafasına bir şal örttü, çıkınca kapıyı kapadı. Gece kapkaranlıktı, gökyüzü de yıldız dolu.

"John, sen Derede doğmuştun."

"Bunu daha önce de söylemiştin, hatırlıyorum."

"Beni orada iyi tanırlar. Belki sana bir iş bulmakta yardımcı olabilirim."

"İyi olur, tek istediğim para kazanıp, dönüp seni kurtarmak."

"Sen beni dert etme. Ben Ned'e katlanabilirim. Sadece ikiniz didişince üzülüyorum. Sen kocaman bir oğlan oldun artık. Ona daha fazla katlanamayacağını, pisliğine dayanamayacağını yüzünden okuyordum. Sen uysalsın, ama o böyle davranmaya devam ederse, Tanrı bilir bu evde neler olur. Daha önce sana hiç böyle davranmazdı. Onu böyle davranmaya anası olacak kocakarıyla, o kız kurusu patlak gözlü kız kardeşi kışkırtıyorlar. Eskiden senin için deli olurdu. O toplantıda takman için aldığı altın saat kösteğini hatırlıyor musun? O cadalozlar senin yarı zenci olmandan dolayı onun seni ötekilerden daha çok sevdiği masalını yutturdular. O da onlardan taraf olup, böyle olmadığını ispatlamaya çalışıyor. Bu nedenle buradan gitmene sevinmiyor da değilim. Efendi Alf Pearson'ın büyük bir çiftliği var ve o kaliteli bir beyazdır. Beni de tanır. Notasulga'ya git ve onu bul. Ona kimin oğlu olduğunu söyle, belki sana bir iş verir. Sana iş verirse çok çalış ve kendini kanıtla. Senin burada hakaret işitip yaşamana dayanamıyorum. Git oğlum, ama dereyi geçerken dikkatli ol. Songahatchee deli bir deredir, bastığın yere de yılan var mı diye iyi bak."

"Anne, sana söylemeden ben o derede yüzdüm bile. Biliyorum bana oraya girmememi söylemiştin."

"İşte ben de hep bunun için endişelenirim ya. Sen her zaman koşup zıplar, ağaçlara, kayalara tırmanır, atlar, dereye taş atardın. John artık böyle şeyler yapmayacağına bana söz ver."

"Tamam."

"Fırsatın olduğunda beni görmeye gel. Hoşça kal."

Amy, çiçek açmış pamuk tarlasına doğru giden taşlı yolu tırmandı ve boş toprak bahçeye girdi. Açık havada uzun boylu, iri oğluyla beraberken, bir dakikalığına bile olsa kendini özgür ve kuş gibi hissetmişti. Ama şimdi yüzündeki ve sırtındaki kırbaç izleri acıyor, dünyanın ağırlığı da omuzlarına çöküyordu.

John dereye doğru, yeni bir şarkı söyleyip ayaklarıyla tempo tutarak yürüdü. Koca Dere kayaların arasından gürültülü bir şekilde aşağı doğru akıyordu. John yerdeki bir kesik ağaç gövdesinin üstüne oturdu ve derenin akışına uygun şarkıya sözleri uydurdu. Meşe korusunda bir şeyler yürüyor, gidiyor, sürünüyordu. Şarkı sözleri ağaçların üstünden, ötede yankılanıyordu O arada oturmuştu, Koca Derenin kenarındaydı. Oradan ötede insanlar belki de gülüyorlardı, belki bir sürü kız vardı. Ay görünmüştü. Avlanan kokarca, nefes nefese dereye varıp yüzerek karşı tarafa geçmiş, sallana sallana kıyıya çıkmıştı. Kalın sesli yabani köpekler inlerine girmişlerdi. Gece böylece sürüyordu. Artık Ned yoktu, telaş etmeye de gerek yoktu. Koca Derenin öteki kıyısında, yeni ve parlak şehirde kaç kızın yaşadığı bilinmezdi. John yeni doğan güneşe adeta taparcasına baktı. Derin derin nefes aldı. Soyunup uydurma köprüden karşıya geçip üstünü

başını orada bıraktı, sonra tekrar geri döndü, delice akan suya kendini bırakarak, dereyi bu sefer emin kulaçlarla yüzerek geçti.

İkinci Bölüm

John'un o zamana kadar hiç duymadığı garip bir ses vardı. Pabuçlarını eline almış, yolda sallana sallana yürüyordu. Tarlaların arasında, orada burada evler görünüyordu, evler onun geldiği yerdeki gibi birbirlerinden uzak değillerdi. Birdenbire kütüklerden yapılmış, yolun kenarındaki bir binadan, bağırıp gülen otuz, kırk kadar çocuk fırladı. Daha önce Pazar Ayinine gitmişti ama bu öyle bir şey değildi. Bunların hepsi çocuktu. Tıknaz, ciddi ifadeli bir adam, kapıda elinde bir demet akçalıyla durmaktaydı. Demek burası, hakkında çok şey duyduğu o okul binasıydı. Zenci çocukların beyazlar gibi okuma yazma öğrenmeye gittikleri okul. Şu işe bak! Burada bunlar okurken, derenin öteki tarafında çocuklar hala pamuk topluyorlardı! İyi hoş da, belki de derenin ötesindeki zenciler için uygun değildi bu. Kızların hepsinin üstünde Pazar Ayinine gidilirken giyilenlere benzer güzel elbiseler ve beyaz kolalı önlükler vardı. Durup parmaklığa yaslandı, onları seyretmeye başladı.

Parlak, simsiyah gözlü bir kız çocuğu ona yaklaştı, kollarını önünde kavuşturup ona bakmaya başladı. Kız, arkadaşları arasında popülerdi herhalde; çünkü birkaç tanesi daha gelip onun arkasında durdular. Küstah bir tavırla, karışık kahverengi saçlarından beyaz ayaklarına kadar John'u baştan aşağı süzen kız, sonra "Söyleyin bakayım, bu kocaman, arı sokmuş sarı zenci sizce nereden gelmiş olabilir," dedi.

Herkes güldü. Hayatında ilk kez, ayaklarının çıplak oluşundan utanmıştı. Beyazlar gibi ayakkabı giyen zencilerin olduğunu nereden bilebilirdi ki. Kara gözlü kızın ayaklarına baktı. Minicik, parlak siyah pabuçları vardı. Arkasındaki kızlardan birinin, gelişmiş göğüsleri olduğunu fark etti, on dört yaşlarında falan olmalıydı. Ona tekrar baktı, diğerleri de bayağı gelişmiş görünüyorlardı. Aslında kara gözlü kızın haricinde hepsi küçük kadınlar gibiydi. Küçük kızın yüzüne tekrar bakınca birden utandı. Sanki kız onu kötü bir şey yaparken yakalamış gibiydi. Mahçubiyet içinde ayaklarını saklamaya çalıştı.

"Koca Derenin öteki tarafından geldiğini düşünüyorum. Bu tarafta bunun benzeri yoktur" diye devam etti küçük işkenceci. Sonra da oğlanın gözlerinin içine bakarak güldü. Diğerleri de gülüştüler. Onlara John da katıldı.

"Haklısın, gerçekten de öyle," diye itiraf etti John.

"Burada ne işin var?"

"Bir iş bulup çalışmaya geldim. Bana efendi Alf Pearson'ın nerede yaşadığını söyleyebilir misiniz?"

Küçük kız homurdandı, "Efendi Alf mi? Derenin öbür tarafında oturanlar köleliğin sona erdiğini bilmiyor mu? Artık Efendi Alf, Efendi Charlie, Efendi Tom

diye bir şey yok. Kölelik zamanında doğanlar beyazlara hala efendi diyorlar; ama biz özgürlüğün çocuklarıyız. Biz onlara sadece Bay diyoruz. Onlar artık kimsenin efendisi değiller."

"Aynen öyle" dedi arkasında duran iri göğüslü kız. Sonra da kollarını kavuşturup küçük kızın arkasından dolanıp salınarak John'a, onu yeniden gözden geçirmesini istiyormuşçasına yaklaştı.

"Onları canımın istediği gibi çağırırım," dedi bir başka kız, önlüğünü iyice vücuduna sararak, o da parmaklığa yanaştı.

"Bunu yapamazsın Clary," diye kara gözlü küçük kız ona karşı çıktı. "Sadece büyük konuşup, kendini fark ettirmek istiyorsun."

"Pekala, eğer siz onlara Bay diyorsanız, ben de Bay diyebilirim," dedi John küçük canavara "Bay Alf Pearson'ın evi hangisi?"

"Bu yolun üstünde, bir mil kadar uzakta. Çırçır fabrikasına gelince oradan birine sor, sana daha iyi tarif ederler."

John, bir sağ, bir sol ayağını yere bastı, sonra uzun adımlar atarak yürümeye başladı.

Omuzlarının üzerinden "Teşekkürler, teşekkürler," dedi ve yürümeye devam etti.

Öğretmen kapıdan dışarı kafasını uzattı ve tüm kızlar okulun arkasına kaçtılar. Bir oğlanla konuşurken görünmek istemiyorlardı. Ama en küçük kız hareketsiz duruyordu; diğerlerinin kaçıştıklarını fark etmemişti bile. Sakince durup kollarını kavuşturmuş, John'un uzaklaşmasını seyrediyordu. Birden kolları aşağı düştü; parmaklık boyunca koşarak John'a yetişti.

"Tekrar merhaba," dedi John, onun gösterdiği bu yakınlıktan memnun olmuştu.

"Merhaba, merhaba, al bir ekmek koy kaba, sonra da kaldır rafa," diye dalga geçti kız.

John kahkaha attı, küçük kız da gülümsedi ve daha dostane bir sesle, "Neden sen okula gelmiyorsun?" dedi.

"Çünkü beni hiç göndermediler. Bana gidip iş bulmamı söylediler. Keşke beni okula göndermiş olsalardı, okulu sevdim, ne güzelmiş."

Kızın arkasından öfkeli bir erkek sesi yükseldi, "Lucy! Buraya gel. Sana oğlanlarla konuşmak neymiş göstereceğim!"

"Sonra görüşürüz, daha da konuşuruz," dedi John ve oradan uzaklaştı.

John, Notasulga'ya vardığında ıslık çalıyordu; saçları darmadağın olmuştu. Küçük bir binanın yakınında insanların toplandığını görünce çekinerek onlara yaklaştı.

"Burası çırçır fabrikası olmalı, tüm insanlar, atlar ve arabalar burada."

Birden yakından büyük bir gürültünün geldiğinin farkına vardı. Gürültülü bir tren yanaşıp, istasyona girerek durdu.

John bir an bu sesler çıkaran canavara dehşet içinde baktı ve oradan kaçmaya hazırlandı. Ama arkasını döndüğünde herkesin kendisini gülerek seyrettiğini gördü. Durdu, tekrar trene baktı. Aldırmıyormuş gibi görünmeye çalıştı; ama bulut püskürten bacanın altındaki kocaman göz tehditkar bir tavırla ona bakıyordu. Sanki lokomotifin iki yanı, kocaman ciğerli bir

canavarın göğsü gibi inip kalkıyordu. Penceresinden başını uzatan makinist, John'un yüzündeki dehşeti görünce tren düdüğünün ipine asılarak, çaldı. John gayri ihtiyari sıçramaktan kendini alıkoyamadı. Kalabalık kahkahaya boğulmuştu.

"Hey, koca oğlan" diye seslendi istasyondaki bir zenci John'a, "daha önce böyle tehlikeli bir şey görmemiştin hiç, değil mi?"

"Hayır efem, gerçekten çok korkunç," diye cevap verdi John. Onun bu samimiyeti karşısında insanların yüzlerindeki alaycı ifade bir anda silindi. "Ama çok da güzel. Nerelere gider?"

"O–hoo, her yere gider," dedi zenci. John'a trenler, işleyişleri ve gittikleri yerler hakkında her şeyi bildiğini, ama bunları ona anlatmanın yorucu olacağını ima etmek istiyormuş gibi ukala bir ses tonu vardı.

Tren tekrar çalışmaya başladı ve yola koyuldu. John, parlayan rayların üzerinde kaybolup sesi duyulmayana dek trenin arkasından baktı.

"Şu eski treni sevdin bakıyorum!" dedi zenci. John trenin kuyruğunu görebilmek için eğilmekten neredeyse tren yoluna düşecekti.

"Evet, çok sevdim. Bana bir şeyler söyledi ama ne dediğini anlayabilecek kadar duyamadım onu. Ne dediğini biliyor musun?"

"Bir şey demiyor, sadece gürültülü ses çıkarır, hepsi bu."

"Hayır, bence bir şeyler söylüyor. Buraya daha sık geleceğim, o zaman sana ne dediğini söylerim." Doğruldu, birden hatırlamıştı.

"Çırçır fabrikası nerede?"

"Tam şurada ama daha kimseyi işe almıyorlar."

"Ben işe girmek için sormadım. Bay Alf Pearson'ı arıyorum."

"Bak tam şurada, deponun önündeki platformda, ne işin var onunla?"

"Bana iş vermesini isteyeceğim."

"Bulabilirsin de. Atlarından birini sakatladı diye arabacısının işine son verdi."

John depoya doğru yürüdü.

Bazı malların üzerine eğilmiş, onlara bakan uzun boylu, iri yarı adama "Siz Bay Alf misiniz?" diye sordu.

"Evet, ne istiyorsun?"

"Tek istediğim, çalışacağım bir iş, lütfen efem."

Beyaz adam elindeki faturaları incelemeye devam ediyordu, aşağıda durup ona bakmakta olan oğlana dönüp bakmamıştı bile. İstediğini bulamayınca doğruldu, etrafına bakındı ve sonunda John'u gördü. Oğlana cevap vermeden sabit bakışlarla onu inceledi; sonra bir ıslık çalarak, "Tam bir damızlık! Kölelik zamanında en az beş bin dolar getirirdin, yüzün hiç yabancı değil ama çıkaramadım. Adın ne senin bakayım."

"Anam bana bir vaazda duyduğu İki–Gözlü–John adını takmış ama bana kısaca John Buddy derler."

"Kaç yaşındasın John?"

"On altımı bitirdim, on yediye bastım."

"Yapma yahu! Nerdeyse benim kadar irisin, nereden geliyorsun?"

"Koca Dereden. Anam beni iş bulmak için buraya gönderdi. Ne iş olsa yaparım, elimden her iş gelir."

"Hiç şaşmam. Sen şu ellerinle ayı bile avlarsın. Senden iyi saban sürücü olur."

"Evet efem, teşekkürler Bay Alf, saban sürmeyi iyi bilirim."

"Ananın adı neydi?"

"Amy Crittenden. Ama tabii önce Crittenden değildi. Sadece Amy'ydi ve güneyliler teslim olmadan önce sizin kölenizdi. Bana burada doğduğumu söylemişti."

"Evet onu hatırladım. Git arabama bin, krem rengi araba, atları sarı. Buraya getir, sonra beni eve götür."

John, arabayı almak için adliye binasının oraya kadar yürüdü. Oldukça uzak bir mesafeydi. Biraz uzaklaşınca, Alf Pearson'ın arkadaşlarından biri sordu, "Söyle bakalım Hakim Bey, bu zenci uşağı nereden buldun?"

"Teslim olduktan sonra benim çiftlikte doğmuştu. Anası boş gezen bir zenciyle evlenip Koca Dereye yerleşmişti. Onu buraya iş bulması için göndermiş, oğlan da bana rastladı, ben de onu işe aldım. Ne iri yarı, boylu poslu değil mi? Çok iyi bir saban sürücü olacak. Pamuk toplamak için boyu fazla uzun. Daha on altı yaşında."

"Yok yahu, Saban sürücüsü olamaz. Oğlan ev hizmetçisi olacak zencilerden, onun gibilerden iyi tarla işçisi olmaz. Bunu denedik. Gerçi yazık olacak, çünkü iki kişinin işini yapacak kadar güçlü."

"Bakalım. Belki de onu başka işte kullanırım, oldukça hevesli görünüyor. Ben onları nasıl çalıştıracağımı iyi bilirim."

John atları Pearson malikanesinin beyaz sütunları önünde ustalıkla durdurmuştu; yeni patronu arabadan indi ve "John atları ahıra götür, Nunkie onları halleder" dedi. "Sonra sana işçilerin yattığı yeri gösterir. İhtiyar Pheemy'ye sana yatacak yer ayarlamasını söylediğimi ilet."

"Tabi efem, teşekkürler efem."

"Ve John, sana evde de ihtiyacım olabilir, üstünü başını temiz tut."

"Tamam efem."

"Diğer giyeceklerin nerede?"

"Hepsi bu."

"Ama herhalde hep bunları giyecek halin yok. Neyse, ben evde bir şeyler bakınayım, belki uygun bir iki giyecek bulabilirim. Oğlum Alfred senin boyunda ama o senden birkaç yaş büyük. Bir şeyler bulursam sana gönderirim, haydi şimdi git bakalım."

İhtiyar Pheemy, John'a kendi kulübesinde bir yatak verdi. "Beğendiysen, şu yatağı al," diyerek köşedeki yüksek, kuştüyü döşekli karyolayı işaret etti.

"Tamam efem. Çok teşekkür ederim. Çok beğendim, burası çok güzel bir ev."

Duvarlara yapıştırılmış gazetelere bakıyordu.

Pheemy'nin tavrı yumuşadı.

"Sen o burnu havada zencilerden değilsin herhalde?"

"Hayır efem. Benim ailem de fakir ve derenin öteki kıyısında böyle güzel evler yok."

"Adın ne senin?"

"John, ama Zeke, Zack ve diğerleri bana John Buddy derler."

"Koca Dereden kimlerdensin?"

"Anamın adı Amy Crittenden, o . . . "

"Seni gidi sarı hergele seni. Seni görünce zaten yüzün tanıdık geldiydi." Pheemy John'a doğru koştu ve onu itip kakıp sıkıştırmaya başladı. "Aman Tanrım, ne oğlan! Ben senin büyükannenim. Göbek bağın şu ilerdeki ağacın altında gömülü. Senin ilk çığlığını hatırlıyorum. Şu kurabiyeyi ye bakayım."

Tarlada çalışanlar alaca karanlık basınca döndüler; ilk önce John'a şüpheyle yaklaşsalar da onun dost canlısı tavırları, doğduğu yerde ona karşı tavır alınmasını engelledi. Amy'nin oğlu hoş gelmişti. Yemekten sonra gençler aralarında oyunlar oynamaya başladılar. John oyunlarda kızların çoğunu yakalıyordu. Ama kızların da John'u yakaladığı oldu. Belki onun bacakları daha uzundu ama ne zaman ebe olduysa, tüm kızları yakalamayı başardı. Diğer oğlanlar onun kadar başarılı olamadılar; ama kızlar inek ahırının arkasında veya kaynağın yakınındaki sakız ağaçlarının altında, ay gökyüzünü aydınlatıncaya kadar yakalandılar. John bu geceyi asla unutmadı. Terli vücutlarının keskin kokusu bile hatırlaması güzel bir anıydı. Ancak kızları aileleri çağırınca, o da eve girip yattı. Sabaha kadar bu eğlenceyi sürdürebilirdi.

Yatakta bir sağa, bir sola döndü, durdu.

Pheemy "Bir şey seni rahatsız mı etti John" diye sordu.

"Hayır, sadece keşke Bay John işimi beğense de ben de hep burada kalsam diye düşünüyordum." Sonra birden okul bahçesindeki küçük kızın kara gözleri, sanki karanlığın içinden ona baktı ve "Keşke okula da gidebilseydim," diye ekledi.

"Bunları düşünme, artık uyu çocuk. Bak gece yarısı oldu ve sen hiç dinlenmedin. Eğer iş görmek istiyorsan uyuman lazım. Efendi Alf sana ne yapacağını söyledi mi?

"Bana daha hiçbir şey söylemedi."

"O zaman evin civarından ayrılma. O seni çağırtır. Sana çok iş yüklemez. Kimseye insafsızca iş yüklemez. Teslim olmadan önce bile burada bizi kimse kırbaçlamazdı. Hayır efem. Zaten yapacak fazla bir iş de kalmadı. Ürün toplandı, sebzeler daha hasada hazır değil, mısır da öyle. Ama seni tarlada çalıştıracağını sanmıyorum. Belki onun içki servisini yapar, yaşlı bayanı da arabayla dolaştırırsın.

"Evet efem," diye mırıldandı John uykuya ve rüyalara dalarken.

O gece, yepyeni rüyalar gördü.

"John"

"Evet efem."

"Giysiler üstüne olmuş."

"Evet efem, çok da sevindim, onları çok beğendim."

"John, sana arabayı kullandıracağımı sanmıyorum. Seni arabacı yapmak istiyordum ama hanım senin çok kocaman, yani çok iri olduğunu, sen önde oturduğunda etrafı göremediğini söyledi."

"Evet efem," John'un suratı asılmıştı. Onu işe almayacaklardı.

"Ama sana başka bir iş vereceğim. Her sabah kahvaltıdan önce tavukları yemleyip yumurtaları toplayacaksın. Taze yumurtaları evin mutfağına her sabah yediden önce getir ki Emma onları kahvaltıya hazırlayabilsin."

"Evet, efem"

"Bundan başka John, Ceasar, Bully ve Nunkie'nin ahırları, domuzların ahırlarını ve kümesleri temiz tutmalarını sağla. Onlara bir şey deme, ama oraları kirli görürsen bana haber ver."

"Evet efem"

"Başka bir şey daha. Tüm gebe domuzlara dikkat etmeni istiyorum. Onlar doğurur doğurmaz bana haber ver. Çiftlikteki her domuzdan haberin olmalı. Her sabah onları say, eksik varsa araştır ve ne olduğunu öğren. Son zamanlarda çok yavru domuz kayboldu. Ben zencilerime iyi davranırım ama domuzlarımın hepsini yemelerine de izin veremem. Bakalım sana güvenebilecek miyim."

"Evet efem"

"Okuma yazma biliyor musun John?"

"Hayır efem"

"Hiç okula gitmedin mi?"

"Hayır efem, evet efem. Buraya gelirken bir okulun yanından geçtim."

"Tamam John, şu anda burada yapacak fazla iş yok. Okula gidip okuma yazma öğrenebilirsin. Bunun sana zararı olacağını sanmıyorum, zamanını boşa harcama. Öğren. Okul sadece üç ay açık, pamuk toplama zamanı kapanır. Etrafta boş boş dolaşma. Kocaman adamsın neredeyse. Buradan üç, dört çocuk okula gidiyorlar, sen de onlarla git. Üstün başın düzgün olsun. Kölelik zamanında bile bu çiftlikte üstü başı perişan kimse yoktu. Oğlum Alfred yurt dışında tahsilde, onun sana olabilecek birkaç giysisi var. Derli toplu ol. Ayaklarına bir bakayım, onun pabuçlarını giyebileceğini sanmıyorum, sana bir çift pabuç alır, ücretinden keserim. Beni dinlersen, seni adam ederim."

"Evet efem, evet Bay Alf. Bana karşı çok iyisiniz. Anam da iyi biri olduğunuzu söylemişti."

"O gösterişli bir kızdı. Çok da iyi çapa kullanırdı. Onun niçin o siyahla evlenip, kendisini maraba olarak oradan oraya sürüklemesine izin verdiğini hiç anlamış değilim. Derenin öteki kıyısındaki yoksul beyazlar zencileri kandırıp dolandırarak hayatlarını kazanırlar zaten."

John ertesi gün okula gitmedi. Okula gitme fikri onu gerçekten çok sevindirmişti. Tüm gün adeta ışıldadı. Ama o gece gençler saklambaç oynamaya daldılar. Oyun epeyce de geç başladı, yaşlıların yatmaya gidecekleri saatlerde.

Çarpık bacaklı, çarpık basan Minnie Turl sayıyordu, "on, çift on, kırk beş, on beş. Herkes saklandı mı? Herkes saklandı mı?"

Saklananların dağıldığı dört bir yandan "hayır" cevabı geliyordu.

Ahırda üç küçük at vardı,
Biri sıçradı,
Göbeğini yaraladı.
Herkes saklandı mı? Saklandı mı?

"Hayır" diye seslendiler daha uzaktan.

John pınardan aşağıya, çalıların sık olduğu yere koşmuştu. Çalılara gelince durdu. Saklanmak için iyi bir yere benziyordu. Arkasından biri geliyordu, koşmaya devam etti. Biri daha patikada yanına yanaştı, bir kız elini tuttu. Bu Phrony'ydi, kadın görünümlü on dört yaşlarındaki kız. Pheemy'ninkinden üç kulübe ötede yaşıyordu. "Sana saklanmak için çok iyi bir yer göstereceğim," diye fısıldadı, "kimse seni orada bulamaz."

Onu patikadan bir sumak kümesinin altına sürükledi, yabani üzüm asması, sumak çalılarına sarılmıştı.

"Burada," koşmaktan nefes, nefese kalmıştı "seni kimse bulamaz."

Dallardan oluşan mağaranın içine girerken John, "Sen nerede saklanacaksın," diye sordu.

"İçerisi geniş," diye fısıldadı Phrony. "İkimiz de buraya saklanabiliriz."

O da dalların arasına girdi, sıkıca John'a sokuldu ve ebe saymaya devam ederken de kıkırdayıp durdu.

Sabah kalktım dört buçukta,
Baktım kırk hırsız kapıda,
Onları içeri aldım, girdiler,
Kafalarına oklavayı yediler.
Saklandınız mı? Saklandınız mı?

"Evet"

"Sağım, solum sobe, saklanmayan ebe, geliyorum."

Bağırışlar ve kahkahalar duyuldu. "Şu ağacın arkasında seni gördüm. Seni sobeledim."

"Hadi ya, Minnie asıl ben sobeledim."

"O öteki tarafa gidince koşabiliriz," diye fısıldadı John."

"Olmaz, biz burada bekleyelim, aramaktan yorulunca, koşup sobeleriz."

"Tamam Phrony ama ben onlardan daha hızlı koşup sobelemeyi tercih ederim. Benim kadar hızlı koşabilen az insan vardır."

"Ben de iyi koşucuyumdur."

"Beni hiçbir kız geçemez."

"Bahse girerim ki biri geçer. Lucy Potts koşarak bir yavru geyiği bile yakalayabilir."

"Öyle mi, nerede oturur?"

"Pottstown'da yaşıyor. Ailesi yaşlı Cox'un yerini satın aldı. Hem okula da gidiyor. Onlar önemli zencilerdir."

"O saçları örgülü, kara gözlü küçük kız mı?"

"Evet o işte. On bir yaşında ama daha küçük duruyor. Ben on dördündeyim ama daha büyük gösteririm. Önümüzdeki yıl belki de evlenirim."

"Okula gider gitmez onunla yarışacağım. Bay Alf benim okula gitmeme izin verdi."

"Bu çok iyi. Ben geçen yıl da gittim. Orada çok şey öğrendim. Umarım önümüzdeki yıl bir koca bulurum."

Tepeden bir ses duydular, "John ve Phrony çıkabilirsiniz, siz kazandınız."

Dalların arasından çıktılar. İlk önce John, sonra daha ağırdan alan Phrony çıktı ve tepeye yöneldiler. Odun kesme kütüğünün üstünde ebe olan bir oğlan göz yummuştu. Kalabalık yine saklanmak üzere dağıldı. John başka bir tarafa yöneldi, arkasını döndüğünde Phrony'nin yine peşine takılmış olduğunu gördü ama bir çalının arkasından fırlayan Mehaley, John'a daha önce ulaştı.

"Benimle gel John, sana güzel bir saklanma yeri göstereceğim." John, Phrony'yle yaptığı gibi saklanıp gevezelik etmek istemediğini söylemek istedi. Ebe olan oğlana gücünü ve hızını ispatlamak istiyordu. Koşmak istiyordu ama Mehaley'de karşı konulmaz bir hava vardı. Bunu ağzında ve burnunda hissediyordu. Onları izlediği için Phrony'ye kızmıştı. Mehaley'in elinden tutmasına izin verdi, beraberce tepeye doğru koşup samanların arasında saklandılar.

"Saçların ne kadar yumuşak" dedi Mehaley, nefesi oğlanın yanağındaydı, "Dur saçını düzelteyim."

John ve Mehaley oyun alanına döndüklerinde Minnie Turl ebe olmuştu. Bir kapı eşiğinde oturan Phrony'den başka herkes de saklanmıştı.

"Haydi gidin yeniden saklanın," dedi.

"Ne olur benim yerime artık başkası ebe olsun," diye vızıldadı Minnie. "Bütün gece neredeyse ben hep ebeydim." John'un yanına geldi.

"Tamam Minnie, sen git saklan, ben ebe olurum" dedi John.

"Ha, ha!" diye hınzırca güldü Phrony Minnie'ye. Minnie şöyle bir etrafına baktı, sonra evine yatmaya gitti.

Phrony, "Hey, geçen Pazar ödünç aldığın tarağım nerde? Sana iyilik yapıp ödünç verdim ama senin onu geri verecek kadar terbiyen yok anlaşılan" diyerek Mehaley ve John'a doğru yaklaştı.

"Ne zaman istersen o kötü tarağını alabilirsin. Hatta onu evde tutmam bile hata. Annem bitlenirim diye korktuğundan saçlarımı onunla taramamı zaten istemediydi."

"Yalan söylüyorsun. Benim saçım bitli değil, annen böyle diyorsa o da aynı senin gibi bir yalancı! Gerçi o senin kadar olamaz ama. Şimdi saçından sürüyüp yere vuruca yalanın ortaya çıkar."

"Kafa ütüleme Phrony. Ben öyle sokak kızı gibi kapışmam." Mehaley kızı itti. Phrony de ona vurdu; John ve kavganın gürültüsünü duyup koşup gelen tüm saklananlar, bu itiş kakışı durdurmakta bayağı zorlandılar.

"Onunla ağız dalaşına mı girdin?" diye sordu Charlie.

"Onunla konuşmadım bile" dedi Mehaley.

"Peki birbirinize kızgın değilseniz, niye kavga ediyorsunuz?"

"Bırak şunu. Şu ağzı bozuk Phrony, John onunla saklanmayıp benimle saklandığı için kızdı."

"Yalancı karı, John benimle saklandı."

"Ama orada kalmadı ya, nesine istersen bahse girerim, bir daha da asla seninle saklanmaz."

Mehaley kollarını kavuşturup küstahça kalçalarını oynattı.

"Sessiz olun," dedi Charlie. "İhtiyarlar uyanırsa hepimizi eve tıkıp bir de dayak atarlar. Haydi hepiniz yataklarınıza, zaten gece yarısını geçti."

Ertesi sabah John erkenden uyanamadı; yumurtaları toplayıp domuzları saydıktan sonra da, vakit okula gitmek için geç olmuştu. Ayrıca Lucy'yi de görmek istemiyordu. O gün öyle şeyler hissediyordu ki kızı göremezdi. Ancak akşam üstü geç vakitte etrafta dolaşırken, ağaçların arkasında kalan, ufak, açıklık bir alan buldu.

"Burası tam dua edecek bir yer," dedi kendi kendine.

"Tanrım, bak sadık hizmetkarın yine dizlerinin üstünde, vücudu iki büklüm karşında. Kalbim ayaklarının altında ve ayaklarım, yalnızlık vadisinde affedilmek için yakarıyor. Tanrım, kalbimin içindekileri ve kimi zaman kötü düşünen aklımdaki her şeyi sen biliyorsun; eğer kalbimin derinliklerinde saklanan günahları bulursan, onları oradan kopar ve unutulmanın denizine at ki oradan çıkıp, sen beni sınarken bir daha içimde olmasınlar."

O gece, Mehaley'in bütün ısrarlarına rağmen John kapının eşiğinde oturarak hikayeler anlattı. Tavşan ve Tilki Kardeş, Kel kafa ve kanlı kemik, onun hikayelerinin kahramanları olarak insanlar gibi varlık kazandılar.

Ertesi sabah erkenden okulun kapısındaydı Öğretmen orta yaşlı, tıknaz bir adamdı, yüzüne yansıttığı ciddi ifadeyle övünürdü. Birkaç dakikada bir kafasını kaldırıp, sınıfı şöyle bir gözden geçirirdi. Dizginleri

hep elinde tutmayı isterdi. Bir şeyler öğretmek umurunda bile değildi. O okulda kral gibiydi. John daha sonra onun Lucy'nin amcası olduğunu öğrenmişti.

"Buraya gel," dedi John'a cetveliyle işaret ederek. "Okula gelip de bana hiçbir şey söylemeden oturmanın yanlış olduğunu bilmiyor musun?"

"Evet efem," dedi John, hocanın kürsüsü olarak kullanılan masaya yaklaşarak.

"Bunun yanlış olduğunu biliyorsan, niye böyle bir şey yaptın? Sana kırk kırbaç vurmalıyım. Okula devam etmek istiyor musun?"

"Evet efem."

"Bana doğru dürüst 'evet efendim' de, 'evet efem' değil."

Sınıftakiler kıkırdadılar.

"Adın ne senin?"

"John."

"John ne? John'dan başka adın yok mu?"

"Anam, bana iki gözlü John . . . "

Sınıfta bir kahkahadır koptu. John kıpkırmızı oldu, gözünün ucuyla Lucy'ye baktı. Kız gülmüyordu. Elleri kenetlenmiş, dudakları gergindi. Aptalca davrandığı için ona kızmış olmalıydı. Diğerleri gibi gülmüyordu.

"Ama anam ve evdekiler bana John Buddy derler."

"Onu boş ver, Buddy takma lakap, babanın adı ne?"

John kafasını kaşıyarak, bir süre düşündü.

"Bilmiyorum efendim."

Kısa bir sessizlik daha oldu.

"Nerede yaşıyorsun?"

"Bay Alf Pearson'ın çiftliğinde."

"Orada mı doğmuştun?"

"Evet efendim."

"Tamam, öyleyse adını John Pearson olarak yazıyorum ve bu adla anılacaksın anladın mı?"

"Evet efendim."

"Daha önce hiç okula gittin mi?"

"Hayır efendim."

"Tamam, o zaman git alfabe öğrenilen sınıfta otur. Sakın seni sınıfta konuşurken yakalamayayım."

John öğrenilecek ne kadar çok şey olduğunu görünce çok şaşırdı. Lucy sınıfın ezberlemek için tekrarlamasını seyretmeyi seviyordu. Kara tahtaya bir sürü sayılar yazıp buna bölme diyorlardı. Bunu öğrendiği zaman bayağı okumuş biri olacaktı. Cümleleri bölüp uzun kelimeleri heceliyorlardı.

Çok çalıştı, çünkü her okuyuşunda Lucy'nin onu seyrettiğini biliyordu. İşçi kulübelerinin önündeki toprağa yazdı ve bir haftada alfabeyi söktü, yüze kadar da saymayı öğrendi.

"Okulda ne öğreniyorsun John, alfabeyi mi?" diye sordu Charlie.

"Onu öğrendim bile Charlie, hatta 'fırıncı' kelimesini bile heceleyebiliyorum."

"İnanmıyorum. Bu kadar kısa sürede olamaz."

"Fı-rın-cı"

"Oğlum okulda öğrenilecek ne varsa hatmetmişsin."

"Ben bazıları kadar zeki değilim. Mesela Lucy Potts. O şimdiden bir öğretmen. Kimse onu hecelemede yenemez. Okul kitabındaki tüm kelimeleri bildiğini söylüyorlar.

"Hayret! Bana bak, onunla bu konuda yarışmaya niyetin yok değil mi? Onun en zor kelimeleri bile bildiğini söylüyorlar, onları öğrendikten sonra da zaten öğrenecek başka şey kalmıyor."

"Evet o kelimeleri heceleyebildiğini kendi kulağımla duydum. Bazıları onun çok daha zor kelimeleri bile yazıp, okuyabildiğini söylüyor."

"İnanırım. Bütün Potts'lar zekidir. Abisi Macedony Baptist Kilisesi'nin korosunu yönetir, kız da kocaman kadınlarla koroda söylüyor, hem de bütün notaları da biliyormuş.

"Bundan sonraki Pazar ayininde onu dinlemeye gideceğim Charlie. Şarkı söylemesini çok severim."

"O zaman niye koroya katılmıyorsun? Şu kocaman ciğerlerinle herkesten daha iyi şarkı söyleyebilirsin bence."

"Yaparım herhalde. Büyük ayinlere bayılırım."

John okula başladıktan üç hafta sonra pamuk toplama zamanı geldi. Herkes onu sıkıştırdığı için biraz okumayı, birkaç kelimeyi de çarpık çurpuk da olsa yazmayı öğrenmişti.

Bu yüzden pamuk toplanma zamanı okul kapanınca üzüldü. Ama o çalışmaya devam etti. Okul son ay için açılınca sınıf atlamak istiyordu. Kendini ahırın

duvarına, arabaların yanına, şişe etiketlerine, ambalaj kağıtları üstüne yazı yazarken buldu.

Kiliseye de gitmişti; her ne kadar koroya katılmak için cesaretini toplayamadıysa da, her toplantıda oradaydı. Lucy saçlarını savurarak soprano söylüyor, hiçbir notayı da kaçırmıyordu.

Kendi çiftliğinde pamuk toplama vakti gelince Alf Pearson, John'a "Derenin öte yanına git, annene nasıl olduğunu göster. Eğer oradan pamuk toplayıcılar bulursan –bir günde en az 200 toplamalılar– onlara adama ihtiyacım olduğunu söyle, yarın akşam da dön. Chehaw'dan bir damızlık domuz aldım, gidip getirmeni istiyorum.

John dereden eve giden tepeyi aşınca Amy'nin evinde bir bayram havası esti.

Onu yeni giysileriyle tanıyamamışlardı. Her şeyine hayranlıkla baktılar. Amy ağladı.

"Düşünsene, oğlum okuyor! Ned öteki çocuklar da önümüzdeki yıl okula gidecekler, tamam mı?"

"Niyeymiş o! Sonra da hapse düşsünler diye mi! Okumuş zencilerin tek yaptığı bu; hapishaneyi doldurup işçi mahkum kafilesine katılmak. Oğlanların buna ihtiyacı yok, tek öğrenmeleri gereken çapayı, küreği doğru kullanmak. Ben bu saçları okula giderek ağartmadım, şükürler olsun ki benim bilgim bana yeter. Eğer sözümü geçirebilirsem okula falan gitmeyecekler. Birer salak olup çıkarlar."

Ortalık karışıyordu. John araya girdi.

"Anne, Bay Alf eğer iyi pamuk toplayıcısı bulursam, onlara ihtiyacı olduğunu söyledi. Bildiğin birileri var mı? Yüz fidana elli sent para ödeyecek."

"Bu burada ödediklerinden daha fazla," diye Ned lafa karıştı "Amy sen Zeke'le Zack'i al git, size de değişiklik olur. Ben küçüklere bakıp buradaki işleri hallederim. Zaten derenin öteki tarafında pamuk önce toplanıyor, oradaki iş bitince, buradaki başlayacak."

"Tamam, biraz para kazanabiliriz. Ona söyle John Buddy, biz geliriz."

"Zack!" diye seslendi Ned. "Şu testiyi al, Turk'ün yerine git, Ike'a bana bir galon doldurmasını söyle, parasını önümüzdeki hafta öderim."

Pamuk toplanıp son balya çırçır fabrikasına gönderildikten sonra Alf Pearson işçilerine, ateşte çevirmeleri için iki domuz verdi.

Nasıl eğlenceliydi o gece. Meşe kömürüyle dolu açık tandırın üstünde domuzlar pişiyordu. Komşu üç çiftlikten de zenciler gelmişti. Bazıları içki de getirmişti. Bazıları da sarı tatlı patates ve sepetler dolusu yer fıstığı getirmişti. Pearson'ın şeker kamışı fabrikasındaki en büyük kazanda yirmi tavuk ve altı kova dolusu pirinç pişmekteydi. İhtiyar Purlee Kimball kazanı ancak bir kürekle karıştırabiliyordu.

Müzik ve onun zevkini çıkaracak bir dolu insan. Dansta üç tur tamamlanmıştı ki Bully, dans edilen sert, toprak alanın ortasına geldi. Elinde yüz kiloluk bir domuzun kaburgasının bir kısmı vardı, konuşurken bir yandan da onu dişliyordu.

"Dostlar! Müziği kesin. Ben demeden bir nota bile çalmak yok ha! Bakın neresinden istiyorsanız, koca bir domuzun başı, kıçı, göğsü, neresini isterseniz hazır. Haydi gelin de alın. Tavuklar da, pirinç de hazır, soğumadan yiyin, sarı tatlı patatesler de ateşte közlendi. Onları da ziyan etmek yazık olur. Hepsini yiyin de

sonra dans edelim; dans ederken yediklerinizi eritirsiniz."

Domuzlar, tavuklar, tatlı patatesler silinip süpürüldü. Yaşlılar ateşte kavurdukları fıstıklarla bir oyun oynuyorlardı. Müzisyenler içkilerini içerken akort yapmaya başladılar. Bully de dansı idare etmeye hazırlanıyordu.

"Bana bakın!" dedi "Burada beyazlar yok! O kemanı, gitarı, bançoları bırakın, sadece el çırpın."

Ve böylece dans ettiler. İçlerinde Amerika'ya getirdikleri enstrümanla, davulla dansettiler. Elleriyle Afrika'nın küçük dans davullarını çaldılar. Keçi derisi davullar. Ayaklarıyla çaldılar ve Kata–Kumba, o büyük davulun sesi içlerinden yükseldi ve bunu duydular. Büyük davulu kabilenin büyücüleri yapar ve o juju evinde saklanır. İnsan derisinden olup insan kanı ile ıslatılan davul, bir insanın kaval kemiği ile çalınır ve tanrılarla insan gibi, insanlarla da tanrı gibi konuşur. Sonra davulu çaldılar ve dans ettiler. "Onu Afrika'dan çıplak ve hiçbir şeysiz getirirsek, amaca daha iyi hizmet eder." Beyaz adam böyle düşündü. Hiçbir şey taşımasın diye Afrikalı zenciyi giysilerini parçalayıp soydular; ama Afrikalı zenci davulunu yakaladı ve onu derisinin altında, kafatasının içinde sakladı. Kaval kemiği açıktaydı; çünkü "davulu göremezlerse, kaval kemiklerini kim kırar" dedi ve kurnazca güldü. "Bir öksüz olarak uzaklara götürülen ben, anamı, babamı beraberimde taşıyorum. Ritim benim anam ve hareket de onun erkeği değil mi?" Gemilerde inledi ama bir yandan davulunu sakladı ve güldü.

"Aynen ben bir küçük kızkenki gibi" dedi Amy Pheemy'ye ve o da vücudunu bu sesin aleti yaptı.

Vücudu halı Afrika'da ama ruhu Alabama'daki ateşin etrafında olan küçük davulun öfkeli müziği. Tempo. Dur.

İhtiyar inek öldü Alabama'da,
Çene kemiğini gönder bana,
Çene kemiği konuşur, çene kemiği dans eder,
Çene kemiğini çatal, bıçakla yer.
Doğru değil mi?
Koro: Evet,
Doğru değil mi? Evet?

Bas notalar için el çırpılıyor. Ufak notalar için topuk, parmak vuruluyor yere. Ibo müziğine Nango katılıyor. Kongolu tanrılar, Alabama'da konuşuyor.

Konuştuğumu istiyorsan görmek,
Koy önüme dolu bir çömlek,
Doğru değil mi? Evet!
Şimdi, doğru değil mi? Evet!
Çamın arkasında Dinah teyzeyi gör,
Bir gözü yok, ötekisi de kör,
Doğru değil mi? Evet! Evet!
Şimdi, doğru değil mi? Evet!

"Şu senin oğlana bak!" dedi Zeke Turk, Amy'ye. "Onun dans etmeyi bildiğini bilmiyordum. Ama baksana herkesi geride bıraktı. Bir de şu Koca Kadına bak, oğlanla dans eden kıza, nasıl da eteklerini havalandırıyor."

Keşke bir iğnem olsaydı,
Onunla dikiş dikseydim,

Bebeğimi bağrıma dikip,
Yoldan aşağı gitseydim."

Çift el çırpma–

Yoldan aşağı bebeğim,
Yoldan aşağı bebeğim,
Bu anamı öldürür,
Bu anamı öldürür.

Kelimeler fazla ateşli. Ateşli bir şekilde davul gibi el çırpma.

"Şu ihtiyar ayı söndürelim. Pheemy sen misin?"

"Evet, artık yüzüm toprağa döndü ama onlara nasıl dans edildiğini hala unutmadığımı göstermek istiyorum. Dink buraya gel ve ihtiyar Pheemy'ye eşlik et."

"Topuk ve parmak. Dans figürlerini söyleme."

"Evet, söyle. Hadi Bully, ama beyazlar için yaptığın gibi yapma; çünkü onlar ortalıkta yumurtalara basarak yürür gibi dans ediyorlar. Bizse nasıl dans edeceğimizi zaten biliyoruz. Başla Bully."

"Tamam, eşlerinizi seçin."

"Eşler tamam, yarış başlarkenki atlar gibi hazır olun bakalım."

"On altı el havaya!"

"Dörtlü daire"

"Doğru el çırpmıyorsunuz, tutturun şu ritmi."

Sincap nar ağacına çıktı,
Kokarca aşağıda kaldı,

Sincap narları düşürdü,
Kokarca onları aşırdı.

Ateş söndü, ay gitti. Afrika'nın sahilleri uzakta kaldı. Uyudular ve ertesi sabah uyandıklarında ölmekte olan pamuk saplarını ve olgunlaşan nar ağaçlarını gördüler.

Okulun kapanacağı günler yaklaşırken, John'un hayatı heyecan dolu olmuştu. Pearson çiftliğindeki koşuşturmanın yerini okuldaki gerginlik almıştı. Okuma kitabının çok sayıda sayfasını öğrenmişti. Toplama, çıkarma, bölme, çarpma yapabiliyordu. Toprakta nerede bir boş yer bulsa Lucy'nin adını yazarak bu yeni yeteneğini sergilemeye çalışıyordu; hatta Pheemy'nin bacasının arkasına bile sivri bir sopayla kızın ismini kazımıştı.

Lucy'yi her gün okulda görüyordu. Onu kilisede de görüyordu, kız daima aklındaydı, ama asla onunla yalnız başına konuşmamıştı. Bu fırsat eline geçtiği zaman, söyleyecek bir şey bulamıyordu. Koca Kadınla, Lacey, Semmie ve Mehaley'leyken tek yapması gereken vücudunu, ellerini kullanmaktı; ama Lucy söz konusu olunca konuşması gerekiyordu ve John ne söyleyeceğini daha bilmiyordu. Bir gün okulun kapanma töreni provalarında kızın yanına yaklaştı ve ona "Keşke ben de senin gibi konuşabilsem," dedi.

"Sen benden daha iyi konuşabilirsin," dedi Lucy "senin güzel bir sesin var."

"Ama senin söylediğin o uzun kelimeleri ben öğrenemem ki, onları ne zaman öğreniyorsun sen?"

"Geceleri evde, ödevlerimi bitirdikten sonra."

"Ödev yapacak gecelerin çok olmayacak, o zaman ne yapacaksın?"

"Annem her zaman yaptıracak bir şeyler bulur."

"Ama geceleri diyorum Lucy. İşlerini bitirdikten sonra. Poponla sandalyeyi ısıtmaktan başka bir şey yapmıyor musun?"

Lucy kendini hızla geriye doğru çekti. "Yo, yo John Buddy! Çirkin şeyler söylüyorsun."

John çok şaşırmıştı. "Çirkin olan ne ki?"

"Popo dememen gerekirdi."

John'un adeta içi kurudu. Lucy'ye, çiftlikteki kızların çok komik bulduğu bazı dizeleri okumak istiyordu ama birdenbire farkına varmıştı ki:

Bazıları bal sever, bazıları petek,
Benim sevdiğimse en kısa etek

gibi şeyler, Lucy'nin ondan iğrenmesine bile neden olabilirdi. Bunları ona asla söyleyemezdi. Birden ümitsizliğe düştü. Zaten biraz sonra Lucy'yi ezberini okuması için çağırdılar ve John'un söyleme şansı da olmadı. Ama düşünmeye devam etti ve aklından kıza söyleyeceği hayali söylevler uydurdu. Bu söylevler kızı şaşırtıp, John'a saygı duymasını sağlayacak büyük kelimelerle doluydu. "Hey Asker benimle evlenir misin?" şarkısını Lucy'yle birlikte söyleyecek asker rolüne seçildiğinde çok sevindi. Bu, bir kızın yanında şarkı söylemekten daha iyiydi; elleriyle kollarıyla rol yapması da gerekiyordu. Belki de kız böylelikle kendisi her ne kadar daha iyi okusa da, John'un da bir şeyler öğrenebileceğini görürdü. Bir gün kız evine dönerken, utangaç bir tavırla kızın yayına gitti.

"Bana senin çok hızlı koştuğunu söylediler," dedi utanarak.

"Doğru söylemişler," diye cevap verdi Lucy böbürlenerek, "kim dediyse doğru söylemiş. Buradaki herkesten daha hızlı koşarım ben."

"Öyleyse şu ilerideki sakız ağacına kadar yarışalım, bakalım kim kazanacak," diye meydan okudu John.

Yarışmaya başladılar. Lucy'nin ince, zayıf bacakları, piston gibi inip kalkıyordu. Şapkasının kolalı kurdelesi boynuna dolanmış, şapkası sırtına düşmüştü.

"Ben kazandım," dedi John övünerek; elli, altmış santimlik bir farkla zorlanarak yarışı önde bitirmişti.

"Evet beni yendin ama" dedi Lucy, "şu bacaklarına bak, benim böyle bacaklarım olsaydı, kimse beni yenemezdi."

"Amaç seni yenmek değildi ki. Bak ne kadar yol geldik. Evin buradan ne kadar uzakta Lucy?"

"Dereden az ötede."

"Şu dereye bir bakayım, belki de balık doludur."

"Yok canım, içinde öyle balık malık yok. Derinliği anca diz boyu John. Ama içinde kocaman yaşlı bir yılan var."

"Ne cins bir yılan."

John. Ne zaman derenin üstündeki kütükten geçsem, aşağı düşeceğim ve beni ısıracak diye ya da suyun üstüne kafasını çıkarıp beni ısıracak diye ödüm patlıyor."

"Peki neden onu öldürmüyorsun?"

"Peki o dereye yılanla boğuşmak için hangi babayiğit girecek sence? Derenin kıyısında bir delikte yaşı-

yor, onu görebiliyorsun ama suya girmeden ona ulaşamazsın. Bütün gün derenin kenarında, hatta bazen derenin üstündeki kütükte yatıp duruyor ama birinin geldiğini görünce hemen deliğine girip saklanıyor."

"Bana şunu bir göster bakalım. Senin yaşlı bir yılandan tedirgin olmanı istemem ayrıca onun seni korkutmasını hiç istemem."

"Sus John, dikkatli ol! O buralarda bir yerde. Kokusunu aldın mı? Bak orada, deliğinde!"

John yılana dikkatlice baktı. Sonra etrafında silah olarak kullanabileceği bir şey aradı. Bir şey bulamayınca da derenin kenarına çöküp pabuçlarını çıkarmaya başladı.

"O dereye girmeyeceksin değil mi?" diye telaşlandı Lucy.

"Beni engellemeye çalışma Lucy. Madem o ihtiyar yılanın öldürülmesini istemiyordun, bana göstermeseydin." Kızın böyle telaşlanması hoşuna gitmişti ama onun kendi için endişelendiğini fark etmemiş gibi yaptı.

Başka yılanlar olup olmadığını kontrol etmek için etrafına dikkatle baktı, sonra tedbiri elden bırakmayarak suya girdi. Yılan hemen savunmaya küstahça geçti. Lucy dehşet içindeydi. John birden derede geçit görevi gören kütüğü kaptı ve yılanın üstüne indirdi; orada tuttu. Yılan defalarca kütüğü ısırdı, ısırdı, acı içinde; ama sonunda ısırması da, kıvranması da bitti. John yılanı suyun dışına alıp otların üstüne koydu.

"Aman John, şu ihtiyar şeytanı öldürdüğüne nasıl sevindim bilemezsin. Ben doğmadan önce bile buradaki tüm insanları korkutup duruyormuş."

"Artık kimseyi korkutamayacak. Ha! Ölü yılanlardan korkan olursa, o başka," diye cevap verdi John. Bu gibi zamanlarda, oğlanların kızları etkilemek için kullandığı o umursamaz ses tonuyla konuşuyordu.

"Umarım eşi onu öldürdüğümüz için bizi izleyip ısırmaz."

"Lucy ikimizi birden izleyemez, aynı yere gitmiyoruz ki."

"Doğru John, senin Alf Pearson'ın çiftliğinde oturduğunu unuttum."

"Evet, doğru."

"Mehaley ile, Koca Kadın da orada yaşıyorlar değil mi?"

"Ya, onlar da orada yaşıyorlar galiba. Etrafta bir sürü kız çocuğu var. Neredeyse yüz kişi var o çiftlikte."

Ağır bir sessizlik çöktü birden. Lucy sığ dereye baktı ve "Kütüğü yerine koymadın John," dedi.

"Doğru. Sahiden de unuttum. Seni karşı tarafa taşıyayım, sonra diğerleri için kütüğü yerine koyarım."

"Sakın beni düşürme John. Belki aşağıda başka yılanlar da vardır."

"Senin gibi minnacık bir şeyi nasıl düşürebilirim ki. Ben kocaman, senin iki mislin yem torbalarını bile taşıyorum. Gel seni de taşıyayım. Söz veriyorum seni düşürmem."

John, Lucy'yi ufacık derenin öteki tarafına kollarında taşıdı ve onu yere bıraktı.

"Kitap torbanı unuttun Lucy. Alman için seni geri taşımam gerekecek."

"Yok canım, sen getirirsin bana."

"Olmaz, onu kendin alman lazım."

Lucy tekrar öteki tarafa taşıdı ve dereyi üç kere kollarında Lucy ile geçti. Kızı sonunda evinin tarafında yere bıraktı ve "Bak senin kadar minicik birini taşımaktan kimse yorulmaz. Hiç yük olmazsın ki."

Lucy kollarını önünde kavuşturdu. "Ben kuş kadar hafif olabilirim ama her şeyim yerli yerinde. Teşekkürler Bay John."

"Benim için bir zevkti Bayan Lucy."

Lucy bir anda mavi bir rüzgar gibi, tepeye doğru koştu. John derenin üstündeki kütüğü yerine koydu ve eve doğru yola koyuldu.

Kendi kendine güldü "Karabiber gibi," dedi "ama hoşuma gidiyor, zaten baharat olmayınca, hiçbir şeyin tadı tuzu olmuyor."

Lucy evde mısırların istiflendiği yerin arkasına koştu ve direkte üç hafta önce işaretlediği yere yaslanıp, boyunun uzayıp uzamadığına baktı.

"Kahretsin," dedi öfkeyle, "hiç uzamamışım. Hiçbir zaman da uzamayacağım galiba. Salak Mehaley'e yetişemeyeceğim."

Orada saklanarak annesi Emmeline onu sofrayı kurmak için çağırana kadar ağladı, durdu.

Okulun kapanış gecesi gelmişti. John parlak yeni pabuçları ve kolalı yakasıyla herkesten önce oradaydı. Lucy'nin arkasında tüm Potts ailesinin içeri girdiğini gördü. Suratı asık annesi, sessiz, sakin bir adam olan babası, iri yarı kız kardeşi ve altı tane yetişkin ağabeyi vardı. Oğlanların kıvırcık saçları sabunla yatırılmıştı. Daralmış pantolonlar giymişlerdi ve alışık olmadıkları

yeni pabuçların ayaklarını sıktığı belliydi. Kafaları domuz yağı ve çiçek suyu kokan kızlar, dantelli beyaz elbiseler, mavi veya pembe kemerler, volanlar ve göğüslerinde sarkan gömlekleri tamir etmek için iğne arayan anneler. Söyleyecekleri şiirleri unutan ağlamaklı kızlar. Saçları kurdeleli küçük kızlar, kolalı donlarına işedikleri için dayak yiyenler. Gururlu ana babalar. Somurtan ana babalar ve çocukları. Fısıldanan haset dolu laflar.

"Bak oradaki süslü elbiseli Lucy Potts. Ona her zaman en uzun konuşmayı yaptırırlar."

"O herkesten daha iyi ezberliyor da ondan."

"Hayır hiç de değil, onu kayırıyorlar. Benim Semmie'm de onunki kadar uzun bir konuşmayı ona vermiş olsalardı ezberleyebilirdi –zamanla. Bu yıldan sonra çocukları okuldan alıp işe koyacağım. Onlara zaten bir şey öğretmiyorlar ki. Bazı çocuklara pasta, bazılarına da mısır ekmeğiymiş gibi davranıyorlar, adam ayırıyorlar."

Açılış duası. Şarkı. Sonra beyaz müdürün konuşması. Alelacele birbirini izleyen bir çok konuşma.

"Bayan Lucy Potts'dan bir konuşma."

Küçücük yüzde parlayan bir çift kocaman göz. Dantelli bir beyazlık. Çok kuvvetli bir alkış. Lucy sakin ve kendinden emin.

"İskoç tepelerinde bir reis, Kayıkçı oyalanma," ve ezberin sonu, "kızım, sevgili kızım." Daha fazla alkış. Yetenekli kız hayranlarını utandırmamıştı.

"En uzun konuşmayı ezberleyebiliyor ve tek bir kelime bile atlamıyor; gördüğüm herkesten de daha

çabuk konuşuyor." Lucy'nin mükemmel olduğuna karar verilmişti. Zaman ve konuşmalár hızla aktı.

Derede küçük balıklar var,
Willie onları oltayla yakalar.
Annem onları kızartır tavada,
Babam kapar, yer havada.

"Düet: Bayan Lucy Potts, ve bas sesiyle eşlik eden Bay John Pearson." Beraber şarkıyı söylediler. Dinleyenler çılgınca alkışladı. Kimse sopranonun soprano mu, basın bas mı olduğunun farkında bile değildi. Önemli olan mimikleri, el kol hareketleriydi. Herkes John'un şarkıdaki çapkın asker olarak mükemmel olduğunda ve Lucy'nin de ona aşık kıza çok uygun olduğuna karar verdi. Şarkıyı iki kere daha söylemek zorunda kaldılar. John insanların kafalarında kendine özel bir yer edinmişti. Hatta tahmin ettiğinden de öte bir yer.

Üçüncü Bölüm

Baharın ilk aylarında bir sabah John, Amy'yi Pheemy'nin evinde, ateşin önünde oturur buldu.

"Nasılsın anne?"

"Sen nasılsın oğul?"

Kadın dişlerini ve diş etlerini küçük bir enfiye fırçasıyla ovuyordu. Söyleyecek bir şeyleri vardı, John da bunu biliyordu.

"Koca Deredekiler neler yapıyorlar?"

"İyidirler John. Baban her zamanki gibi saçmalayıp bizi de ateşe atmasa daha da iyi olabilirler."

"Haklısın. Şimdi ne oldu?"

"Biliyorsun Beasley bizi kandırıp tüm pamuğumuzu aldı; bu nedenle yiyecek hiçbir şeyimiz yoktu. Ned de evvelsi gün Beasley'nin buzağılarından birini çayırda öldürüp eve getirdi; bir kısmını yedik, bir kısmını da tuzladık. Kimsenin bunu fark edeceğini sanmıyorduk. Ama Beasley ineklerin kan kokusu alınca böğürmelerini duymuş ve buzağının derisini orada

bulmuş. Bunun üzerine her şeyi çuvallara doldurduk; hava kararınca da Shelby'nin çiftliğine gittik, bu sene orada çalışacağız."

"Orası Beasley'nin yerinden bin kat daha iyi ama burası kadar değil; keşke gelip Bay Alf için çalışsanız."

"Ned bunu yapmayacak kadar kalın kafalı, inatçının teki o. Bunu ona anlatmaya çok çalıştım ama kalın kafasını hiç değiştirmeyecek. Bir katırla onun arasındaki tek fark, katırın hiç olmazsa dört sağlam ayağı var, Ned'de o da yok. Biri derenin öteki tarafından laf edince kıyameti koparıp evde rahat huzur bırakmıyor. Bütün ömrü boyunca, derenin öteki tarafında bir sığıntı köpek gibi yalınayak yaşadı; ama onu yine de oradan sökemezsin."

"Peki niçin onu terk etmiyorsun? Buraya gel, çocukları da getir."

"Bunu neden yapamadığımı daha anlayamazsın John. Zamanı ve mevsimi gelince bunları seninle konuşuruz, seni geri götürmeye geldim John."

"Beni mi,?" John şaşkındı ve acı içinde sordu, "ama biliyorsun ki öteki tarafla benim hiçbir işim olmaz."

"Anan bunu biliyor evlat ama Bay Shelby senin nerede olduğunu sordu, ilk söylediği şey sen yoksan bizi de istemiyor."

"Anne ben oralara, o ormana dönmek istemiyorum. Orada tek duyduğum şey iş, iş, mısır ekmeği, üstünde sudan ve tuzdan başka bir şey olmayan mısır ekmeği! Ben burayı seviyorum, burada beyaz ekmek de var."

"Biliyorum John Buddy, anan senin neler hissettiğini biliyor ve kalbi senin için sızlıyor. Anan da beyaz ekmeği sever. Ama biliyorsun ki beyaz adamlar Ned'i küçümsüyor ve bizim başımızı sokacak bir yere ihtiyacımız var. Bay Shelby kötü bir adam değil ama sen olmadan hasadı kaldırabileceğimize inanmıyor. Haydi eşyalarını topla da gidelim."

Amy yorgun bir şekilde ayağa kalktı, solmuş basma elbisesinin fırfırları yürüdükçe yeri süpürüyordu.

"Ben Efendi Alf'le seni götürmek için konuşacağım, geri döndüğümde gitmeye hazır ol, e mi?"

John onun kapıdan çıkışını seyretti, sonra kendi de ağır, ağır dışarı çıktı; etrafta dolaştı, sonunda Pheemy'nin kulübesinin arkasında buldu kendini, kerpiç bacaya kazıdığı yazılara baktı "Lucy," "Lucy Ann" , "Lucy Potts" , "Lucy ve John" , "Lucy, John'un sevgilisi" , "Aşkımızı hiçbir bıçak kesemez" , "Lucy Pearson."

"Eyvah" diye ağlamaya başladı John. "Derenin öteki yakasındaki bir zenciyi istemez ki o."

İçeri girip eşyalarını toplamaya başlamadan önce orada uzun süre öyle kala kaldı. Sonra Lucy'nin ürkütücü ağabeyinin koroya katıldığı zaman ona verdiği şarkı kitabını gördü. Kitabın üzerinde oldukça kaba bir tren resmi vardı. Hayır, günde iki kere oflayıp, puflayıp gelen treni bırakıp Notasulga'dan ayrılamazdı. Hayır, hayır! Her şeyi olduğu gibi bıraktı ve tarlaların arasından deli gibi koşarak demiryolunun istasyona tam girmeden önceki dirseğe geldi. Tren raylarının kenarına oturdu ve bekledi. Biraz sonra trenin düdüğü duyuldu ve dirsekten önce lokomotifin bacası göründü. Duman ve kıvılcımlar saçıyordu. Tekerlek-

ler "Opelika siyah, kirli! Opelika siyah, kirli." diyorlardı sanki. Sonra tren istasyona girdi, buharın güçlü fısıltısı duyuldu. Yine hareket edince de "Kurt geliyor! Kurt geliyor! Opelika siyah, kirli çuf çuf . . . " ve sonra John'un ayaklarını uzaklara gitmeye tahrik eden, dayanılmaz bir arzu aşılayan, ilerilere doğru yol aldı.

Alf Pearson'ın arabası John'un yanına geldiğinde, tren gideli çok olmuştu.

"Burada ne yapıyorsun John, Amy her yerde seni arıyor."

"Trenin ne dediğini son bir defa dinlemeye geldim Bay Alf."

"Arabaya bin de gidip postayı alalım. Domuzlar ne alemde John?"

"İyiler Bay Alf, bu hafta iki tanesi daha doğuracak. Bu yılbaşından beri beşinci. Noel'den beri de hiç yavru kaybetmedik."

"Fevkalade John, fevkalade."

"Bay Alf, derenin öteki yakasına gitmeyi hiç istemiyorum. Lütfen sizinle burada kalayım."

"John oraya seni ben göndermiyorum. Annen seni götürüyor. Eğer bir işe ihtiyacın olursa buraya gel, adam ol, ben de sana bakarım. Nerede olursan ol sakın çalma ve ukalalık etme, her şey düzgün gider. Haydi şu atları koştur bakalım biraz, acelem var."

Dördüncü Bölüm

Shelby'nin çiftliğinde yapılacak çok iş vardı. John ve Ned taşlık tepedeki tarlayı sürüyorlardı. Sabanlarını çevirdikçe, John daima Ned'in birkaç metre önünde gidiyordu. Daha yaşlı olan adam sabanın peşinde topallıyor, arada bir dengesini kaybediyor, devamlı katıra kamçı vurarak küfredip duruyordu.

"Kahretsin seni! Kaldır kıçını, seni kuyruklu piç seni. Kahrol e mi, haydi! John Buddy nereye gidiyorsun?"

"Yüzümdeki teri silmek için bir paçavra bulmaya. Gözlerime ter girmesinden rahatsız oluyorum artık."

"İşten kaçmak için bahane arıyorsun John. Bütün gece derenin öteki yanında sürtüyorsun, şimdi de iş görmek istemiyorsun."

"Bana bak, senin sürdüğün her dönüme karşı ben bir buçuk dönüm sürdüm, hem de burada ayağımın her bastığı yer kaya. Kimse burayı adam edemez; sanki Tanrı buraya bakmış bir avuç dolusu taş serpmiş. Eğer bu çalışmak değilse, ben de ne olayım."

"Derenin öteki yanından uzak durup, kızların peşinden koşmaktan vazgeçip geceleri dinlenirsen, bu taşlı tarlayı sürmek çok da zor olmayabilir."

"Ben kendi payıma düşenden çok fazlasını yaptım. Artık kölelik zamanı değil" dedi John omzunun üstünden eve doğru yürümeye başlarken.

"Bana bak Pearson'ın yerinde yaşadıktan sonra sen bayağı ukala oldun" diye kendi kendine homurdandı Ned, "bir söyle, bin ah işit."

Amy oğlu ve kocası arasında kalmıştı. Diğer çocuklar da büyüyordu ve John ne yaparsa onu taklit ediyorlardı. Zack ve Zeke John'un şapkalarını giyiyor, kravatlarını bağlıyorlardı. Tüm konuşmaları "derenin öteki yanı" ve "o trene bir binsek" üzerineydi. Amy John'u yatıştırıyordu. Ned'e de oğlanın Notasulga'ya koroya veya ayinlere katılmak için gitmeye hakkı olduğunu savunuyor, oğlanın on yedi yaşında olduğunu ve özgür olmaya hakkı olduğunu söyleyerek dengeyi ve huzuru sağlamaya çalışıyordu. Hayat böylece sürüp gitmekteydi, pamuklar diz boyu yükselmişti. Ürün kaldırılmaya neredeyse hazırdı. Amy biraz rahatlamıştı. John eve terini silmek için bez almaya geldiğinde, tencereye pişmek üzere fasulyeleri koymaktaydı.

"Ana şu Ned'e söyle beni rahat bıraksın. Beni ezmekten vazgeçsin. Bay Shelby'ye bu kadar çok çalışmama rağmen, benim hiçbir iş yapmadığımı söylediğini duydum."

"Sarhoş olunca böyle konuşuyor, içki onu böyle konuşturuyor. Sen ona aldırma."

"Ama ana, ne zaman derenin öteki yanına gitsem delirip kızlar için günah dolu şeyler söylüyor. Böyle

kafa çekmeyi bırakmalı. Kesin bırakmalı. Benim arkadaşlık ettiğim kız hakkında o hiçbir şey bilmiyor ki."

"John al sana terini silecek bez. Sen işine dön, ben Ned'le konuşurum. Kalın kafasına girdiği kadarıyla anlatırım."

John döndüğünde Ned somurtuyordu ama bir şey söylemedi. Öfkesinin yarısını katırdan çıkardı, yarısını da içinde saklayıp kendi kendine söylendi durdu. "Kahrolsun ukala serseri! Keşke onu kıpırdayamayacak şekilde bağlayabilseydim! Çıplak sırtına yüz tane kırbaç vurabilseydim. Ona muhtaç olduğumu biliyor. Piç, babasının kim olduğunu bile bilmiyor, anasını alıp evlenip onu pislikten kurtardığım için gurur duymalı. Minnettar olmalı ama değil ve onun sarı derisi yüzünden de, birçokları ona benden fazla değer veriyorlar. Keşke onun bu fiyakasını söndürecek bir şeyler bilseydim. Ama hakkını yememeli, buraları da adam etti. Yüz dolardan fazla kazanmam gerekir. Parayı alınca kendime bir arabayla, bir at alacağım ve benden başka kimse onlara elini süremeyecek."

O akşam herkes içten içe o kadar doluydu ki çıt çıkmadı. John yine derenin öteki tarafına gitti ve Ned köpürdü.

"Diyeceğini niye John'un yüzüne söylemiyorsun, Ned?" diye meydan okudu Amy. "Eskiden söylerdin."

"Çünkü onu gebertmek istemiyorum, sebep bu. Kendine bir bakması lazım, kabadayı oldu çıktı. Fingirdek karının teki onun yüzüne gülüyor, o da buna kanıyor."

Amy piposunu içti ve yatmaya gitti. Çocuklar da uyudular. Zeke ve Zack koruda bir yabani köpeği ehlileştirmeye çalışıyorlardı. John geç vakit eve geldi.

Ertesi gün Amy tarlaya yemeklerini getirince, John kendi sefertasını aldı ve yemeğini tek başına yemek için onlardan uzağa gitti. Diğerleri ile arasında kocaman bir meşe ağacı vardı, cebinden üçgen bir kağıt çıkararak tekrar tekrar okudu.

> Tatlı Notasulga ve Alabama çikolatası gibi öpücükler, Sevgili John, sen benim tatlımsın. Senden başka kimseyi sevemem. Koro provalarını çok seviyorum. Sepet sepet yumurta, sakın beni unutma, unutursan küserim, gözlerinden öperim.
>
> Sevgilin
>
> LUCY ANN POTTS

Ned'in kendisini bağırarak çağırmasını bile zor duydu John.

"John Buddy, Hey John! Gel de şu sabanın iplerini tut."

"Tamam," dedi John sonunda.

"Orada oturup bana laf yetiştirme. Sana bir şey yapmanı söyleyince kıçını kaldır."

"Tamam geliyorum, ama kimseden korkum yok benim bak."

"Bana bak John, senin küstahlığından bıktım. Bak şimdi sana içimden gelenleri söyleyeceğim zira biraz daha içimde kalırsa, çatlayıp gebereceğim. Sen bir halta yaramaz, çöplük sarı serserinin tekisin –hiçbir halta yaramaz biri." Ned'i ani bir öfke sarmıştı, "Neyse, aklıma seni öldüresiye dövmeyi koydum. İyi bir dayağı hak ettin. Çabuk pantolonunu indir ve diz çök. Sana dünyanın kaç bucak olduğunu göstermeyi aklıma koydum çünkü."

Bunları söylerken Ned sabanı katırlara bağlayan zinciri çözdü ve hala altı yedi metre ötede duran John'a doğru döndü. Ancak Ned sağ elinde iki kat zincirle arkasına döndüğünde karşısında korkudan sinmiş bir oğlan değil, bacaklarını ayırmış, elinde savrulmaya hazır bir kaya parçasıyla, başkaldıran bir erkek buldu.

"Havlayıp durma be! Seni köpek seni" diye meydan okudu John. "Bir adım daha at da, bu kayayla kafanı patlatayım. Sen Zeke'le diğerlerini çiğneyip ezebilirsin ama Tanrı ve diğer bazıları şahidimdir ki bir daha bana elini kaldırırsan, bağırsaklarını deşerim senin."

Sancılı birkaç saniye boyunca ikisi yüz yüze bakıştılar. Ned döndü ve topallayarak uzaklaştı.

"Orada bekle hele sen, şu saçmalı tüfeğimi alıp geleyim, bak ben senin beynini havaya uçuruyor muyum."

Ned eve doğru topallayarak uzaklaştı. John, adam ilk tepenin arkasından ininceye kadar yerinden kımıldamadı. Daha sonra kolunu indirdi ve meşe ağacına doğru yürüdü.

"Şu ağacın arkasına geçeceğim ve o çirkin zenci tüfekle geri gelirse, daha ne olduğunu anlamadan onun kafasını patlatacağım. Onun tüfeği olduğunu sanmıyorum ya. Elinden zinciri alıp sırtını dağlayacağımdan korktuğu için gitti."

John uzun bir süre bekledi. Ned bu sürede iki defa eve gidip gelebilirdi. Eğer tepenin üstünden baksaydı, Ned'in bir galon kaçak viski içerek cesaretini toplamak için Turk'ün yerine gittiğini görecekti. Sonunda

John meşe ağacının arkasından çıktı, katırları sabandan çekip dizginleri topladı.

"Tamam! Buradan gidiyorum." Bu John'a bir vahiy gibi indi. Uzaklaşmak, kaçmaktı. İki üç metre yüksekliğinde yanmış bir ağaç gövdesinin önünde durdu, ağaç onun için Ned Crittenden'di.

"Seni savaş süprüntüsü, düz taban, topal seni. Sen bir hiçsin ve tekenin de sahip olduğu takım taklavattan başka bir şeyin yok. Çenenle insanları öldürüyorsun ama eğer dövüşmek istiyorsan, bu bana uyar. Gel de beni yakalama seni öyle bir yaparım ki bir yudum su bile içemezsin. Gel vur bana! Vur bakalım! Yumurta kabuğu kırar gibi kafanı kırayım. Sen domuzdan da betersin. Bak beni çok kızdırdın, artık benim gözümde değerin yok, seninle hiç işim kalmadı. Benim ırkımdansın ama benden değilsin. Gel de bana sataş, sataş da sana dünyanın kaç bucak olduğunu gösterip dersini vereyim."

"Ben senin ayaklarını sildiğin ayağının altındaki paspas değilim. Seni öldürmemek için buradan gidiyorum. Ben buradan uzaklara gidiyorum. Beni bir daha gördüğün zaman da, bak bakalım ben kim olmuşum. Şu küçük parmağım bile senin topundan daha kıymetli olacak. Sakın ağzını açıp bana cevap vereyim deme, yoksa sana öyle bir ders veririm ki arap sabunuyla bile temizleyemezsin. Sen süprüntüden başka bir şey değilsin. İşte bu da sana son sözüm."

John birkaç adım geri çekildi, elindeki kaya parçasını şöyle bir tarttı, sonra da bütün gücüyle onu ağacın gövdesine fırlattı. Sonra da tarladan geçerek dereye doğru yürüdü.

Gün batımının güzelliğinde, doğduğu çiftlikte kendi insanlarının arasında bulunmak, Pheemy'nin kulübesinde olmak güzeldi.

Beşinci Bölüm

"Merhaba John."

"N'aber Bully?"

"Ne işin var burada?"

"Yeniden iş bulup, çalışmaya geldim. N'aber ya!"

"Beyazlar hala bizden iyi. Bay Alf'i gördün mü?"

"Yok, şimdi büyük eve gideceğim."

"Buraya dönünce sana söyleyeceklerim var."

"Tamam, hemen dönerim."

Alf Pearson'ın dolabında, bir sürü giyilmiş giysi vardı ve hepsini John'a verdi.

"Oğlumun, Bay Alfred'in elbiseleri sana geçen yıl oluyordu John. Ama şimdi dar geliyorlar. Bundan sonra galiba benimkiler sana olacak. Aklıma gelmişken John, sen gittikten sonra iki tane daha domuz yok oldu. Aynı işi sana veriyorum. Şimdi okuyup yazıyorsun değil mi John?"

"Evet efendim."

"Bu iyi işte, şu defteri al ve işçi mahallesindekilere verilen erzak, gübre ve yemin hesabını tut. Benim bankayı idare etmek ve ahlaksız politikacılarla uğraşmaktan buna vaktim yok. Oğlumun geri dönebileceğini zannediyordum ama anlaşılan Paris'te tahsili düşündüğünden uzun sürecek."

"Evet efendim."

"Herkesin adını ayrı bir sayfaya yaz, onlara ne verirsen de o anda kaydet."

"Evet efendim."

"Ha John, eğer Duke'ün karısına asılıyorsan, bundan vazgeç. Bana şikayete geldi, aranızda kavga çıksın istemem. Etrafta bir dolu bekar kız var."

"Onun Exie'sine sarkıntılık ettiğim filan yok. O karısıyla konuşsun. Asıl o bana asılıyor."

Alf Pearson bir kahkaha patlattı ve John'un sırtına vurdu.

"Seni namussuz seni," dedi. "Sen yürürken bile kadınları tahrik ediyordun. Tam bir damızlık."

"Bu ne demek Bay Alf?"

"Aldırma, sen domuzlarla uğraş."

O gece M'haley, Koca Kadın ve Bootsie, yine saklambaç oynamaya başladılar. Ama John ebe oldu ve diğer oğlanların saklanmalarına izin verdi. Oyun oldukça erken bitti. John evin arkasına dolanmış, bacadaki yazıların kazınıp bozulduğunu görmüştü, bu nedenle canı oynamak istemiyordu. Oyun bitince, Bully'yi bir kenara çekti.

"Bully, Pheemy teyzenin bacasının arkasına bir şeyler yazmıştım."

"Evet yazdığını biliyorum. Aslında bunu herkes biliyor, seninle konuşmak istediğim de buydu.

"Bunu kimin yaptığını biliyor musun, bacanın üstüne çamur sıvayıp her şeyi kazımış."

"Kızdın mı yoksa?"

"Evet, kızgınım. Tucker'ın annesini katır teptiği zaman nasıl kızdığımı hatırlıyor musun, işte o kadar kızgınım, bunu yaptığını bana söyleyenin suratına yumruğumu patlatırım. Kimin yaptığını biliyor musun Bully?"

"Onunla yüzleşmeye gittiğinde benden duyduğunu sakın söyleme, adımı ağzına bile alma. Ama koroda şarkı söylediğini duyunca, bunu Mehaley yaptı. Bazıları koroya sırf Lucy Potts'u görmek için girdiğini söylüyorlar.

"İyi de bundan Mehaley'e ne? Onu bir güzel pataklayabilirim."

"Bunu niye yapmıyorsun John! Eğer ben senin gibi kızsaydım, onu iyice döverdim. Neyse, sana kancayı takmak istiyor."

"Yo, ben kadınları dövmem. Bunu yapan erkek zaten delidir, onları alttan almak lazım. Neyse uykum geldi, ben gidip yatayım."

Bully ıslık çalarak oradan uzaklaşırken, John da kulübeye yöneldi.

"John!" evin köşesinden yumuşak bir fısıltı duydu. "Buraya gel John."

John kulübenin köşesine doğru gitti. "Kim sesleniyor?"

"Gel de gör," dedi fısıltının sahibi ve omuz boyuna gelen pamukların arasına süzüldü, John onu takip etti.

"Benden ne istiyorsun Mehaley?"

"Döndüğüne memnun değilsin galiba."

"Yo, çok memnunum Mehaley ama tabii ki ilk seferki gibi değil. Artık her şey eskiden olduğu gibi, benim için yepyeni değil."

"Çiftlik değil derdin. O hep aynı. Senin bizim zenci mahallesindekilerle artık işin yok galiba. Sen artık Macedony'deki kilise korosundasın."

"Şarkı söylemenin bununla ne ilgisi var ki. Hiçbir şey benim için yeni değil artık."

"Hayır, sen aklını küçük Lucy Ann'e takmışsın, ama o daha bebek. O sadece on bir yaşında."

"O on iki yaşında, on üçünden gün alıyor. Onun doğum günü benimkinden bir gün önce, onunki 31 Aralık, benimki de 1 Ocak. Komik, değil mi?"

"Hah, ben on beş yaşındayım, ne hoş, ne hoş."

John buna cevap vermedi. Bir süre sonra Mehaley "John, daha önce seninle evleneceğimi düşünürdüm," dedi. John hareketsiz ve sessiz öylece duruyordu.

Bu sessizlik içinde, kız kollarını öylesine duran John'un boynuna doladı ve ona sıkıca sarıldı.

"John."

"Ne?"

"Kalbimi duy. Elini tam buraya koy, Çok hızlı atmıyor mu? Çünkü döndüğüne çok sevindim. Tekrar hisset onu. Kalbim senin için, çinko ahırda bir katır gibi patır patır atıyor. John, seni seviyorum. Yemin

ederim ki seni seviyorum. Sen çok yakışıklısın ve senin gibi açık tenlilerin yaptığı gibi renk farkı gütmüyorsun, John?"

"Ne?"

"Beni sıkıca kavra, sık beni, sıkıca sarıl."

Ertesi gün John Pheemy'nin bacasını boyadı ve Lucy'nin adını kocaman harflerle yazdı. Pazar günü herkesten önce kiliseye koştu, dua kitabının arasına bir not koymuştu.

"Umarım koca ağızlı Mehaley, buralara gelmez," diye söylendi içinden. Bugün başka bir gün, burası başka bir yerdi. Pearson'ın zenci mahallesinin ve Mehaley'in burada ne işi vardı ki. Pencereden tozlu yola baktı. Kolalı şık elbiseler giymiş bir grup kız gelmekteydi.

"Kahretsin şu Mehaley'e bak, buraya etrafı yakıp yıkmaya geliyor."

John dizlerinin üstüne çöktü ve arınmak için dua etmeye başladı. Yüksek sesle dua ediyordu, boş kilisede de sesi bir gitarın tınısı gibi yankılanıyordu.

"Bu çok güzel" dedi John, kendi sesi hoşuna gitmişti. "Eğer sesim kilisede ilk duamda bu kadar güzel çıkıyorsa, bu eminim ki son duam olmayacak." Dizlerinin üstünden doğruldu, kız grubu daha kilisenin merdivenlerine varmadan tüm günahlarını ve korkularını unutmuştu, ama Mehaley'in ona ulaşamayacağı koro sırasına geçmeyi de ihmal etmedi.

Lucy önüne oturur oturmaz, öne doğru eğildi ve dua kitabını ona verdi, Lucy de kendisininkini numaradan yere düşürdü; John eğilerek onu aldı, şarkı

arar gibi karıştırdı. Lucy etrafa çaktırmadan aynı şeyi yaptı ve notu okudu:

Sevgili Lucy:
Güller kırmızı, menekşeler mor,
Seni nasıl sevdiğimi kalbime sor.

Şeker tanen
JOHN

John da kendine yazılan notu okudu:

Kalbim bir tek senin,

Tek şeker tanemsin benim.

Annem dün akşam beni dövdü. Bud ona seninle konuştuğumu söylemiş.

Sevgilin,
LUCY ANN

John bu nottan o kadar etkilenmişti ki adeta kör ve sağır olmuştu. Bud Potts yüksek sesle ve önemli bir şekilde sopasını vurdu ve elleriyle, sanki çamaşırları dolabın üst rafına bir şey koyuyormuş gibi bir hareket yaparak koroya ayağa kalkmalarını işaret etti. John'dan başka herkes ayağa kalkmıştı. Oral Johnson onu dürtünceye kadar da bunun farkına varmadı bile.

"Herkes dikkatle dinlesin," dedi Bud, sanki Fort Sumter'a ateş açılması emrediyordu.

"Baslar --do-o-o-o. Tamam mı? Altolar –fa-a-a-a. Sopranolar –mi-i-i-i. Lucy dikkat et bakayım!"

Tatmin olunca, Bud derin bir nefes aldı ve burnundan– "Do-o-o-o! Do, la, fa, sol, la, sol, fa." Altolar, basların tam arkalarındaydılar ve seslerini duyurmak

için gayretle haykırıyorlardı– "fa, fa mi! Sol! Fa, sol, la, sol, la, sol, fa!" Sopranolar tam kadro şarkıya girdiler, Ory grubun gerisinde kalmıştı ve gayretle ayak uydurmaya çalışıyordu, "–mi, mi, re, do! mi, fa, la, sol, la, sol, fa! oh mi, mi, mi, –"

Bu zor bir yarıştı, hepsi de ciğerleri el verdiğince bu zor yarışı kazanmaya çalışıyorlardı. Sopranolar kazandı çünkü baslar, altolar ve diğer sopranolar notaları unutup, şaşıp sussalar bile, Lucy bir notayı bile kaçırmadı. Bud baslarla devam ettiyse de, Lucy onu geçti ve onu rahatsız ederek, şarkının sonu gelinceye kadar adeta homurdatarak, yarışı kazandı.

John da basların notalarını, başını heyecanlı bir şekilde bir yandan bir yana sallayarak kurtardı ve dinleyenlerin hepsi, o sanki sadece kendilerine şarkı söylüyormuş gibi hissetti.

Vaiz ayağa kalktı.

"Elime kitabı aldım ve işte zaman geldi." Buruşuk siyah yüzünü biraz daha buruşturdu ve kilisenin her bir köşesini gözden geçirdi. Kimse bu meydan okumaya cevap vermedi; vaiz devam etti "Konum, elimdeki incilin sayfaları arasında." Kitabı kapattı. Tekrar meydan okurcasına baktı. Yine bir şey olmadı. "Bakın, konuşacağım konuyu nereden aldığımı kimse sorgulayamaz. Sonunda size Tanrının kelamını getirdiğim sürece, bunu nereden aldığım sizi hiç ilgilendirmez."

İki saat süreyle sesi kilisedekilerin kulağında çınladı ve "Amin" haykırışları, kürsüden yükseldi, halktan yankılandı.

John bunların çok azını duydu. Lucy'nin başının arkasını, omuzlarını, elbisesinin arkasındaki pirinç

tanesi gibi düğmeleri inceliyordu ve bu iki saatlik vaaz boyunca, kendini oyalayacak çok şey buldu.

Pamuk toplanıp çırçır fabrikasında işlendikten sonra Alf, John'a yenilmek üzere iki domuz seçmesini söyledi. Her zamanki hazırlıklar yapıldı. Aynı üst perdeden gülüşmeler; ama John hareketsizdi, eşikte oturuyordu. Zeke'in boyu uzamıştı ve koç gibi koku salmaya başlamıştı.

"Gel dans edelim John Buddy. O kızlardan birini savurmak istiyorum."

John, alay ederek güldü, "Sen kızları savurmayı ne bilirsin ki, dans etmeyi bile bilmiyorsun daha."

"Sen ancak bu kadarını bilirsin. Sen gittiğinden beri dört beş kere danslara gittim ben."

Phrony telaşla yanlarına geldi, limon suyu sürülmüş saçlarını mavi kurdelelerle sarmıştı.

"John nasıl oldu da dansetmiyorsun?"

"Bacağımda bir kemik var," diye alay etti John.

"Haydi gel John."

"Sen git Phrony. Etrafta dünya kadar oğlan var, sana bacağımda bir şey var dedim ya."

"Öyle mi John? Peki bu ne zaman oldu? Dün gece hava kararmadan gayet iyi yürüyordun."

"Seninle alay ediyor" diye Zeke araya girdi, "tabii ki bacağında kemik var. Olmasa yürüyemez ki? Gel, ben sana eşlik edeyim."

Zeke, Phrony'yi dirseğinden yakaladı ve birlikte gürültünün kaynadığı yere koştular.

John orada öyle oturmaya devam etti, bacaya yazdığı kelimeyi düşünüyordu, biraz sonra Exie onu buldu.

"John nasıl oluyor da partide değilsin? Mehaley, Bully ile dans ediyor."

"Doğrusunu yapıyor. O Bully'ye bana olduğundan daha uygun."

Exie, memnun memnun güldü, "Koca Kadın da seni arıyor, diğerleri de."

"Neden?"

"Dansın sensiz eğlenceli olmadığını söylüyorlar. Oğlanlar, kızlar, sen orada olduğun zamanki gibi dans etmeyi beceremiyorlar."

"Ben gelmeden de dans ediyorlardı. Bu akşam dans edip, bağırıp çağırmak istemiyorum."

"Benim de canım bunları çekmiyor, oturup konuşalım John."

"Yo, olmaz. Duke'le senin yüzünden kavga etmek istemiyorum. Sen onunsun."

"Bizim nikahımız yok ki. Sadece idareden izin aldık. Canım ne zaman isterse Duke'ü terk edebilirim; zaten resmi nikahımız da olsa, boşanabilirdim." John'un elini aldı, kucağına götürdü. Tam bu arada oraya Mehaley geldi.

"Aman, kusura bakmayın" diyerek küçümseyerek geriye döndü, "Bu kadar meşgul olduğunu bilmiyordum John." Koşarak, dansçıların yanına döndü.

"Exie, sen de partiye dönsen iyi olacak Mehaley Duke'e seni gammazlar."

"Ne derse desin, umurumda bile değil."

John ayağa kalktı. "Ben biraz dolaşacağım. Hemen geri dönerim." Yürümeye başladı ve Exie'de şenlik ateşinin oraya gitmeye mecbur kaldı. Yan yolda Duke'le karşılaştı ve John kavga ettiklerini duydu. Geri dönüp oraya yaklaştı.

"Exie'ye niye vuruyorsun ki? O hiçbir şey yapmadı."

"Eğer bir şey yapmıyorduysa, burada karanlıkta işiniz ne?" Kadının suratına yine vahşice vurdu, John aralarına girdi.

"Bu kadına vurma Duke, o yanlış bir şey yapmadı. Eğer birine vurmak istiyorsan, gel bana vur. Benim sırtım bu sancıyı kaldırır."

John ve Exie'nin tepenin üstünde dans etmek için çok meşgul olduklarını yüksek sesle söyleyen Mehaley'i duyanlar olmuştu. Duke'ün ateş etrafından ayrılırken söylediklerini de bazıları duymuştu. Böylece, üçünün etrafında bir kalabalık oluştu, Exie berelenmişti ama halinden memnun görünüyordu, John ve Duke de karşı karşıyalardı.

"Dövüşün, dövüşün sıkıysa. Birbirinizi öldürseniz de, kime ne" diye Nunkie bağırdı.

İhtiyar Pheemy ikisinin arasına girdi, kalabalığı da dağıttı.

"Ziyanı yok" dedi Duke, onu alıp götürürlerken. "Seninle işim bitmedi John Pearson. Bir gün senin hesabını göreceğim. Benden irisin ama bıçağım işin içine girince . . . "

Dans devam etti. John Koca Kadın ve Bootsie ile dans etti ama hiç neşesi yoktu. O gece Zeke'le aynı

yatağı paylaşırken "Zeke ben buralardan gideceğim," dedi.

"Duke'den korkmuyorsun, değil mi?"

"Yok canım, Duke hep tehdit savurur ama arkasına biri düşse hemen eve koşar, hem de en yakın yoldan. O erkeklerle dövüşmez. Sadece kadınları hırpalar. Kadınları döv, erkeklerden kaç. Aman, bana ne ondan, sanki bin kiloymuşum gibi hissediyorum. Bunun nedeni de kalbim taş gibi ağır."

"Bu nasıl oluyor?"

"Macedony'deki koroda soprano söyleyen küçük kızı hatırlıyor musun; hani saçını, diğerleri gibi örmeyen tek kız o. Ona aşığım ve o da beni sevdiğini söylüyor. Ama boşboğaz Mehaley ve diğer bazı zenciler, Exie'yle aramda bir şeyler olduğunu söyleyecekler, bu nedenle Duke'le kavga etti diyecekler, dahası Bay Alf de bana Exie'ye sarkmamamı söylemişti, Duke ona da yalan söyleyecek."

"Nereye gideceksin John Buddy? İzin ver de bende seninle geleyim."

"Sen daha çok küçüksün. On dört yaşında bile değilsin, buradan gidersem kerestecilerin yanına gideceğim, ağaç kesmek için. Dün Notasulga'dan biri onunla gitmemi istedi. Orada iyi para kazanılıyormuş."

"John Buddy, lütfen, ne olur."

"Hayır sen burada kalıp, Lucy'ye bakmalısın. Eğer katır kafalının biri ona yanaşırsa bana haber yolla. Ben sana yazarım, onu yolda yakala sana yazdıklarımı okusun."

"Yok canım, ben de okuyabilirim, biraz okuyorum."

"Ne okuyorsun?"

"Okuma kitabında, 'Bu Ned. Onun bir köpeği var,' yazıyor. Bunu çok hızlı okuyabiliyorum, iyi değil mi?"

"Çok iyi ama sana okuma kitabındaki Ned ve onun köpeğiyle ilgili bir şeyler yazmayacağım. Sen sadece dediğimi yap, eğer o zencilerin ne dediğine aldırmadığını söylerse, bunu bana hemen bildir, olur mu Zeke?"

"Tamam."

"Bak onun bir avantajı var, benim onu sevdiğimi biliyor; ama ben onun beni sevip sevmediğini bilmiyorum. Onu beğenen pek çok kişi var. Sen burada kal ve onu gözet, bir dahaki sefere seni de götürürüm."

Ertesi sabah John gitmişti. Opelika'ya yürümüş, oradan da Alabama nehrinin kıyısındaki ormanlara, ağaç kesmeye gitmişti.

Altıncı Bölüm

John oduncu kampına vardığında, alacakaranlık çökmüştü. Biraz ötede, küçük bir ateşin etrafında diz çökmüş bir grup adam gördü. Kumar oynuyorlardı. O kadar dalmışlardı ki John da yanlarına gidinceye kadar onun geldiğini fark etmediler bile. Aralarından biri onu görünce bir bağrış koptu, "Beyazlar!" Biri zarları aldı ve herkes kaçmaya hazırlandı. John güldü ve ateşin yanında durdu.

"Hah! Hah! Hepiniz beyaz olduğumu düşündünüz, değil mi?"

Coon Tyler'ın dışında herkes güldü. John kadar iri yarıydı ve ondan birkaç yaş daha büyüktü. John'a kızarmış kızgın gözlerle baktı ve homurdandı, "Bana bak, insanları böyle korkutmaktan vazgeç. Bir daha da böyle sessizce üstüme gelme."

John gülmeye devam ediyordu. "Herkes telaşla yerdekileri topluyordu. Keşke hiçbir şey söylemeseydim, bazılarınız beş dakikada Selma'da olurdunuz."

Bu Coon'un hiç hoşuna gitmemişti. "Seni serseri, defol oyundan!"

John birkaç adım geriye gitti, korkmamıştı ama şaşırmıştı.

"Kızdın mı yoksa?" diye sordu.

Adamlardan biri "Coon'a aldırma, o sadece kafa buluyor," dedi.

John'un öylesine durduğunu görünce Coon köpürdü "Kafa mı buluyorum! Hepiniz benim şaka yapmadığımı bilirsiniz. Şaka yapılmasını da sevmem. Eczanede bile sizi benden daha hızlı öldürecek bir şey bulamazsınız."

Gruptaki en yaşlı adam, John'a "Benim adım Ezeriah Hill, ama herkes bana Dump Amca der, senin adın ne delikanlı?"

"John. Patron nerede?"

"Kasabaya indi. Ama hemen dönecek. Sana muhakkak iş verir, yardıma ihtiyacımız var. Gel de sana yatacağın yeri göstereyim."

John onun peşinden yatakhaneye gitti. "İşte burada yatacaksın. Herkes kendi yemek işini halleder. Sabah erkenden kalkmaya hazır ol!?"

"Evet, efendim."

"Tütün çiğner misin ya da sigara içiyor musun?"

"Hayır efendim."

"Tamam ama bunlardan birini yapman gerekir, aksi taktirde burada verdikleri yemeği midende tutamazsın. Küfretmeyi de öğrenmen lazım. Senin genç bir oğlan olduğunu görüyorum. Bu kamplardaki a-

damlar, kafalarına yumruk yiyinceye kadar insanla uğraşırlar. Ondan sonra da pelteye dönerler."

Ertesi gün, John bütün gün kalın bir balta, testere kullandı diğerleriyle. Ritmik bir şekilde balta sallamayı, testere kullanmayı, baltayı vurup "dikkat düşüyor" demeyi sevmişti. Ondan sonra da ağacın güm diye düşmesi, sonra odunları kesmek. Bütün gün "Dikkat düşüyor", "odunları kesin" dendi duruldu.

Kadınlarla ilişkileri ve onları kafa kola almasıyla nam salmış biri olduğu için, Ayartıcı diye isim takılan bir adam, Cumartesi gecesi John'u kasabaya götürdü. John kağıt, kalem almak için kasabaya inmeye hevesliydi. İstediklerini aldı, sonra Ayartıcı ona kasabayı ve kasabanın kadınlarını tanıttı. Kampa ancak Pazar akşamı geç vakit döndüler ve John Ezekiel'e yazmadan önce iki hafta geçti.

Bir ay geçip de bir cevap gelmeyince, Lucy'den asla haber alamayacağını düşünmeye başladı. Sıkça kasabaya inmeye alıştı. Kampta kaldığı gecelerde kampın en popüler insanı olmuştu. Barfikste herkesten çok iyiydi. En iyi atıcı oydu, en iyi koşucu oydu, güreştiği kimse daha onun sırtını yere getirememişti. Patron, eğlenceyi görmeleri için arkadaşlarını davet etmeye başlamıştı. John ilk maçını, başka bir kamptan olan Nelse Watson'ı yere yapıştırarak kazanmıştı. Ama en iyi numarası baltayı sapından tutup, kolunu uzatarak onu kaldırmasıydı. Coon bir baltayı kaldırabiliyordu ama John iki elinde birer balta kaldırıp, çarmıha gerilmiş gibi, kollarını açarak birkaç saniye durabiliyordu. Gücünü göstermenin yanı sıra John hikayeler anlatmaya bayılıyordu. Bazen herkes ateşin etrafında toplanıp, konuşurdu. John buna bayılıyordu. Bir gece Ayartıcı, "Hikaye dinlemek ister misiniz?" diye sordu.

"Evet," dedi Şeker Oğlan. "Hikayelere bayılırım ama kimse John'dan daha iyi anlatamaz; çünkü o hikayelerini anlatırken, canlandırıp adeta oynuyor. Tavşanı, ayıyı ve tilkiyi, çok iyi canlandırıyor."

"Çok mu önemli bir şey bu," dedi Coon homurdanarak, "hepiniz midemi bulandırıyorsunuz."

Cumartesi akşamüstü, Ayartıcı batıya doğru baktı ve bağırdı. "Hey şuraya bakın! Koşarak kim geliyor!"

Herkes gelene baktı, John dışında. O yatakhanede, kasabaya inmek için hazırlanıyordu.

"John Buddy bu kampta mı çalışıyor?" diye soran Zeke'in sesini tanıdı.

"İçeri gel Zeke!" diye seslendi hemen.

Zeke içeri girip John'un yanına, ranzaya oturdu. Konuşmadılar, mutlulukları yüzlerinden okunuyordu.

"Lucy'yi gördün mü?"

"Evet, iki kere."

"Ne dedi?"

Zeke gömleğinin içinden bir mektup çıkardı.

"Sana bunu yazdı ve bana postalamamı söyledi ama ben koşup getirmeyi yeğledim. Senin mektubunu ancak dün aldım. Babam kasabaya inmeme izin vermediğinden, postaneye gidemedim. John Buddy, seninle kalmama izin vereceksin, değil mi?"

John ağır, ağır mektubu okuyordu, gülümsedi, "Evet burada kaldığım süre boyunca benimle kalabilirsin. İki maaş günü daha, sonra döneceğim. Lucy'ye bir doğum günü hediyesi alacağım. Keşke ona tüm Georgia'yı verebilsem."

"John Buddy, karnım aç. Bu hafta sanki hiç yemek yemedim."

"Bir dakika bekle. Sana biraz külde pişmiş çörek bulayım, şuruba batırıp yersin! Artık kasabaya ineceğimi sanmıyorum."

John dışarı çıktı, ateşi yaktı, ekmeği sıcak küllerin arasına koyup, üstünü külle örttü.

"Gidip bir kova su getireyim, Zeke. Sen ekmeğe bak. Kaynak epeyce uzakta."

Zeke ekmeğe baktı, iyice kızarınca küllerin arasından aldı. John daha dönmemişti.

Adamların çoğu dışarıdaydı. Sonunda Coon, Zeke'e "Bana bak, tepeden aşağı in de, koca ağabeyine bak, panter yemiş olmasın onu!"

Zeke korkmuştu, fırlayıp John'un gittiği patikadan aşağı koştu. Birkaç dakika sonra John'un geldiğini gördü.

"Nereye gidiyorsun Zeke?"

"Seni arıyordum. Korktum, bir hayvan kaptı diye endişelendim."

Yatakhaneye geri döndüklerinde, John Zeke'e kendi tabağını verdi ve önüne biraz şurup koydu.

"Ne kadar istiyorsan al Zeke, ye ki sakalların çıksın."

Zeke tabağına şurubu döktü ve ekmeği arandı. "Ekmek nerede?" diye John'a sordu.

"Ben ne bileyim, sendeydi ya" diye cevap verdi John. Etrafına bakındı ve adamların suratında saklamaya çalıştıkları gülümsemeyi görünce sordu: "Kardeşim için pişirdiğim ekmek nerede?"

Herkes güldü. John çok kızmıştı. "Ekmeğimi kim aldı ve yedi? Bunu yapan benden korktuğu için itiraf etmiyor herhalde!"

Coon ilk gülendi. "Kahrolası ekmeğini ben yedim. Eğer bir sorunun varsa, gel de hesaplaşalım. Bak boğazım burada, gel de sık."

"Tamam gelip sıkacağım, hem de nasıl göreceksin. Seni yere sermezsem sevgilim bana adam demez."

İkisi de birbirlerinin üstüne saldırdılar. Herkes kenara çekildi. Coon, John'a önden saldırmayacak kadar akıllıydı. Uzakta durup, yumruk sallamak istiyordu; ama sonunda bitkin düştü. Hem vurup hem kaçmaya çalışıyordu, on, on iki yumruk salladı, bir tanesi rakibinin kafasına geldi. John, adama doğru koştu ve Coon'un ağzının tam ortasına bir yumruk patlattı. Coon kırılan dişlerini tükürürken, John onun tam karnına katır tepmesi gibi tekme savurdu ve kavga sona erdi.

John kendini çok iyi hissetti. Bu ilk ciddi kavgasıydı. İçin 'e sanki bir şeyler yanıyordu. Ağzında da kan tadı vardı ama ağzı kanamıyordu. Birinin daha ona vurmasını umuyordu. Yumruk atıp yumruk yemek istiyordu.

"İnsanlara vururken dikkat et John," dedi Dump Amca, "kendi gücünün farkında değilsin. O adam (Coon'u işaret ediyordu) ciddi şekilde yaralandı."

"Buraya geldiğimden beri benimle uğraşıyordu, artık daha fazla dayanamadım."

Bir saat önce, Lucy'nin mektubu gelmeden, Coon John'un ekmeğini yiyip ona hakaretler savurabilirdi. Ama şimdi John farklıydı. Lucy'de öyle bir şey vardı ki sanki John'un kemikleri bile sertleşmişti.

Yerde yatan Coon'un yanına gidip, baktı. Adamın asık suratı, tuhaf bir şekilde rahatlamış görünüyordu; her nefes alışında şişen dudaklarından kanlı bir köpük geliyordu.

"Bir daha bana sataşırsan, nefesini toptan keserim. Herif yaban domuzu gibi, tırnaklarını her yere geçirmek istiyor."

Zeke için yine ekmek pişirdi ve kampta kısa bir süre sonra her şey normale döndü. Biri Coon'u ranzasına yatırmıştı. John, Zeke'i kasabaya götürünceye kadar bir kelime bile etmedi.

"Biliyor musunuz," dedi diğerlerine şiş dudakları ve kırık dişi arasından, "o oğlan beni şaşırttı ama ona gününü göstereceğim, çok geç değil, onunla hesaplaşmak için hiç geç değil. O zenci için hapishaneye bile girerim."

"Yapma," dedi Dump, "sana verdiği ders yetmedi mi yoksa? Uzak dur ondan."

"Evet, onunla kapışacağız; ama yumruk yumruğa değil. Ben çabuk öfkelenirim ama beni kızdıran adam benden iriyse, beklemesini de bilirim."

Yedinci Bölüm

John ve Zeke Notasulga'ya, Macedony kilisesindeki Noel ağacı konulmadan döndüler. John ağacın altına Lucy için kocaman bir paket koydu, içinde porselen bir bebek vardı. Kız, şarkı söyledikleri sırada içeri girip karşına oturuncaya kadar John'un döndüğünü bilmiyordu.

Evde Emmeline Potts kocaman paketin üstüne atladı. "Bu paket kiliseden değil, bu evden birinden de değil." Paketi açtı. Lucy Ann şu kağıdı bana oku, bakalım bu bebeği sana kim vermiş."

Lucy oyalandı. Kağıdı bir iki kere evirdi çevirdi.

"John Pearson."

"Derenin öteki yakasından gelen o sarı zenci oğlan mı?"

"Evet anne."

"Sana niye hediye veriyormuş ki?"

"Bilmiyorum."

"Evet biliyorsun. Bu işte bir bit yeniği var. Bana bak genç hanım, eğer seni oğlanlarla fingirderken görürsem, özellikle de o sarı piçle, sırtında kırbacı paralarım. Hem ben Artie Mimms'e on altı yaşına bastığında seni alabileceğini söyledim."

Sekizinci Bölüm

Alf Pearson John'u karşıladığında sanki kızmış gibi yapıyordu.

"Sana Duke'ün karısından uzak durmanı söyledim. Buralardan git demedim. Bana hiç lafı geveleyip mazeret uydurmaya çalışma. Haydi işe koyul bakalım. Doğru dürüst bir kız seni seçip de adam edince memnun olacağım. Kaçmaktan vazgeç artık. Hayatla yüzleşmeyi öğren."

O Pazar günü Mehaley, iki kızı onunla Macedony'ye gitmeleri için kandırdı. Halbuki hepsi Shiloh Kilisesinin cemaatinin üyeleriydi.

"Gidip şu ukala Potts'la alay edelim," diye kışkırttı onları. "Biri John'un onun için ağacın altına kocaman porselen bir bebek bıraktığını, doğum günüde de, altın halka küpeler verdiğini söyledi. Tabii John'un böyle şeyler yaptığına inanmıyorum. Ama eğer o kız bu gün bana bir terslik yaparsa, onu bamya gibi ipe dizerim sonra da ayaklarımın altın alır, döverim."

Vaazdan sonra Lucy'nin yanına yanaştılar; ama ihtiyar anası Emmeline, her dakika Lucy'nin yanında durup, oradan hiç ayrılmıyordu. John, Lucy'ye onunla pınarda buluşmasını yazmıştı ama Lucy'nin bunu yapma olanağı yoktu.

"Hayır efendim, o ayak takımı kızlarla, pınara filan gidemezsin. Benimle yola koyul, eve geliyorsun."

Emmeline çok kararlıydı; ama dostlarına veda ederken, John yanlarına geldi ve şapkasını çıkararak selam verdi.

"Nasılsınız Bayan Potts."

"Nasılsın John!" dedi, gözleri alev alevdi.

"Bayan Potts, Lucy'ye eve kadar eşlik edebilir miyim?"

"Lucy daha erkek arkadaşı olacak yaşta değil. O daha on dört yaşında ve kızlarıma on altı yaşlarına kadar izin vermem, izin verince de arkadaşlarını kendim seçerim. Benim süprüntülere verecek kızım yok."

Richard Potts sesini yükseltti. "Bu kadar zalim olmanın sebebi ne Emmeline? Sanki senden başka kimsenin hisleri yokmuş gibi hareket ediyorsun. Tamam oğlum, bizim önümüzden Lucy ile beraber yürümenin kimseye bir zararı olacağını zannetmiyorum. Ama flört etmek için daha çok küçük."

Dünya Lucy için sanki kırmızıyla altın rengine boyanmıştı. Mehaley'in yüzünden kıskançlığı ve kötülüğü okumuştu; John, Mehaley ve onun yandaşlarının önünde, Lucy ile arkadaşlık etmek istediğini söylemişti! Ve herkesin korktuğu anasıyla yüz yüze konuşmuştu! Boyu sanki birkaç santim uzamış gibi gerindi. Eve doğru giderken konuşacak bir şey yoktu;

ama o kocaman kızlara geri adım attırmıştı. Bir ara Richard ve Emmeline, yolun kenarından daha dönmeden, John kızın kolunu sıktı. Dünya yeni bir anlam kazanmıştı. Lucy kolunun sıkıldığını fark ettiğini belli etmedi ama bir anda, bütün gerçekleri keşfetmiş gibi oldu.

John, Potts'ların evinin, ne kadar zengin göründüğünü fark etti. Gördüğü tüm diğer zenci evlerinden farklıydı. Bahçede beyaza boyanmış taşların arasında çiçekler ekiliydi. Kurutulmak üzere tütünler asılmıştı. Güneş altında serili beyaz örtülerin üzerine fıstıklar yayılmıştı. Evin dışında bir et kurutma yeri, bir soğuk hava evi, kiraz ağacına asılı bir salıncak ve terasta saksılarda çiçekler vardı.

Richard Potts, "Kal ve bizle yemek ye" diyerek John'u davet etti.

John kaldı ama yemekte pek az bir şeyler yiyebildi; onun yanında Lucy de tabağındaki bezelyelerle, pirinçlerle oynadı durdu. Ağabeyleri onunla kaba bir şekilde John ondan ayrılıncaya kadar alay edince, utanmıştı.

Gri gözler bir daha kıza baktı ve Lucy bu gözlerin ancak kendisine böyle baktığını anladı. John, Pearson'ın çiftliğine geri döndü.

Ertesi sabah Lucy vücudunda bir kıl buldu, çok sevinmişti.

"Artık bir kadın oldum."

Ondan sonraki Cumartesi, tahta banyo küvetinde yıkanmak için soyunduğunda, göğüslerinin de artık çocukluktan çıktığını fark etti.

John'a uzun bir mektup yazaıak erkek arkadaşı olmasına izin verdiğini söyledi.

Dokuzuncu Bölüm

"Sen! Lucy!" Emmeline, John ve Lucy'nin arkasından, kiliseden eve dönerlerken, kızı azarladı. "Sana kaç kere söyledim, oğlanların sana dokunmasına izin vermemeni? Sen John! O kızın yanından en az kol boyu uzaklaş öyle konuşun. Dilin var değil mi?"

Lucy ve John kıkırdadılar, birbirlerinden üç–beş santim uzaklaştılar.

"Tanrım, bak, aramızdan iki atlı bir araba geçebilir neredeyse," diye şikayet etti John.

"Yüksek sesle konuşun bakayım. Ben kızımın kulağına fısıldanmasını sevmem."

Vaazdan, yeni dua kitaplarından ve alınması düşünülen kilise orgundan söz ettiler. Bazıları bu yenilikten yanaydı; ama bazıları bu türlü müziğin, gerçekten günah olduğunu düşünüyordu. Emmeline, her konuştuklarını duyabilecek kadar yakından yürüdü.

Eve gelince Lucy'nin evli ablası Dink, onlara acıyarak Emmelin'i yemek hazırlığı yaptığı mutfağa soktu. Lucy ve John, baskı resimler, yaldızlı çanaklar, tel ayaklarda tabaklar ve duvara asılmış dini vecizelerin dolu olduğu misafir odasında oturuyorlardı.

John konuşmak için boğazını temizlediği anda Emmeline içeri girerek, orta masasının yanındaki sandalyede yerini aldı. John onun arkasında bir tarafta, Lucy de diğer tarafta yüzü annesine dönük oturuyorlardı.

"Seninle uzun zamandır arkadaşlık ediyoruz, değil mi Lucy?"

"Evet neredeyse bir yıl olacak."

"Ve sen benim doğru dürüst iznimi almadın," diye Emmeline oğlanı payladı.

Tüm konuşmalar sona ermişti. John ortadaki masanın altındaki gözde, kenarından iple bağlanmış tebeşir ile çift katlı küçük karatahtayı gördü.

"Bu okulda kullandığın tahta mı Lucy?"

"Evet."

John tahtayı aldı ve mümkün olduğu kadar ses çıkarmadan üzerine birkaç kelime yazdı. Emmeline bunu ne görmüş ne de tebeşirin gıcırtısını duymuş gibiydi; ama John tahtayı Lucy'ye uzatmaya çalışınca, Emmeline'in eli bir kedi pençesi gibi uzanıp tahtayı kaptı. İlk önce iki yanına baktı, sonra tahtayı açtı ve mesajı gördü, "Sana söyleyeceklerim var, biraz yürüyelim mi?" Emmeline okumasını bilmiyordu ve kimsenin de ona yazılanları doğru biçimde okumayacağını biliyordu. Ama bir şeyden emindi, tahtaya yazılanları, dünyanın en büyük öğretmeni gibi silebilirdi.

Yazılanları önlüğünün ucuyla sildi, tahtayı da yerine koydu. Bir tek kelime bile etmemişti.

"Anne," diye bir ses duyuldu mutfaktan.

"Ne istiyorsun Dink?"

"Gelip bana şu keki tabağa almama yardım eder misin? Kalıptan çıkarırken bozulacak diye korkuyorum."

Emmeline homurdanarak mutfağa gitti.

"Gel de terasta oturalım," dedi John, "belki annen geri dönmeden birkaç kelime konuşabiliriz."

"Peki."

Kapının önüne çıktılar ve kurnazca davranarak yan yana oturdular. Lucy kırmızı sallanan sandalyede, John da deri bir iskemlede oturuyordu.

"Lucy seni seviyorum."

Emmeline koşarak misafir odasından geldi.

"Lucy, o oğlanın dibinde nasıl oturursun sen?"

"Anne onun dibinde oturmuyorum. Aramızdan kocaman bir inek bile geçebilir, bak."

"Bana cevap verme. Ben ne dersem onu yapacaksın. Duydun mu beni?"

"Evet anne."

"Peki neden uzaklaşmıyorsun? Birbirinizden en az iki metre ötede oturabilirsiniz. Dink evlenmeden önce bunu biliyordu. Onun hiçbir zaman bir oğlana iki metreden yakın oturmasına izni vermedim ve birinize bir şey için izin vermeyince, öteki de aynı şeye uymalı. Seni inek seni! O sandalyeyi yana it bakayım!"

Sessizlik.

"Lucy!"

"Evet efendim."

"Sağır mısın sen?"

"Hayır efendim."

Tam bu anda Richard ahırdan geldi ve karısına seslendi.

"Emmeline, bu kadar huysuz olma. İnsanları utandırıyorsun. İçeri gel de Dink'in yemek hazırlamasına yardım et. Ben çok acıktım."

"Hayır, o çok inatçı oldu. Onun için dua edeceğim. Böyle inatçıların sonu iyi olmaz. Dediğime kulak ver. Seni Tanrıya şikayet edeceğim küçük hanım."

Misafir odasının perdesini kenara çekti, böylece evin önündeki her şeyi görebilecekti ve dua etmeye başladı.

"Tanrım, çocuklarımı düzgün yetiştirip doğru yolda yürümelerini sağlamak için elimden geleni yaptığımı biliyorsun ve biliyorsun ki oğlanlarla kızların birbirlerine böyle yakın oturmaları doğru bir şey değil ve Tanrım sen söz dinlemeyen çocukları çarpacağını söylemiştin, benim çocuklarımı alçak gönüllü ve itaatkar yap ve sana hizmet edip senin yolunda yürüyerek seni memnun etmelerini sağla ve onları üç metre arayla oturt ve son şarkımı söyleyip son duamı söylediğimde benim ölüm yatağımı rahat yap ve çocuklarımın ayakları hep yıldızlı zafere doğru dönük olsun, üç metre uzaklıkta otursunlar. Bunları ve diğerlerini İsa adına bana bahşet, Tanrım."

"Emmeline, şu duan var ya, bırak Tanrıya ulaşmak, evin dışına bile çıkamaz. Bence anca tavana ka-

dar çıkar, bu da ulaşacağı tek yer" diye yorum yaptı Richard.

Terasta John alçak sesle konuşuyordu. "Yarın benle derenin oradaki sakız ağacının altında saat dörtte buluşur musun?"

"Olur, kalıp bizle yemek yemeyecek misin?"

"Hayır, buna gerek yok. Büyük evde bugün fırında tavuk pişiriyorlar ve ne zaman canım isterse orada yemek yiyebilirim. Yarın eminsin değil mi, bizim ağacımızın altında olacaksın?"

"Evet."

"Eminsin, değil mi?"

"Evet."

"Ötekiler buna mani olamaz, değil mi?"

Lucy, kollarını önünde kavuşturarak dik oturdu. "Tek yapabilecekleri beni dövmek, eğer beni döverlerse öldüremezler, öldürürlerse de yiyemezler. Tabii orada olacağım, bundan emin olabilirsin."

"Öyleyse hoşça kal Lucy. Dudaklarını öpmek isterdim."

"Ne dedin John?"

"Bir şey demedim. Hoşça kal, yolda kurtlar seni kapmasın dikkat et."

"Asıl sen dikkat et, yola giden sensin."

John, Lucy'den önce ağacın altına gelmişti. Ağacın köklerinin üstüne çökmüş, mendiline aşk düğümleri atıyordu ki Lucy'yi derenin Potts'ların evinin bulunduğu taraftan, ağır ağır geldiğini gördü. Biraz sonra önünde duruyordu kız.

"Merhaba Lucy."

"Merhaba John. Sabun yapmaya mı hazırlanıyorsun?"

"Bunu da nereden çıkardın Lucy?"

"Kemikleri toplamışsın."

Bağdaş kurmuş olan oğlanın bacaklarına işaret etti ve ikisi de katıla katıla güldüler.

"Bayan Lucy, niçin oturmuyorsun?"

"Bacaklarını düzelt de, bana yer açılsın."

Lucy oturdu, John mendilini çözdü, kızda çiçeklerden bir zincir yaptı. John mendili tekrar bağlamaya çalıştı ama tedirgindi, beceremedi. Lucy de mendilin ucundan tuttu.

"Dur sana yardım edeyim John. Bu düğümü bağlamayı biliyorum. Bak sen şu iki ucu tut ve onları, ben bunları düğümlerken yuvarla."

Mendili iki ucundan, aralarında gergin tuttular. Ancak düğümü bağlayamadan John mendili çekti ve Lucy'nin ona doğru eğilmesini sağladı.

"Lucy, uzun zamandır içimde bir şeyler oluyor."

Aldırmaz bir şekilde, "Neymiş bu John?"

"Bilmiyorum Lucy, ama midemde bir şeyler düğümleniyor."

"Kanını sulandırmak için belki de adaçayı kaynatıp içmelisin."

"Hayır Lucy, adaçayına ihtiyacım yok. Benim neyim olduğunu biliyorsun, anlamamış gibi davranma ne olur."

Lucy bir tek kelime bile edemedi. Düğümü bağlamak için çabalıyordu.

"Lucy, kuşlara hiç dikkat ettin mi?"

"Evet, serçe 'tembellik seni öldürür' der ve her Cuma cehenneme giderek gagasında taşıdığı bir kum taneciğiyle, ateşi söndürmeye çalışır, sonra da kumru, 'bu kadar zamandır nerelerdeydin' diye sorar."

John kızın sözünü kesti "Ben bunu demiyorum Lucy. Benim bilmek istediğim, uçan bir kırlangıç mı, yoksa yuva kuran bir kumru mu olmak istersin?"

"Ne dediğini anlamıyorum John, bu yeni bir bilmece olmalı."

"Hayır değil Lucy. Zavallı ben Lucy. Ben sanki tek kanadı olan bir kuşum. Beni böyle bırakma Lucy."

Lucy birden bağırdı, "Bak John, düğümü doğru bağladım, ne güzel değil mi?"

"Evet Lucy, çok güzel. Bak bu düğümü bağladık Lucy, senin başını da bağlayalım mı?"

"Cebinde başka mendilin mi var?"

"Hayır, zaten ben de mendilden söz etmiyorum. Benim söz ettiğim bu bağlanma işi, kıyamet günü gelinceye kadar bitmeyecek bir bağlanma, çözülmeyecek bir düğüm. Neler hissettiğimi biliyorsun."

"Senin kafanın içinde neler döndüğünü nereden bilebilirim."

"Pekala biliyorsun. Siz kadınlar biz erkekler için her şeyi daha da zorlaştırıyorsunuz. Gözlerime bak Lucy. Beni öp, böylece rahatlayıp sana söylemek istediklerimi söyleyebileyim."

Beceriksiz bir şekilde dişleri birbirine çarptı. Lucy ilk öpücüğünü tatmıştı.

"Lucy, cennete baktım ve seni orada, tahtın etrafındaki meleklerin arasında gördüm, seni görünce de kalbim öyle bir çarptı ki sanki omuzlarımdan kanatlar çıktı ve sanki ben de uçabiliyordum, ama eğer melekler bunu bana fısıldamış olmasaydı, adını bile öğrenemeyecektim."

Ellerini yalvarır gibi uzattı.

"Bayan Lucy, soyadınızı Potts'dan, Pearson'a değiştirmeye ne dersiniz."

"Evet, John."

"Ne zaman?"

"Benim için ne zaman hazır olursan. Bunu sen benden daha iyi bilebilirsin."

"Doğum gününe ne dersin Lucy? İki şeyi birden kutlarız."

"Tamam John."

Lucy, John ile kilisede buluşmaya hazırlandığı o gece Aralık ayıydı ve hava bayağı soğuktu. Düğünde giyeceği elbiseyi sadece bir gün önce bitirebilmişti ve sadece babası bunu umursamıştı. Açık gri, dantelli kaşmir elbise, yatağının üzerindeydi, yeni parlak pabuçları ve kendi ördüğü dantellerle süslü altı iç gömleği de oradaydı.

"Lucy Ann," Emmeline mutfaktan bağırıyordu.

"Ne?"

"Bana 'ne' diye cevap verme, gelir seni bir güzel pataklarım. Burada yaktığın ateş de neyin nesi oluyor?"

"Anne, biliyorsun bu elbiseleri giymeden önce banyo yapmam lazım."

"Banyo yapman umurumda değil. Diğer bir şey, tavuklarımı kesip pişirdin mi?

"Hayır, senin tavuklarını kesmedim. Hem onlar benim tavuklarım, onları düğünüm için kestim."

"Nasıl oluyor da senin oluyormuş onlar, seni pis inek seni?"

"Çünkü onları kuluçkadan ben yetiştirdim. Geçen yıl babam o tavuğu bana verdiğinde civciv yetiştirmemi, böylece evlendiğimde kendi tavuklarım olabileceğini söylemişti. Biliyorsun ki yirmi tane oldular bile."

"Yalan söylüyorsun küçük hanım. Buradaki tüm tavuklar benim. Belki doğru dürüst biriyle evlenseydin sana birkaç tane verirdim. Artie Mimms'in altmış dönümlük verimli bir tarlası ve iki katırı var, sen on yaşındaykenden beri seninle evlenmek isterdi, ben de evet demiştim; ama sen beni hiç dinlemedin, gidip o çulsuz zenciyle evleniyorsun, üstüne giyecek bir şeyi bile yok."

"Anne onun bir dolu giysisi var."

"Kapa çeneni. Belki elbiseleri var ama çişini edeceği bir oturağı ve o oturağı altına süreceği bir yatağı yok. Ama hala seni bu güzel evinden alıp Pearson'ın zenci mahallesine götürebiliyor."

"Anne, sana evleneceğimizi söylediğimizden beri bana cehennem azabı çektiriyorsun. Yaşlı Artie Mimms'ten bana ne."

"Hiç de yaşlı değil."

"Evet yaşlı. Son Pazar ayininde ona iyice baktım. Dizlerinde derman yok, artık yüzü de toprağa bakı-

yor. Ben dizlerinde derman kalmamış bir koca istemiyorum."

"Sana bakacak bir koca bulsaydın iyi olurdu. Artie'nin hem çiftliğinin hem de katırlarının parası ödenmiş bile. Geçen hafta babanla bana kağıtları gösterdi."

"Bana ne kaç tane parası ödenmiş katırı olduğundan. Ben katırlarla yaşamayacağım ki. Bu dırdırınla beni öldürüyorsun. Söylediklerin umurumda değil, Tanrı kısmet ederse bu gece John'la evleneceğim."

Lucy bu konuşmalar sırasında banyosunu hazırlıyordu. Odasının kapısını kapadı, delicesine üstünü başını çıkarıp attı ve küvete girdi.

Anında Emmeline çengeli takılmış olan kapıyı itti: "Sen kimin suratına kapıyı kapıyormuşsun bakayım. Şimdi sana dersini vereceğim. Benim sopalarım nerede? Biri benim sopalarımı kaldırmış, Aaron! Git bana üç beş tane sopa kes, şeftali ağacından, hiçbiri de kolumdan kısa olmasın. Şu kız beni çok kızdırdı. Şu süprüntü sarı zenci onu buradan alıp götürünceye kadar ona aldırmayacağıma kendi kendime söz vermiştim ama buna izin vermiyor. Git o sopaları getir de onları ateşte kızdırayım. Onu ben doğurdum, o beni doğurmadı, ben şimdi ona kim olduğumu göstereceğim."

"Tamam anne, şimdi gidiyorum."

"Çabuk ol Aaron. Çabuk ol bakayım."

Lucy küvetten seslendi "Anne boşuna Aaron'u gönderip babamın şeftali ağacını kestirip, dalları mahvetme. Çünkü genç, yaşlı, kara veya ak saçlı, kimse, bu akşam hiç kimse beni sopalayamaz. Sopalar ağaçta kalacak."

"Ne diyorsun sen oradan bakayım?"

Tam bu sırada Richard atı koştuğu arabayla evin kapısına gelmişti.

"Evdeki bu bağrış çağrış da ne?" diye sordu.

"Şu senin küçük kızın bana yine ukalalık etti ve ona vuramayacağımı söyledi. Onu ben doğurdum ama bilmişlik ediyor. İstiyorsa o sarı serseriyle evlenebilir ama onu o herife teslim ettiğimde sırtı mosmor olacak."

"Kendine gel Emmeline, kendine gel! O seçimini yaptı, onu kendi haline bırak artık. Kendi yuvasını kendi yaptı, şimdi bırak da yaşasın. Git de düğün için giyin. Küçük kızımızın herhalde kendi başına evlenmesine izin verecek değiliz değil mi?"

"Ben mi? Ben kiliseye ayak basmayacağım. Herkese ne düşündüğümü göstereceğim. Ve bundan da ne Lucy ve John ne de senin için vazgeçemem, yoksa çatlarım."

Richard, Lucy'yi arabaya bindirdi, sarıp sarmaladı, sonra da ona yaslanan kızıyla kiliseye gitti. Ona kollarını açarak onun bu evliliğini onaylıyordu ama kızının ne olursa olsun evleneceğini de anlamıştı. Ama bu önemli a ımları atarken babası biraz rahat yürümesini sağlamıştı.

Her zaman ses ve heyecan dolu olan Macedony, Lucy'ye soğuk ve boş göründü. Ailesi ve onu her zaman bir kabuk gibi saran dünyası, ondan koparılıp alınmıştı, üşüyordu ve çıplak hissediyordu kendini. Mihraba giden yol uzun, upuzundu. Ama bu, cennete ulaşmak için merdivenleri çıkmaya benziyordu. İlerleyerek, onu titreten korkuyu geride bıraktı. En sonunda yanında John Buddy arabada giderlerken

"John Buddy bak," dedi, "ay güneş ışığı saçıyormuş gibi."

John, kızı eve kucağında taşıdı ve bir süre bir bebek gibi onu tuttu. "Lucy ailen için üzülme, duydun mu? Ben senin hem anan, hem de baban olacağım. Sadece bana bak küçük kızım, sadece bana güven ve dayan. Ben senin hayatta en büyük dayanağın olacağım."

Onuncu Bölüm

Evlendikten bir ay sonra, John büyük evin arkasındaki evde çalışanların yaşadıkları bölüme taşındı. Maaşı da artmıştı. Alf Pearson onlara düğün hediyesi olarak dört direkli bir ceviz karyola ve daha bir çok şey vermişti. Lucy karyolayı her şeyden çok beğenmiş, dantel bir örtüyle kırlentler yapmıştı.

Birkaç ay sonra, Mehaley domuz ahırlarının orada John'un önünü kesmeye, imalı bir şekilde onu kandırmaya çalışmaya başladı. John bir süre sonra rahatladı ve ona gülmeye başladı. Bu kızı cesaretlendirdi. Lucy'nin ilk oğlunun doğduğu günün ertesi sabahı, kızı kümeslerin orada görünce, "Mehaley seni sevmediğimi söyleyecek değilim, seni severim; çünkü yumuşak ve iyisin. Ama benim Lucy'm var, o ne düşünürse düşünsün, ben hep sadece onu isteyeceğim. Onu tüm ruhumla hissediyorum, seni görmesem, hissetmesem seni hemen unutabilirim. Pomp seni seviyor, git Pomp'la evlen. O senin erkeğin, git onunla evlen."

"Ben Pomp'u istemiyorum! John Buddy sen Lucy'yi tanımadan önce beni tanıyordun. Bir gün onu terk edersen, benimle evlenir misin John Buddy?

"İkimizden biri, toprağın altına girmeden birbirimizi terk etmeyeceğiz, eğer gidip de ona yalanlar söyleyerek huzurunu bozmak gibi bir niyetin varsa, bunu ben öğrenmeden önce git bir çift kanat edin ve uçmayı da öğren. Duydun mu beni? Bizi hiçbir şey ayıramaz."

Böylece yeni tarım işçisi Pomp Lamar, Mehaley'in ağına düşünce –egzotik, ama dolgun ve diri bir ağ– Mehaley hemen işi bir öpücükle damgalayarak, "evet" dedi.

"Ama doğru dürüst nikah isterim Pomp."

"Ben de bunu isterim Mehaley, bir dahaki maaş günümde, tamam mı?"

"Ve bu çiftlikten gidelim, Pomp. Pamuk çiftliğinde iki büklüm, katır kokusu içinde yaşıyoruz. Gidip başka bir işte çalışalım, kereste fabrikasında filan. Bana iyi davranırsan sorun çıkmaz, herkesle geçinebilirim."

"Mehaley, bilmiyorsun ama doğru adamla evleniyorsun. Ne zaman erkek işi yapacak birine ihtiyacın olursa, ben orada, yanında olacağım."

Ertesi maaş günü, tüm mahalleli Mehaley'in annesinin kulübesinde toplandı. Tavuklar ve kurabiyeler pişirilmişti. Nikah saat sekizde kıyılacaktı, herkes oradaydı ama Pomp daha gelmemişti. İnsanlar soru sormaya başladılar ama verilecek cevap yoktu. Mehaley giyinmemişti. Niye günlük kıyafetlerinin içinde olduğu soruyorlardı.

"Gelinliğimi giyip o şeyi de kafama taktıktan sonra ya o adam gelmezse. Evde olmayan bir adamla evlenmek için giyinmem ben."

"Sence kaçtı mı?" diye sordu Nunkie.

"Git işine," dedi Duke, "bana Haley'le evlenmek için çıldırdığını söyledi. Zenci olduğu için saati şaşırdı. Beyazlar saat sekiz dedin mi sekizde orada olurlar. Bir zenci sekiz deyince, bir saat sonra gelir."

Damat geldiğinde saat dokuzu geçmişti. "Bu vakte kadar neredeydin?" diye sordu Mehaley'in annesi.

"Mehaley'le evlenirken onun yanında o eski pantolonla duramazdım değil mi? Evlenmek için üst baş ödünç almaya gittim."

Mehaley de ondan fazla kadının yardımıyla giyinmeye başladı. En sonunda hazırlanmıştı; ama bu sefer de nikahı kimin kıyacağı konusunda bir kavga çıktı. Mehaley'in babası nikahı kıymak istiyordu ama annesi vaizi çağırmıştı.

"Onun babası olman umurumda değil," dedi annesi, "sen bir halt değilsin ve bu nikahın resmi olmasını istiyorum. Sen sadece vaize gölge etme. Git yerine otur ve Wheeler'in bu işi doğru yapmasına izin ver. Sen zaten okuyamazsın ki."

"Hiç de bile, okuyabilirim."

"Hayır, okuyamazsın. Git de otur. Eğer aşağıda bataklıkta yaşıyor olsaydık da civarda rahip olmasaydı sen iş görürdün; ama burada vaiz var. Git de ocağın orada otur ve sesini kes."

"Sen hep benim vaizliğimi küçümsedin," diyerek kendini savundu koca. "Ama Tanrı bunu yapmıyor.

Bu evlenecek olan ilk çocuğum ve bu nikahı ben kıyacağım."

Saat on bir sularında babanın inatçılığı karşısında pes eden vaiz, aradan çekildi ve çift yan yana durdu.

"Pabuçların nerede Pomp?" diye sordu Mehaley. "Benimle yalınayak evlenmeyeceksin değil mi?"

"Yatağın altındalar. Babanla vaiz o kadar uzun tartıştılar ki pabuçlar ayağımı acıttı, ben de çıkardım. Şimdi de ayağıma olmuyorlar. Ne fark edecek ki zaten bütün ömrünce ayaklarımı çıplak göreceksin."

Böylece Mehaley Grant, Pomp Lamar'la evlenmek için yan yana durdu ve babası Woody Grant, okuması olmadığı konusunda söylenenleri yalanlamak için eline bir kağıt aldı ve zaten ezbere bildiği sözleri okuyormuş gibi, sayfaları çevirdi.

"Şimdi sizi, karı koca ilan ediyorum."

"Öp onu Pomp, tam ağzından öp. O senin artık, haydi Pomp, onu öptüğünü görmek istiyoruz."

Birçok sesli öpücükten sonra, kadınlar Mehaley'i kolundan tutarak götürdüler.

"Biz, düğün gecesi için Mehaley'i yıkayacağız. Siz de Pomp'u yakalayın. Onu iyice tımar edin bakalım."

O gece misafirlerin hepsi gittikten sonra, Mehaley yataktan çıktı.

"Nereye gidiyorsun Haley?"

"Enfiye kutusunu arıyorum."

"Enfiye kutusu mu? Kızım, biraz önce evlendiğini unuttun mu? Işığı kapat da, örtünün altına gel."

"Hayır Pomp, biraz enfiye çekmeden gelmem, sahiden biraz enfiye çekmek istedi canım."

Kutuyu epeyce aradı ve sonunda buldu. "Kahretsin" diye bağırdı "etrafı karıştırırken, kutuya sabun kaçırmışlar."

Ocağın başına oturarak içinden kopan derin hıçkırıklarla ağlamaya başladı. Pomp'un ona ertesi gün iki düzine kutu enfiye alacağını söylemesi de onu yatıştırmadı ve ancak ağlamaktan yorgun düşünce yeni kocasının onu yatağa götürmesine izin verdi. Kollarında yatarken, "Pomp beni buradan götürmeye söz verdiğini unutma," dedi.

"Tamam Haley, bir dahaki maaş günü gideriz." Sözünü tuttu.

Çiftlikten ayrıldıkları akşam güneş batarken Lucy dua ediyor, dizlerinin üstüne çökmüş, Tanrıya bütün hislerini itiraf ediyordu.

"Tanrım, biliyorum sen bütün yakaranları duyarsın. İstersen bizi cezalandırırsın da. Cehennemin kapısında yattığımda, sana üç gün üç gece dua ettiğimi de duydun. Benim önümde engel olan taşı da, yolumdan çektin, biliyorsun ben evinden uzakta zavallı bir kızım. Sen benim kötü günlerimde sarılacağım kaya, benim fırtınada sığınacağım limansın, Amin."

Lucy ve John öğleden sonraları geç vakitlerde evlerinde konuşup oyunlar oynuyorlardı ve Lucy'nin boyu bayağı uzamıştı. Öyle bir zaman geldi ki boyu John'un omzuna ulaştı. Üçüncü oğlu doğduğunda ise, kırk yedi kilo olmuştu.

John'un da beli kalınlaşmıştı, çıplakken yüz beş kilo geliyordu. Artık şüphe yoktu. John, Pearson çiftliğinin kahyasıydı. Okuması yazması o kadar ilerle-

mişti ki Alf artık tüm alım satımlar için ona güveniyordu.

Bir gün Alf, "John! Seni çapkın serseri! Şu evlendiğin kız hem çok akıllı, hem de çok güzel. Seni bayağı adam etti. Onun seni terk etmesine sakın izin verme," dedi.

"Hayır Bay Alf! O çok da iyi. Sakın onun beni terk edeceğini söylemeyin, uğursuzluk getirir."

"Tamam da John, o zaman Koca Kadın'ı ortalık karardıktan sonra dükkandan uzak tut. Şaştın mı! Bunun farkında olmadığımı sanıyordun, değil mi? Ben sizi şaşırtacak kadar çok şey bilirim. Kendine bir çeki düzen ver."

John'un kalbi korkuyla çarpıyordu. Alf Pearson oğlanı ofisinden dışarı itti ve gülerek çalışmaya devam etti. İki gün sonra Koca Kadın gitmişti. Alabama nehrinin orada bir oduncu kampında bir adama kaçtığı söylenildi.

Bir ay sonra John "Lucy biri Bay Alf'e satmak istedikleri inekleri aldırmasını yazmış, bana gidip ne kadar para edeceklerini görmemi söyledi. Cumartesi günü geri dönerim," dedi.

"John, uzun yol gideceksin, çok yağmur yağıyor."

"Atla gideceğim Lucy. Yağmur bana zarar vermez."

Lucy başka bir şey söylemedi. John da ayrılma telaşının içinde onun bu sessizliğini fark etmedi ama yolda birkaç mil gitmişti ki birden, "Lucy beni azarlamadı. Niye acaba?" diye düşündü.

Perşembe günü John, Lucy'den neşe içinde ayrılıyordu; ama Cumartesi gün ağarırken giyinmiş, geriye dönmeye hazırdı.

"John, beni bırakmıyorsun değil mi?" diye hıçkırdı Koca Kadın, "Kalmaya geldiğini sanmıştım. Büyük patron burada da iş bulabileceğini söyledi."

"Benim işim var zaten Koca Kadın. Çok kalmamalıyım."

Ağlayan kız atın üzengisini yakalamıştı. "Ne zaman geri geleceksin John?"

"Arada uğrayacağım Koca Kadın. Şimdi bırak gideyim. Dün bütün gün ve gece yağmur yağdı. Yolculuk etmek zorlaştı. Gelirken de kötüydü. Geciktikçe nehir de yükseliyor."

Hemen oradan ayrıldı ve atı hızla sürmeye başladı, giderken de milleri sayıyordu.

"Evden on sekiz mil. On bir mil daha. Burada işte nehir, sekiz mil daha."

Nehir yükselmişti. Etrafındaki toprak nehre akmış, su kıyamet günü ateşi gibi kırmızıya boyanmıştı. At kişneyerek köprüye şüpheyle yaklaştı. Kırmızı su, kütükleri taşımıştı ve daha başka belalar da vardı. Nehir kereste, kümes, çit doluydu. Havada tüyler uçuşuyordu ve nehir coşup, köprüyü, kütükleri dövüyordu.

"Haydi Roxi! Bu nehri geçmemiz lazım. Su çan kulesi kadar yükselse de aldırmam, geçmemiz lazım. Gel buraya şu köprüyü sarsalım."

Köprünün ortasına gelmişlerdi ki bir kütük köprünün ayağına çarpıp onu yerinden söktü. Tüm köprü gevşedi ve birden çökerek suya düştü.

John kendini attan atarak, nehrin kenarına doğru yüzmeye çalıştı. On beş, yirmi metre ötede Roxi nehrin kenarından yukarı tırmanmış ve insanların de-

ğerlendirmelerine olan güvensizliğini belirterek kişniyor, karşı çıkıyordu. John kuvvetle kulaç atmasına rağmen suyun onu taşıdığının farkına vardı. Yine de azar azar karaya yaklaşıyordu. Roxi'nin kişnemesi uzak kıyıdaki bir beyazın dikkatini çekmişti ve John, kendisi Alabama nehriyle mücadele ederken insanların onu seyretmekte olduğunu gördü.

Kıyıdan bir bağırtı koptu, kafasının arkasına bir şey vurdu ve suya gömüldü.

* * *

John, Tanrının tahtında oturup, muazzamlığa bakarak dişlerinden düşen, yanan dünyaların sonsuzluğunda yürüdü. John'un ayaklarının altındaki gökyüzü çatladı ve asla sönmeyen şimşekler yandı ve gök gürültüsü hiç durmadan arkasından geldi.

Çok uzaklardan bir haykırış, ağlama ve ağıt sesi duydu; aynen yeryüzünü terk edip kaçtığında ümidin yaktığı ağıda benziyordu. Bu ses neredeydi, görebilmek için gözlerini zorladı. Onunla beraber yürüyen kimse yoktu ama ağıt devam ediyordu. Yavaş yavaş John Lucy'nin yüzünü gördü. Lucy uzakta ağlıyordu, çok uzaklarda; ama ağlamasının nefesi, dünyada soğuk bir rüzgar estirmekteydi. Daha sonra sesi yakına geldi ve yüzü kendi yüzünün üstünde zavallı bir şekilde asılı halde, ağlıyordu. Dünyayı da yüzünde getirmişti ve John başını oynatmadan, evlerinin tanıdık duvarlarını görebiliyordu.

Ağır ağır her şey daha yakına geldi. Su kepçesi, su kovası, tavalar, sacayakları ve üstünde, çok yakında karısı koluyla yüzünü kapamış, gözyaşlarıyla sarsılıyordu.

"Ne oluyor Lucy? Hiç geri dönmeyeceğimi mi sandın? Bilmiyor musun, hiçbir şey beni senden uzak tutamaz"

"John! Öldüğünü sandım."

"Haydi canım, ölmedim. Niye öldüğümü düşündün ki Lucy ?"

"Bu sabah ölüm döşeğinde olduğunu söyleyerek seni eve getirdiler ve şimdi neredeyse gün batımı ve bu ana kadar ne kımıldadın ne de konuştun."

"Beni eve kim getirdi?"

"Bickerstaff'lar. Köprünün üstünden atınla geçerken çöktüğünü söylediler, kafana bir kalas çarpmış. Dudağın yarılmış, hem de bayağı derin. Kafanın arkasında ve burnunun kenarında da kötü yaralar var."

"Ucuz atlatmışım. Tanrı bana acımış. Ben de uyuduğumu sanıyordum. Bu yüzden sırılsıklamım ve yüzüm böyle acıyor."

"Evet John, ölmeyip çocuklarımdan ve benden ayrılmadığın için çok mutluyum; ama günahların için hesap vermeye çağrıldığını düşünmekten de nefret ettim."

Sessiz bir bekleyiş oldu.

"Yerde böyle yatamazsın. Seni bir şekilde yatağa taşımam lazım. Bana yardım etmesi için birini çağırayım. Bizimkilere haber gönderdim, onlardan daha bir ses seda çıkmadı."

Ertesi gün John Lucy'yi yanına çağırdı.

"Lucy?"

"Evet John."

"Sana Koca Kadınla benim hakkımda bir şeyler söylediler mi?"

"Evet John, bazı şeyleri ben gözümle de gördüm, eğer onu daha fazla seviyorsan John, bana çocuklarımı ver, sen de aşık olduğun kadının yanına git."

"Lucy sakın bana seni terk etmekten söz etme; çünkü eğer bunu yaparsan, bir yılda iki defa kışı yaşatmış olursun bana."

Duygu yüklü bir sessizlik oldu.

"Lucy seni, sadece seni seviyorum. Yemin ederim ki seviyorum. Eğer seni sevmiyorsam, Tanrı şu anda canımı alsın."

"Peki Koca Kadın ve diğer beş para etmezlerle niye vakit geçiriyorsun?"

"Bu benim içimdeki hayvan; ama bana bir şans daha verirsen bundan sonra temiz bir yaşam süreceğim. Ne olur beni azarlama, sadece dene ve gör. Bak üç tane çocuğumuz var, biri de yolda. Bana bir şans tanı Lucy."

Ondan sonraki ayinde, John kilisede dua etti ve duanın sonunu şöyle getirdi

Sen aynı Tanrısın!
Günahkar adamın haykırışını duyan,
Savrulan şimşekleri
Gürüldeyen göğe gönderen,
Dünyadaki tüm varlıkları
Hiç kopmayan bir zincir gibi elinde tutan.
Çarmıha gerilen ve ölen
Böylece bize yaşama hakkını bahşeden.
Yatağımız, teneşirimiz olmadığı için

Yorganımız da kefenimiz olmadığı için sana
şükrederiz.
İsmini daima yücelteceğimiz
Bize huzur bulacağımız bir yer ver.
Amin.

"Dua bugün çok iyiydi" dedi rahip yardımcısı Moss, rahip yardımcısı Turl'e. "Bu oğlanın içinde bir ateş yanıyor ve iyi de bir sesi var. Onun daha fazla dua etmesini sağlayalım."

Turl de ona katıldı, sonra evine gidip yemek yedi.

John hiçbir duada aynı şeyi iki kere söylemedi. Kilisede dua etmek için diz çökünce yeni bir varlık, Tanrı için yeni bir övücü isim buluyordu. Afrika davulunu mihraba getiriyor, Kongolu Tanrılarına Hıristiyan isimler veriyordu. Bir gece mihrapta bu barbarca şiirlerini "mucizeler yaratan" Tanrısı adına o kadar etkileyici okudu ki onun sayesinde kilise cemaatine üç yeni katılım oldu.

Moss "Rahipten bile daha başarılı" dedi." Bu oğlan vaaz vermek için yaratılmış ama kendisi bunu bilmiyor. Bunu ona söyleyeceğim."

Ama Moss bunu asla yapmadı. Lucy'nin doğumu yaklaşıyordu ve Opelika'dan kasabaya Delphine adında bir kadın gelmişti. John ertesi ay boyunca hem evden hem de kiliseden uzak kaldı.

Alf Lucy'yi görmeye gitti.

"Lucy Ann, kocan olacak o adam nerede?"

"Ahırın oralarda bir yerlerde olmalı Bay Alf. Öyle değil mi?" diye sordu Lucy. Lucy aslında onun orada olmadığını biliyordu. Ayrıca Alf'in de onun orada

olmadığını bildiğini biliyordu ve Alf Pearson'ın da onun orada olmadığını, onun bildiğini biliyordu. Ama adam onun bu ağzı sıkılığına saygı duydu.

"Lucy kocaman bir sopa alıp John'a bir temiz dayak çekmelisin. Ona yardım etmek için ne yaparsam yapayım, bir ahlaksız kadın yüzünden ziyan ediyor. Onu adam akıllı benzet."

Alf gittikten sonra Lucy kocasının gelip gelmediğini görmek için yola baktı ve en büyük ağabeyinin iki atlı yük arabasıyla geldiğini gördü.

"Tanrım bana kuvvet ver," diye inledi ve bir sandalyeye çöktü. Kapı kuvvetle çalındı.

"Kim o?"

"Benim, Bud. Kapıyı aç, acelem var."

Lucy kapıyı isteksizce açtı, Bud 'kimi dışarıda tutuyorsun' dercesine saldırgan bir şekilde içeri girdi.

"Lucy benden borç aldığın üç doları almaya geldim."

"Bud, doğruyu söylemek gerekirse şu anda o kadar param yok; ama kocam birazdan evde olacak ve o sana olan borcumu öder."

"Onun burada olmadığını bilmeyen kalmadı. Çırçır fabrikasının arkasındaki kulübede Delphine ile bütün gün yatarken nasıl burada olabilir ki?"

"Bud, o buradayken gel de bunu onun yüzüne söyle."

"Ne olacakmış yani. O alçak bir korkaktan başka bir şey değil, yoksa her seferinde şikayete sana koşmazdı. Tabii ki düşündüklerimi söylerim. Onun kavga edecek gücü kalmadı."

"Eve git Bud. Eğer babam sağ olsaydı, ben bu haldeyken sen buralara gelemezdin!"

"Biliyorum, bir çok kereler keşke Artie Mimms ile evlenmiş olsaydım diyorsundur."

"Hayır. Asla."

"Bana paramı ver, kafamı yeniden kızdırma da gideyim."

"Sana param yok dedim. John gelinceye kadar da olmayacak."

"O zaman hiç paran olmayacak; dönse bile. Bazıları onun seni Delphine için terk ettiğini söylüyorlar. Macon'da dolaşıp bu konuyu açık açık konuşup seninle alay ediyor o kadın. Sadece sen bu konuda aptallık ediyorsun."

"Böyle dedikodulara aldırmamak gerekir. İnsanlar her yerde konuşular. İnsanlar Georgia'da da, İtalya'da da konuşuyorlar. Ben bu laflara hiç kafamı takmıyorum."

"Bana parayı ver de gideyim Lucy."

"Sana param olmadığını söyledim. John evdeyken gel buraya."

"Hayır, böyle bir şey yapmayacağım. Ben buraya ya paramı ya da karşılığında başka bir şeyi almaya geldim!"

"Görmüyor musun, bunlarla uğraşacak durumda değilim. Git ve benle uğraşma."

Bud küçümseyerek etrafına bakındı. "Şuraya bak, bir kedinin bile rahatça dolaşamayacağı şu küçücük yerde, kardeşim üç küçük çocuğuyla oturuyor."

"Git buradan Bud. Bunlara kafa yoramayacak kadar hastayım."

"Hayır. Paramın karşılığı olarak bir şey almayı aklıma koydum. Şu yatağı ver bana."

"Büyük yatağı mı?"

"Evet. Çocukların işediği öteki yatağı kim ister? Kıpırda! Sakın işime karışma. Kıpırda! Başka biriyle evli olsaydın, bu duruma düşmezdin."

Yatak hemen söküldü, kuştüyü yatak ve yorgan yere yığılmıştı; Bud karyolanın baş ve ayak uçlarını kapıdan çıkarıyordu. Lucy yatağın üzerine oturmuştu, boğazına sanki bir yumru takılmıştı. Kardeşi karyolanın kalan kısımlarını almaya geldiğinde Lucy yatağın ortasında, koyu renkli bir top gibi öylece uzanıyordu.

"Bud o karyolayı almamalısın. Bay Alf vermişti onu bize. O düğün karyolamız."

"Başkasını versin o zaman. Kalk şuradan."

"Kalkmıyorum ve eğer buradan gitmezsen Bay Alf'i çağıracağım. Bahse girerim ki o zaman defolursun.

"Ben hiçbir beyaz adamdan korkmam. Grant Richmond'u aldığından beri özgürüm ben."

Birkaç dakika sonra Bud gitmişti ve Lucy yatağın üzerinde ağlayıp titremekteydi.

"Hezekiah," diye en büyük oğlunu çağırdı. "Zenci mahallesine koş ve küçük bir erkek gibi Pheemy teyzeye çok çabuk buraya gelmesini söyle. Koş oğlum. Bak sen beş yaşındasın ve kocaman bir oğlansın. Çabuk ol."

"Anne, ben acıktım!"

"Annen bunu biliyor. Şimdi koş. Hızlı koş, Hezekiah! Annene ne kadar hızlı koştuğunu göster. Tanrım bana acı. Bana acı, ölümlü ruhuma acı!"

Lucy gece yarısından önce korkunç sancılar içinde yer yatağının üzerinde ilk kızını doğurdu.

Doğumun havasız kokusu, kapalı odada asılı kalmış gibiydi. Pheemy, yaşlı Edy ve Della'nın yardımıyla doğumu gerçekleştirmişti.

Edy ve Della, anneyi temizleyip altına temiz bir yem torbası serdiler; ama Lucy'ye bir zarar gelmemesi için Pheemy ancak göbek bağını uygun şekilde ortadan kaldırabilirdi. Onu derin bir çukura, evin doğuya bakan tarafındaki ağacın altına gömdü, sonra dönüp bebeğin göbeğini bağladı ve bir göbek bezi taktı.

"Della, Edy ile sen şimdi gidebilirsiniz, ben Lucy'ye bakabilirim."

İstemeye istemeye ayrıldılar, ayak sesleri kaybolur kaybolmaz Pheemy sordu, "Ne hissediyorsun tatlım?"

"Pheemy teyze, kalbimde adını koyamadığım bir şey var. Bu duyguyu tarif edecek kelimeleri arıyordum ben de. Sanki kalbim artık hiç çarpmıyor gibi."

"O kelimeler için kafanı yorma Lucy. Senin şimdi dinlenmeye, uykuya ve biraz tavuk peltesi yemeğe ihtiyacın var. Sana biraz getireceğim. Bebek için de biraz süt ayarlayayım."

O gece Pheemy, ateşin karşısında bir sandalyede uyudu. Mısır ekmeği ve sütle karınlarını doyurduğu çocuklar da erkenden uyumuşlardı. John'un sabaha karşı sessizce içeri süzüldüğünü sadece Lucy gördü. Gözlerini kapayıp uyuyormuş gibi yaptı. John durup uzun bir süre onu seyretti. Sonra Lucy, gözlerinin

arasından onun yeni doğan bebeği incelediğini, örtülerle ayağını örttüğünü gördü, yatağın yanına yere uzandığını ve bir süre sonra da uyurken derin derin nefes alışını duydu. Kollarının üzerine doğrularak ona baktı. Ateşin kıvılcımlarına, yıpranmış duvarlara ve odadaki her şeye baktı ve bu anı yaşadığı sürece hatırlayacağını anladı. Kocasının tarafındaki elini uzatıp parmaklarını onun karmakarışık saçlarının üzerine koydu. Diğer koluyla bebeğini kucakladı ve derin ve sağlıklı bir uykuya daldı.

Lucy uyandığında güneş epeyce yükselmişti. Güneş ışığı gözüne giriyordu. Etrafa bakındı ve Pheemy'ye sordu: "John nerde?"

"Ahırda, ocak için odun kesti. İşini bitirmiş olmalı. Sen bebeği emzir."

John, Lucy'nin tombul kızı açlığını gidermek için annesinin memesini ararken sessizce içeri girdi.

"Lucy, niçin yerde yatıyorsun"

"Yatacağım tek yer orası da ondan John Buddy."

"Karyola nerede?"

"Bud geçen yılki borcumuza karşılık gelip onu aldı."

" Ne zaman?"

"Dün."

Kafası bir an önüne düştü.

"Lucy, bebeğe bakabilir miyim?"

"Onu şimdi emziriyorum John. Birazdan işi biter."

"Ziyanı yok." John eğildi, anneyi bebekle beraber alarak kucağına oturttu. "Lucy Ann bu küçük kız bebeği doğurduğun için, seninle gurur duyuyorum. Her

zaman bir kızım olsun istemişimdir; bizim oyuncak bebeğimiz gibi. Pheemy teyze, Lucy en kocaman bebekleri doğurmuyor mu. Şu bebek neredeyse onun kadar iri. Lucy o kadar minicik ki onu yatakta bulmak için neredeyse çarşafları silkelemem gerekiyor."

Lucy yavaşça John'a bir tokat vurdu.

"Bir erkeğin kucağında otururken ona vurmaman gerektiğini bilmiyor musun? Seni bacaklarının arasından düşürüverir." Birden gülmeyi kesti. "Pheemy teyze, karımı doyurup üç küçük domuzuma da yem verdin mi?"

"Erzak sandığına bak da gör."

John dolaba bakmadı. Pheemy sözleriyle orada ne bulacağını söylemişti bile. Lucy'yi tekrar yer yatağına yatırdı ve evden çıktı. Bud'ın arazisindeki tel örgüdeki açıklıktan geçince Bud'ın katırına binmiş, arkasından geldiğini gördü. Kalın kırbacı toplanmıştı ve katırın eğerine asılıydı.

"Buraya gel, namussuz." Bud Potts inatla önüne bakıyordu. John Pearson kolunu uzattı, katırın gemini, ağzına yakın bir yerden tuttu ve katırı arka ayakları üzerine oturuncaya kadar itti.

"İn hayvandan Bud. Belki beni dövebilirsin; ama bunu yaparsan insanlar hiç olmazsa dövüştüğünü bilir. İyi adam olamazsın artık."

"Bu da ne demek oluyor John. Gelip burada tatsızlık çıkarmak."

"Buraya tatsızlık çıkarmaya gelmedim, kavga çıkarmaya geldim. Tanrı şahidimdir ki, sana insanlar evde yokken gidip düğün karyolalarını almanın ve

karılarını yere atmanın ne demek olduğunu öğreteceğim, in hayvandan aşağı!"

"Eğer sen adam olsaydın bunların hiçbiri olmazdı. Beyazlar dahil herkes artık senin yaptıklarından bıktı. Beni dövemezsin, ben senden daha erkeğim."

"Belki dövemem ama elimden geleni de yapacağım. Aşağıya in! Eğer seni dövemezsem, gidip herkese beni yendiğini söylersin."

Bud katırın sırtında uzaklaşmaya çalıştı; ama John onu katırın üstünden çekip yere fırlattı ve defalarca dizlerinin üstüne çöktürdü. Artık küfretmeyi kesip aman dilemeyi bırakınca, John onu tekrar katırın üstüne yükledi ve öteki tarafa geri döndü.

Neredeyse eve varmıştı ki boş erzak sandığını hatırladı ve Weens koruluğuna yöneldi, kuşlar yerde yiyecek arıyorlardı. John bir domuz yavrusunu ayaklarından yakalayarak birkaç kere bile bağırtmadan öldürdü. Kendini gören olup olmadığını kontrol ettikten sonra domuzu sırtına yükleyip evin yolunu tuttu.

Güneş kendini bir kan denizinde yıkayıp, her şeyi kırmızıya ve mora boyamaya başlamıştı. John kazanın altındaki ateşi yakıp eve gelmeden önce domuzu temizleyip parçaladı. Lucy uyuklayan gözlerini açtığında tavada domuz bifteklerinin piştiğini gördü.

"Bu taze eti de nereden buldun John?"

"Nereden bulduğumu boş ver. Karnın iyice doyuncaya kadar ye. Seni her zaman doyururum ben. Sana bakacak bir erkeğin var."

"Tanrı bilir ki buna ihtiyacım var, benim ve zavallı çocuklarımın bu son zamanlarda keyfi hiç de yerinde değildi!"

"Bak Lucy, benden ayrılma lafları etmeye başlama, bunları duymak istemiyorum. Sen benim karımsın ve senden tek istediğim, neler yapabileceğimi gösterebilmem için bana bir şans vermen."

"John senin yapman gereken tek şey var. Adam ol. Üstünde durduğun yerin hakkını ver. Sen olanca gayretinle çabala yine de her şeyi elde etmesen bile bir şeyler elde edersin!"

"Miniciğim, ne olur beni azarlama." Kısa bir duraklama oldu. "Bud'ı öldüresiye dövdüm ve bunu düşünmemem lazım; aslında onu öldürmemem gerekirdi." Şişmiş ellerini ovuşturdu.

"Aman Tanrım! Ne zaman yaptın bunu?"

"Bu akşamüstü, eve gelmeden önce. Lucy kardeşin veya başka bir adamın sen o haldeyken senin altından karyolanı almasına izin verseydim, erkekliğimden utanırdım."

"John bu başımıza bela açacak, hem de ne bela. Bud senden nefret eder, şimdi onu dövdüğüne göre de yemez içmez bunu beyazlara anlatır. Zavallı ben ve bebeklerim. Eğer seni hapse atarlarsa, bir daha seni asla göremem."

"Hapse filan gitmiyorum. Hapse gireceğime gider ormanda saklanırım, çalılar da beni korur."

"Seni yakalarlar John, bunu biliyorsun."

"Bana bak, dereyi görmeden paçaları sıvama; sen beni terk etmek mi istiyorsun?"

"Hayır bunu istemiyorum, aslında uzun bir iple bağlıyız sanki. Bir ucunda sen, bir ucunda da ben; ama aslında çok uzağız birbirimizden."

"İpi çekebilirsin."

"Yapabileceğimi zannetmiyorum."

"Bırak da bunları ben halledeyim. Gel de şu etle, ekmeği ye. Kadınların kocaman kolları ve yumrukları yok diye erkekler onların zayıf olduğunu düşünürler. Yalan bu. Ağızlarının içindeki şu kırmızı şey, Tanrının yaratıp da insanların gördüğü tüm yumruklara bedel. Bir adamı alıp dilleriyle onu mahvederler. Sonra da susup onu daha da beter yaralarlar."

"Ne dersen de, beni sözlerinle alt etmek istiyorsun; ama insanların eline çok koz veriyorsun. Ben kocamın büyük, önemli bir erkek olmasını istiyorum, böylece onlara bakıp tüm tükürdüklerini yalatabileyim. Senin her şeyi düzgün yapmanı istiyorum; ama sanki tüm bunları duvara anlatıyorum."

On Birinci Bölüm

Ertesi akşam vakti; Duke nefes nefese Lucy'ye geldi. Lucy bir salıncaklı sandalyede oturuyordu. Pheemy bebeğin bezlerini yıkıyordu.

"Lucy, bunu söylemekten nefret ediyorum ama John'u yakaladılar."

"Aman Tanrım!"

"Evet bayan. Şerif onu tren istasyonunun yanında yaklaşık bir saat önce yakaladı. Bud Potts tutuklanmasını istemiş ve Weens de onu mahkemeye vereceğini söylüyor. Durum kötü ve sen de bu haldeyken . . . "

"Onu nerede tutuyorlar Duke?"

"Büyük hapishanede. Cy Perkins, sulh hakimi onu tutuklayacak. Hakim Pearson da davaya gelecek mahkeme günü bakacakmış."

Lucy aniden ayağa kalktı. "Ben gidiyorum Pheemy. Sen çocuklarıma bak ne olur."

"Lucy daha iyileşmedin ki, gidemezsin."

"Karanlık basmadan dönerim Pheemy teyze."

"Kızımı daha doğuralı üç gün olmadı. Bu havalar senin için iyi değil, hele güneş battıktan sonraki o serin hava. Senin sonun olur bu."

Lucy kareli şalıyla başını ve omuzlarını örttü.

"Pheemy teyze, ben gelmeden önce bebek ağlarsa, ona şekerli memeyi ver ve yatıştır."

Lucy kulübeden çıktı ve gitti. Bir süre sonra Cy Perkins'in ofisindeydi, orada adam bir davaya bakıyordu. Kardeşinin şiş ve yaralı suratını gördü. Kocası kelepçeliydi ve utanıyordu. Sanki gözleri bu dünyayı görmüyordu.

Dava daha başlamamıştı. Eğer yeterince hızlı hareket ederse daha vakit var demekti. Başındaki şalı çenesinin altında ince parmaklarıyla tuttu ve kardeşinin karşısına dikildi.

"Sakın ağzını açıp da bana bir şey söyleme Lucy, önümde de dikilip durma" diye bağırdı Bud, Lucy daha bir şey söylemeden.

"Bu davadan dünyada vazgeçmem, bu dava görülecek. Anamın hatırı için bile vazgeçmem. Kendi mezarını kendin kazdın, şimdi içine gir de yat."

Lucy döndü. Cy Perkins ona seslendi.

"Nasılsın Lucy?"

"İyiyim Bay Perkins. Kocamı görmeye geldim."

"Kefalet için paran var mı? Buna ihtiyacın olacak."

"Hayır efendim, bütün varlığım sırtımdakiler, başka hiçbir şeyim yok; ama yine de geldim."

Cy Perkins karşısındaki minik, zavallı kıza baktı. Lucy parlak kocaman gözlerini ona dikmişti ve bunun

farkında da değildi. Birden bir yere çöktü; çünkü daha fazla ayakta duramayacaktı.

"Hasta görünüyorsun Lucy?"

"Benim derdim başka Bay Perkins."

"Yeni bebeği daha üç günlük bile değil," diye atıldı Duke.

Perkins önündeki kağıtları karıştırıyor, bu arada Lucy'ye hiç bakmıyordu. John, başı önüne eğilmiş yüzünü herkesten saklamış, öylece duruyordu. Sadece bir kere yalvarır gibi Lucy'ye bir bakış fırlatmıştı. En sonunda Sulh Hakimi ayağa kalktı, Lucy'ye arkadaki odasına gelmesini işaret etti.

"Ayakta durmaya çalışma Lucy. Yere düşmeden otur bakayım. Böyle bir zamanda dışarılarda olman çok yazık. Dinle bak Lucy, bu iş çok ciddi. Buralarda herkes senin ailen için iyi düşünür, bir sürü insan da John'a iyi bir ders verilmesinden yana. Eğer dostları varsa şimdi onları yardıma çağırmasının zamanı. Doğruyu söylemek gerekirse, eğer sen olmasaydın ve ben babanı bu kadar iyi tanımasaydım, ağzımı bile açmazdım, kocanın başı büyük belada."

"Teşekkürler Bay Perkins, bakmam gereken dört küçük çocuğum var. Eğer John'u hapse sokarlarsa, bize ne olur bilemiyorum."

"Hakim Alf'i görmeye gittin mi?"

"Hayır efendim. Bunu yapmaktan nefret ediyorum. Çünkü John'u kendine çeki düzen vermesi konusunda uyarmıştı; ama galiba onu görmem gerekecek."

"Hemen ofisine git. Sen geri gelinceye kadar ben mahkemeyi başlatmayacağım."

Lucy geri dönmedi. Pearson'ın ofisinin basamaklarında nerdeyse bayılmıştı ve adam onu kendi arabasıyla eve göndermişti. Alf Pearson, Perkins'in ofisine geldi ve mahkumun, kendi kefaletinde serbest bırakılmasını istedi, bu hemen yapıldı. Weens'e domuz yavrusunun parası ödendi; ama John kayınbiraderine saldırdığı için hala mahkemeye çıkmak zorundaydı. Bu arada gece saldırı olabileceği ve karanlık geceler hakkında fısıltılar dolaştı ama John, Hakim Pearson'ın arabasını sürerken ona kimse dokunmadı.

"John sana bunları neden yaptığını sormayacağım. Bir bakıma seni anlıyorum, öte yandan senin kendini bildiğini zannetmiyorum."

"Tüm bunların olacağını bilebilseydim, bilmiyordum ki."

Alf alaycı bir şekilde güldü. "Tabii bilmiyordum. Tanrı herkese görmeme yeteneği vermiş. Çok azımıza gerçekleri görme yeteneği vererek lanetlemiş. Sen hiç mutlu bir peygamber tanıdın mı? Bu ihtiyar dünya eğer insanların tümü görebilseydi dönmeye devam etmezdi. Aslına bakarsan sen doğduğun zaman Tanrının başka tarafa bakmakta olduğunu düşünüyorum."

"Evet efendim, doğru söylüyorsunuz."

Büyük sütunlu verandaya doğru açılan, sedir ağaçlarının çevrelendiği yola girdiler.

"John bazı hastalıkların tek tedavisi uzaklaşmaktır. Şu elli doları al. Dünyada Notasulga'dan başka bir sürü kasaba daha var. Daha gece yarısı da olmadı. Ben üst üste en iyi iki elbisesini giyerek buradan çok uzaklaşabilecek bir adam tanıyorum. Yanına hiçbir şey

almasın çünkü bu onu yavaşlatır. Buradan yirmi beş otuz mil öteden demiryoluna çıksın."

John, Alf Pearson'ın arabadan inmesine yardım etti.

"Tanrı yardımcın olsun John. Okuma yazma biliyorsun ve Lucy de biliyordu yanılmıyorsam."

Verandanın merdivenlerini, dimdik çıktı. Sanki sırtında onu böyle dimdik tutan fazladan bir kemik varmış gibiydi.

Karanlığın basmasıyla, John gitti. Lucy telaş içinde, yolu bir oradan, bir buradan seyrediyordu.

"Lucy, niye yatmıyorsun" diye söylendi Pheemy. "Kendini zorla hasta etmeye karar vermiş gibisin, halbuki benim zaten bu çocuklar yüzünden başımı kaşıyacak vaktim yok."

"Pheemy teyze, ben gözcülük yapıyorum, ya gece saldırganları onu yakalarsa."

"Bu olamaz. O Chehaw tarafına gitti. Notasulga'dakiler ise gece yarısını bekliyorlar."

Ayakta durmaktan bilekleri ağrımaya başlamıştı ki günü ikiye bölen gece yarısı geldi.

"Ses çıkarma," dedi Lucy, "işte geliyorlar"

Pheemy kulak kesildi, ama bir şey duyamadı.

"Evet," dedi Lucy, "ben de daha doğru dürüst bir ses duymadım ama uzaklardaki bir fısıltı, sanki ete kemiğe bürünüyor gibi."

İkisi de on beş dakikadan fazla, kulübeden büyük yolu gören bir delikten gözetlemeye devam etti. Ve hakikaten, mümkün olabildiğince sessiz, bulutların çamuruna bulanan gece yarısında, yirmi, otuz atlı

adamı gördüler. Yavaşça ve dikkatlice, zenci mahallesine giden büyük kapıyı ve sedirli yolu geçtiler.

"Niçin buraya gelmediler ki?" diye sordu Lucy, titriyordu.

"Hakim Alf Pearson'ın arazisine ayak bile basamazlar. Onu dışarıda bulursa yakalarlar ancak. Bazı zenci mahallelerine gidebilirler ama buraya hiçbir gece saldırganı ayak basamaz. Onlar ne yapıp neyi yapamayacaklarını iyi bilirler."

Pheemy doğruyu söylüyordu; ama ancak son atlı da büyük kapıyı geçip uzaklaştıktan sonra böyle konuşmaya cesaret edebilmişti.

"Belki de onu yakalamışlardır."

"Hayır kızım, git de dinlen. Onlar sadece siyahları korkutmak istiyorlar."

Ertesi gün Chuck Portlock, Alf Pearson'la karşılaştı ve sanki pek de üstünde durmuyormuş gibi bir edayla konuştu. "Hakim Bey, o zencinin kaçtığını söylediler bana. Onun ne tarafa gittiği hakkında bir fikrin var mı?"

"Korkarım ki yok Chuck. Zamanında pek çok şey avladım ama asla iyi bir av köpeği olamadığımı biliyorum."

On İkinci Bölüm

John'un yolu tamamen tesadüfiydi. Chehaw'a giden geniş yola ulaştığında bir zenciye rastladı. İkisi de bu şafak vakti birbirlerini gördüklerine pek memnun olmuşlardı.

"Nereye gidiyorsun?" diye sordu John.

"Büyük Henry'yi yakalamaya"

"O ne ki?"

"Tren adamım. Sen nerde yaşıyorsun, trenin adını bile bilmiyorsun?"

"Şurada, burada. Pekala trene binince nereye gideceksin?"

"Florida'ya adamım. Orası yerleşime yeni açılan bir yer. Bak Batı Florida demiyorum. Orası farklı bir yer. İyi zaman geçirilecek, para kazanılacak bir yer ve katır ve pamuk da yok."

"Öyleyse ben de senle geleyim."

"İyi de adamım, bunun için niyet yetmez, para da lazım."

"Ne kadar?"

"Yirmi dolardan fazla. Nereye gideceğine bağlı"

"Sen nereye gidiyorsun?"

"Sanford diye bir kasabaya. Orada bir kız kardeşim var. Onun bir pansiyonu var." John'u baştan aşağı süzdü. "Güzel, iri bir kadın, haydi sen de benle gel."

"Ben evliyim ama yine de teşekkürler. Benim güzel bir kadınım var adamım. Minicik bir şey. Bir yere yerleşir yerleşmez onu da yanıma alacağım."

"Çok fena, sen benim gibi değilsin. Ben hiçbir kadını bir yerden bir yere taşımam. Ben her kasabada yeni bir kadın bulurum."

Biletlerini aldılar ve John ilk defa bir tren vagonuna binip koltuğa oturdu; ama bunu yol arkadaşından sakladı. Onun için, dünyada hiçbir şey, bu ilk tren yolculuğunun yerini tutamazdı. Lokomotifin ritmik çalışması, parlak düğmeleriyle, istasyonların adını yüksek sesle bağıran görevli, üniformasında onunkinden de fazla sırmalar olan kondüktör, ki Hakim Pearson'dan bile daha gösterişli bir havası vardı, vagonun içindeki kırmızı döşemeler, parlayan lambaların asılı durduğu boyalı tavan ve tren düdüğünün, matemli haykırışı. Bütün bunların içinde John Lucy'den ayrılmanın ıstırabını unuttu. Yani bu ihtişam onu saatlerce çevrelerken, ıstırap ve sıkıntılarını çok az hatırladı. Herhangi birinin gelip böyle muhteşem bir şeye binebilmesi onu çok şaşırtmıştı. Bu çok özel bir şeydi. Her duruşunda trenden indi; biraz geride durarak lokomotifin ne kadar muhteşem olduğuna baktı. Bu onun o güne kadar gördüğü en muhteşem gücün temsilcisiydi.

On Üçüncü Bölüm

John ve arkadaşı, Sanford'da trenden inince onları iri yarı, kırmızı suratlı beyaz bir adam karşıladı. Adam ikisini de sert bir ifadeyle süzdü. Bu ikisini de tedirgin etmişti. Sonunda adam sordu. "Nereden geliyorsunuz?"

"Yolun üstünden, Batı Florida'dan," dedi yol arkadaşı, John'u rahatlatarak.

"İş ister misiniz?"

"Bana zaten bir iş söz verilmişti," dedi arkadaşı.

"Peki senin bir işin var mı koca sarı?"

"Hayır efendim, benim işim yok. Doğrusu bir iş bulmayı çok isterim."

"Öyleyse benimle gel. Daha önce hiç tren yolunda çalıştın mı?"

"Hayır efendim; ama denemek isterim."

"Eşyalarını al öyleyse. Wildwood'a gidiyoruz. Günde bir dolar, denize kadar ray döşeyeceğiz."

O gece John tren yolu kampında uyudu ve güneş doğduğunda da beş kiloluk bir çekiçle ray döşemeye başladı.

Ertesi gün Lucy'ye mektup yazdı ve yanındaki tüm parayı ona gönderdi.

Bütün gün kan ter içinde çalışıyor ve monoton bir ritimle çekiç sallıyordu. Rayları döşerken sucu oğlan "Bay Dugan!" diye bağırıyordu.

Yorgun adamlar eğilip rayı kaldırıyordu ve "hıh!" diyorlardı.

"Hıh!"

"On numarayı aldık!"

"Hıh!"

"Ön vagonu tuttuk"

"Hıh!"

"Sonuncuyu tuttuk!"

"Hıh!"

"Kaldırdınız mı!"

"Hıh!"

"Yerine koyun!"

"Hıh!"

Ve ray yerine konulmuştu. Bazen de, rayı şarkı söyleyerek yerleştiriyorlardı; ama ritim hep aynıydı.

Illinois'ye gittiğimde,
Floridalı oğlan hakkında
Ne haberler yayacağım.
Haydi bakalım ittir,
Hey, hey, yaşamıyor musun yoksa.

Ondan sonra dört yüz elli kiloluk rayın ritmik bir şekilde sallanması, altına yerleştirilen demir çubuklarla devam ediyordu.

"Oh, lak-a-lak-a-lak, oh, lak-a-lak-a-lak-a-lak, hıh"

Ve ray yerinde.

Kazıkları çakmayı seviyordu. Küt burunlu çekici kafasının üzerine kaldırıp kazıkları bir vuruşla çakmak çok hoşuna gidiyordu. Sonra adamların söylediği bir şarkıda karısının adı geçiyordu, bunu da seviyordu.

"Oh Lucy."

"hıh" John'un çekici altında yerine çakılan bir kazık.

"Oh, Oh, bebeğim."

"Hıh!"

"Seni görmek istiyorum."

"Hem de nasıl, bir bilsen."

"Hıh!"

Büyük kamptaki hayat da eğlenceliydi. Yüzden fazla çekiç sallayarak kaslarını geliştirmiş adam, şarkıcılar, dansçılar, yalancılar, kavgacılar, blöfçüler ve aşıklar. Doyasıya yağlı et ve fasulye ve maaş günü kampa gelen bir sürü kadın.

Pazar günü John ve iş arkadaşları kasabaya inip kiliseye gittiler. Vaiz, hayalinden bir sürü şey uydurup durdu ve kilisedekiler buna bayıldı. O gece kampa dönünce John, kampta kalanları eğlendirmek için kendi bir vaaz verdi ve vaizin yaptıklarını o kadar güzel taklit etti ki onu seyredenler gülsünler mi yoksa saygı ve hayranlık mı duysunlar, şaşırıp kaldılar.

Blue "İnsanları etkiliyorsun," dedi. Aynen o vaiz gibi. Ne yazık ki sen kendine vaaz veremiyorsun."

"Bak John," dedi arkadaşı, "ormandan ötede bir zenci kasabası var. On beş, yirmi mil kadar uzakta. Orada bir vaiz var."

"Yani kasabada sadece zenciler var. Patronları kim?"

"Patronları kendileri."

"Yani kasabayı beyazlar olmadan mı idare ediyorlar?"

"Evet aynen öyle. Belediye başkanları, bir şirketleri bile var."

"Bu kasabayı çok görmek isterim.

"Benim de seni önümüzdeki Pazar günü götürmek istediğim yer orası. Etkilemeni istediğim Metodist bir vaiz var. Burnundan konuşuyor ve vaazları hep aynı. Senin onu görüp etkilemeni çok isterim."

"Bunu yapabilirim. Kasabanın adı ne?"

"Eatonville, Orange bölgesinde."

Zenci Belediye Başkanı, John'da en az tren kadar hayranlık uyandırdı. O Pazar kasabadan ayrılırken arkadaşına, "Buraya geri geleceğim," dedi. "Burada insan başkalarınca itilip kakılmadan bir şeyler olabilir. Ben, karım ve çocuklarımın burada olmasını istiyorum."

John'un küçük zenci kasabasına geri gitmesi haftalar sürdü. Hep bir dahaki maaş günü oraya taşınmaya söz veriyordu kendine; ama kasabaya ziyaretler

ve maaş günü gelen ziyaretçiler planlarını altüst ediyordu.

Ama Lucy'den aldığı bir mektup, onun kendine gelmesine neden oldu ve Maitland'de, beyazların yakındaki kasabasında portakal ağaçlarını budama işi buldu ve Eatonville'de yaşamaya başladı.

Lucy'yi bir ay içinde aldırmak istedi ama birçok şey bunu geciktirdi. Ancak bir gün pişmanlık krizine yakalanınca, bir aylık maaşını peşin olarak aldı ve parayı karısına verilmek üzere Hakim Pearson'a gönderdi. Karısına yazmaya utanıyordu.

Eatonville'in en zengin ikinci adamı olan Sam Mosely için çalışıyordu ve karısını trenden karşılamak için adamın arabasını ödünç aldı.

Lucy'nin trenin merdivenlerinden inmesine izin vermedi, kollarını iki yana açtı ve onun atlamasını istedi. Maitland'deki istasyondan, Eatonville'in kalbine kadar olan bir millik yolu sürekli gülüşerek ve konuşarak kat ettiler.

"Beni gördüğüne sevindin mi Lucy?" diye sordu teneke sandığı ve kuştüyü yatağı arabaya yüklerken.

"Tabii ki John."

"Biraz mı, yoksa çok mu memnunsun?"

"Çok memnunum; ama bir ara senin bana yazmakta ve bizi yanına aldırmakta çok oyalandığını düşünmüştüm."

"Burada yeni para gibi parlıyorsun tatlım. Yiyecek bir dilim ekmeğim bile olmasa yine de seni çağırırdım. Bak küçük kızımız nasıl da büyümüş."

"Evet yürüyor ve konuşuyor. Neredeyse bir yıldır uzaktasın bizden.

Çocuklar, parlayan yaprakların arasındaki altın renkli meyveleri işaret ediyorlardı.

"Evde bir dolu portakal var, çocuklar, babanız sizi düşünüyor."

"Bize bir ev mi buldun John?" diye sordu Lucy mutluluktan uçarak.

"Kaldığım yer demek istedim. Herhalde hepimiz oraya sığabiliriz."

"Kasaba da başka ev yok mu?"

"Var, iki üç tane boş ev var ama bizim fazla paramız yok. Sizleri getirtmek için yolladığım parayı da hesaba katarsak, şimdilik evde kendimizden başka bir şey olamaz."

"Hiç ziyanı yok. Git bize bir ev bul. İnsan kendi kendinin efendisi olmalı. Daha iyisini alıncaya kadar yerde bile uyuyabiliriz."

Lucy, gece açan yaseminlerin kokusuyla dolu, tatlı havayı kokladı ve keşke bu iklimde doğmuş olsaydım diye geçirdi içinden. Ona sanki evine gelmiş gibi geliyordu. Burası onun olması gereken yerdi. Bu hava, bitkiler, meyveler, Tanrının, ona bahşettiği lütuflardı. Olgun guavaların kokusu yeniydi ama ona hiç de tuhaf gelmiyordu.

O gece John ve ailesi yeniden bir ev düzenine girdiler. John kasabanın kenarındaki ormana gidip üç çuvalı yosunla doldurdu ve en büyük üç çocuk, yatak olarak bu çuvalları kullandılar. John ve Lucy, küçük kızı aralarına alarak kuştüyü yatakta yattılar.

Ertesi sabah Lucy gün doğarken uyandı ve yatakta John'a "John, burası çocuklarımızı büyütmek için iyi bir yer," dedi. "Burada onlardan üstünmüş gibi dav-

ranan, kendilerinden farklı insanlar görmeyecekler ve bu onlara kişilik kazandıracak ve adam olacaklar ve sen de diğer insanların altında çalışmamalısın. Bundan nefret ediyorum."

"Peki ne yapacağım Lucy?"

"Marangozluk yapmayı biliyorsun. Git kimlerin ev yaptırmak istediğini öğren, sonra da o evi yap. Diğerlerinden daha iyi kulübeler inşa edebilirsin."

John'u şaşırtacak yoğunlukta talep vardı, insanlar Orange bölgesinde birçok ev yaptırmak istiyorlardı. Florida'nın bu bölgesi daha yeni gelişiyordu.

"Ve artık Joe Clark'a daha fazla kira ödemeyelim, burayı satın alalım."

"Bu altına girmek isteyeceğimden daha büyük bir yük Lucy. Senin gözün yükseklerde. Biz zenciyiz. Bu kadar hırslı olma."

Ama beş dönümlük arazi satın alındı ve John çoğu zaman Joe Clark'ın dükkanının verandasında oturup arazi sahibi olmak için ne kadar kararlı olduğunu böbürlenerek anlattı.

"Haydi be Pearson," diye Walter Thomas onu azarladı, "bu işleri asıl beceren o ele avuca sığmayan, evdeki küçük kadın."

"Evet," dedi Sam Mosely dürüstçe, "arkanda öyle bir kadın olduğu sürece, herkes merdivenin basamaklarını tırmanabilir. O benim ömrüm boyunca aradığım kadın."

"Evet ama onu ilk ben gördüm. Bu nedenle aramayı bırakabilirsin," dedi John ve güldü.

"Bunu biliyorum John. Bakmanın bir faydası yok; ama yine de bir zararı olmaz. Sen ölebilirsin veya seni

terk edip kendine başka bir koca bulabilir ve Mars tepesindeki berbat Bayan Johnson'ın yerini alabilir."

"İşte orada dur Sam," diye cevap verdi John, herkesin gülüşmeleri arasında, son derece ciddi, "dereyi görmeden paçaları sıvama. Zaten bir gün benim evim seninkinden de büyük olacak."

"Pearson, o sadece şaka yapıyor," dedi Belediye Başkanı John Clark, "sakın onu ciddiye alma."

John o akşam eve geldiğinde, Lucy yatağa giriyordu. John koridorda durdu, raftan Winchester tüfeği aldı, yatak odasına gitmeden dolu olduğundan emin oldu ve yatağın kenarına oturdu.

"Lucy, bir dolu parası ve unvanı olan bir zenci yerine benimle evlendiğine pişman mısın?"

"Bunu neden soruyorsun? Eğer benden bıktıysan git buradan. Senin yerini almayı bekleyen çok adam gelecektir kapıma."

John ayağa kalktı, "Bak miniğim, sana kızgınlıkla hiç el kaldırmadım. Hatta sen kızıp çeneme tokadı vurduğun zaman bile bir fiske bile vurmadım ama sana şimdi bir şey söyleyeceğim ve bunu ikilemem. Şu söylediğini sakın bana bir daha söyleme; çünkü söylersen, şu tüfeğin demir olduğundan emin olduğum kadar eminim ki seni öldürürüm. Ben senin ilk erkeğindim ve son erkeğin olacağım. Sen yüzünde benimkinden başka hiçbir erkeğin nefesini duymayacaksın, duydun mu beni? Bu lafları niye söyledin ki bana zaten?"

"John, bu sadece laf olsun diye söylenen bir şey. Bütün kadınların böyle şeyler söylediğini duyuyorum."

"Evet, bunu ben de biliyorum, ama sen böyle konuşamazsın. Sana bir şey söyleyeyim mi; ne olursa olsun umurumda değil, şu kapıdan beni terk etmek için çıkarsan, bahçe kapısına varamazsın. Senin kalbini kurşunla doldururum, sonra da asılırım."

"Ama sen–"

"O süprüntü kadınları yüzüme vurma. Arada bir onlardan birini arzuluyorum. Onların bir ot kadar değeri yok. Lucy beni hala eskisi kadar seviyor musun?"

"Evet John, daha da fazla. Şimdi seveceğim daha çok şey var."

John, "Bu çılgın konuşmalara aldırma," dedi. "Gel de boynuma sarıl, senin için cehennemlerde yanarım, sadece senin için okyanusu temizlerim. Lucy senin benimle evlendiğine hala inanamıyorum, benden çocukların da oldu."

Lucy'ye sıkı sıkı sarılırken diğer erkekleri acıyarak, küçümseyerek düşündü.

Hemen ertesi Pazar, toplantıda ayağa kalktı ve "Zor Zamanlarda O Bir Savaş Baltasıdır" şarkısını söylemeye başladı ve şarkı bittiğinde de cemaate seslendi.

"Kardeşlerim, bugün önümüzde şunu söylemek için ayağa kalkıyorum, Tanrı beni vaaz vermeye çağırdı," dedi.

"Tanrıya şükürler olsun!"

"Beni uzun zaman önce çağırdı, ama ben o sesi dinlemedim; ama Tanrı beni bırakmadı kardeşlerim. Havarileri Peter ve Paul gibi ben de çarmıha gerilen İsa'yı anlatacağım. O bana bu yolda yürümemi söyledi

ve benle geleceğini de söyledi, dualarınızı esirgemeyin, böylece İsa'nın kanıyla ıslanmış bayrağı taşıyabileyim ve onun yolunda, sonuna kadar güçlü olabileyim."

Kilise onaylayan bağırışlarla çınladı. "Biliyordum! Bunun için yaratıldığını, ona uzum zaman önce söylemiştim ben. Şükürler Tanrım, o bir Savaş Baltası, evet eminim bundan, günahkarların hepsini hizaya getirecek."

İlk deneme vaazını daha büyük bir kilisede vermesi gerekiyordu, onu duymak isteyen o kadar çok insan vardı ki. Başına ellerin konulup takdis edilmesinden önce, rahipliğini yaptığı bir kilisesi vardı. Onun kabul vaazını veren adam, takdis ettiği adam tarafından derin gölgelere itilmişti bile.

Ocoee'de rahipliğini yaptığı kilise onu kaçırmamak için elinden geleni yaptı ama cemaatin sayısı azdı, yüzün altındaydı. Sanford'da Kutsal Ümit kasabasının cemaati üç yüz kişiydi. Onu bağırlarına bastılar ve cemaatin sayısı her ay arttı.

John bir Pazartesi sabahı, şapkasını çıkarmadan Lucy'nin kucağına kalın bir cüzdan bıraktı.

Lucy onu övdü. "Bu evi alırken girdiğimiz borcu bu parayla ödeyip, bitireceğiz. Bir dahaki sefere çocuklara üst baş almamız lazım. Şimdi iyi para kazanıyorsun John, senin hep iyi bir şeyler yapacağından emindim zaten."

Sanki bulutlardan bir pelerin giymişti. Artık ayakları yere basmıyor gibiydi. Vaaz verdi ve dua etti. Şarkı söyledi ve günah işledi; ama diğerleri onun pelerinini gördüler ve onu hissettiler.

"Lucy, ne yapmam gerektiğini daha yeni anladım. Kilisedekileri ateşe veren sözler öylece ağzımdan dökülüyor. Herhalde onları bana melekler söyletiyor."

"John, Tanrı bir adamı çağırıp sonra onun aptalca davranmasını istemez. Eğer cemaatini doğru idare edersen, önemli bir zenci olman işten bile değil."

"Onlarla iyi davranmıyor muyum Lucy? Kimseden bir şikayet gelmedi."

"Tabii şikayet gelmez; çünkü onlara gereğinden fazla iyi davranıyorsun, yardımcılarının seni pohpohlamalarına izin verme. Kendilerini bir şey sanıp sonra da seni mahvederler. Genç insanlara yanaş, onları cüppelerini giydikleri zaman yola koyacak yaşlı birini bul. Beni iyi dinle. Ben zencilerin iç yüzlerini çözdüm, onların içinde ne olduğunu çok iyi bilirim."

"Onlarla içli dışlı olma, yoksa seni salıverirler," diye devam etti Lucy. "Çok azıyla arkadaş ol. Yüzüne her gülen, seni sevmiyor. Yılanın izini her gören, onun yılan izi olduğunu bilir; ama yılanın kendini görmeden nereye gittiğini anlamazlar. Hiç göz önünde olma, böylece kimsenin eline, kafana vurmak için sopa vermemiş olursun."

John, Joe Clark'ın dükkanının verandasına doğru yeni elbiseleri ve bir ileri bir geriye salladığı sarı bastonuyla yaklaşırken Sam Mosely, onunla şakalaştı "John, sonunda bir vaiz oldun ha!"

"Evet oldum ve boş laflar da etmiyorum. İşimi ciddiye alıyorum."

"Belki öyle John ama herkes vaaz verebilir. Çok çalışmak ve şu yakıcı güneş, birçoğunu vaiz yaptı. Herkes vaaz verebilir."

"Hayır efendim veremezler. Kendine bak mesela."

"Ben vaaz vermek istemiyorum ki. Ben Belediye Başkanıyım."

"18 Ağustos'tan sonra olmayacaksın. Bekle de gör."

"Peki kim Başkan olacak, Clark mı? O seçime girmeyeceğini söyledi."

"Hayır, ben Belediye Başkanı olacağım"

"Belediye Başkanı seçimine mi giriyorsun?"

"Şu anda değil, ama zamanı gelince ve sen de Başkan olmak istiyorsan, gayret etmelisin. Bunu hafife alma, çalış! Çok çalış! Sen ve Clarke'a karşı şimdiye kadar kimse aday olmadı; ama şimdi baba Tanrı dağdan indi. O kadar çok çalışacağım ki arkamda kalanlar ancak tozumu yutacak."

Bir gülüşme oldu.

"Şu işe bak," dedi Joe Clarke. "Birbirini seven iki arkadaşın azılı rakip olduklarını hiç görmemiştim. Birbirinizle öyle uyumlusunuz ki sanki aynı ciğerden soluyorsunuz; ama yine de birbirinizle itişmekten de geri kalmazsınız"

"Bu benim kabahatim değil," diye Sam Mosely kendini savundu. "bunu başlatan o. Ama hiçbir zaman o benim seviyeme gelemez ki. Ben buraya Batı Florida'dan meteliksiz geldim, şimdi mal varlığıma bak. Ben kendi kendini var etmiş bir adamım."

"Ben de oduncu kampından, bir tek ayağımdaki botlarla geldim ama şimdi benim de malım mülküm var. Buna ne dersin bakalım?" John hindi gibi kabarmıştı.

"Seni karın adam etti," diye cevap verdi Mosely, herkes kahkahaya boğulmuştu. "Eğer karılarımızı değiştirme olanağımız olsaydı, onu öyle bir sollardım ki sanki kaplumbağa treni geçiyor zannederdiniz."

"Büyük konuşma; çünkü ne olduğunu bilmiyorsun. Ama bir daha Başkanlığa aday olursan, büyük farkla yenilmeye hazırlıklı ol. Artık bu oğlan adam oldu, büyüdü."

Gerçekten de sonunda Rahip Pearson kazandı. On yediye karşı üç oyla, Belediye Başkanı seçildi.

"Sana beni nasıl yenilgiye uğrattığını söyleyeyim John," dedi Mosely dükkanının verandasında o gece. "Ama bu yaptığın doğru değildi, salonda bir gece önce Lucy ile büyük yürüyüşe öncülük ettiniz, ama doğrusunu istersen bir rahibin dans etmekle bir işi olamaz."

"Büyük yürüyüş, dans değil. Ben dans figürleri yapmadım."

"Bu da doğru," dedi Joe Lindsay araya girerek. "Figür yapmazsan dans etmiş sayılmaz, ama Rahip Pearson, hiçbir günahkar sen ve Lucy gibi bir dansa öncülük edemezdi. O küçük kadın öyle hafif, zarif ve kibar yürüyor ki."

"Lafı uzatmayın," dedi Walter Thomas, "Sam, sen iyi bir adamsın. Ben buralarda senden daha iyi huylu birini tanımıyorum. Senin ahlakın da, sürekli suda temizlenip arınan bir balık gibi tertemiz. Ama artık Başkanlık işi için biraz fazla ruhsuzdun."

Lucy yine hamileydi ve bu haliyle John'u çok özlüyordu. Şimdi eyaletin her yerine, ayin yönetmesi için onu davet ediyorlardı ve Lucy onun gitmesi gerektiğini biliyordu. Cemaatinin ona sormadan, kendiliğin-

den hediye ettikleri yeni elbiselerinin içinde görmekten çok mutluydu. Onu kendisine hayranlıkla bakan bir grubun ortasında seyretmeyi seviyordu. Ondan "Savaş Baltası" diye bahsedilmesini seviyordu. Onun ilkel şiirlerini ve kürsüdeki muhteşem hareketlerini seviyordu. Tüm bunlara rağmen, sanki soğuk bir rüzgar hissetmiş gibiydi. Başka bir kadın vardı.

Bulaşık teknesinin önünde, kendi kendine yüksek sesle konuşuyor buldu kendini.

"Tanrım, ne olur yüreğimi için için yemekten vazgeçir beni. Bu bebek doğduğunda çok pimpirikli olacak," ve sonra "Tanrım, o kadına eğer cennette rastlarsam, bana onunla kavga etmek için izin vermelisin. Bu bebek doğmadan her şeyi düzelt. Bunlar benim kabahatim değil, ben senin giysilerin kadar tertemizim."

Bu Florida'ya geldiğinden beri dünyaya getireceği ikinci bebekti. Kocasının dördüncü oğlanı doğurduğunda nasıl mutlu olduğunu hatırladı. Yeni bir bebek her şeyi değiştirebilirdi ve haklı da çıktı. Yeni doğan küçük kız bir aylık olmuştu ki John danteller içindeki küçük kızı Lucy'nin kollarından aldı ve arabaya taşıdı.

"John, bu bebeğe bakacak ne halin ne zamanın olacak. Sanford'a vaaz vermeye gidiyorsun değil mi?"

"Evet ve kilisedekiler bu bebeği görmeliler. Bu bebek benim eserim, hık demiş burnumdan düşmüş, bir tek–"

"Bir tek ne John? Aynı senin gri gözlerin."

"Benim demek istediğim bu değildi ki; evet gözlerinin rengi benimkinin aynı ama o sanki bir şeyler biliyormuş gibi bakıyor. Ona bakan herkes, onun bü-

yümüş de küçülmüş olduğunu görür. Acaba şimdi ne düşünüyor?"

"Bunu ancak Tanrı bilir. Diğer bütün çocuklarımı karnımda taşıdım ama bu kız benim kalbimden doğdu. Ötekilerden farkı olması doğal"

"Elbiselerini giy Lucy ve benimle Sanford'a gel. Kilisedekiler karımı altı aydır görmediler. Şu kırmızı elbiseni giy ve kiliseye salınarak girip en ön sıraya otur ki herkes seni görebilsin. Ben bebeği taşırım, eğer istersen seni de taşırım."

"Git işine. O eski kırmızı elbiseyi giymeyeceğim; çünkü yeni bir prenses stili elbisem var. Arkasında ipek kuşağıyla uçları püsküllü."

Parlayan gözlerine kadar inen kaküller ve başının arkasındaki topuzuyla, Lucy kilisede ön sıraya oturdu. Arkasından bir bakışın ona adeta saplandığını ama çaresizce sırtından kayıp indiğini hissetti. Kocasının bakışları üstüne sabah çiyi gibi düşüyordu. Onun gri gözlerinde, bir başkasının değil, sadece kendisinin bakışları vardı. Buz eridi gitti ve vaaz sonunda John kürsüden indi. Lucy'nin yanına gelip, bebeği onun kollarından aldı, kürsüye giderek önünde durdu ve gururla ve inançla bağırdı, "Buraya gelin hepiniz, birer birer gelin bakın rahibinizin küçük kız bebeğine. Bugün haykırabilirim," dedi ve herkes geldi.

Bundan sonra dondurucu zamanlar, zafer dolu zamanlar oldu. Ama dondurucu zamanlar daha fazla olmaya başladı.

Bir seferinde onu Alabama'ya gönderdiğinde Lucy bu soğukluğu öylesine hissetti ki hastalanıp yataklara düştü. Onun giysilerinin ve şapkasının Bud'ı aşağılayacak bir zafer olduğunu biliyordu. Ned çok üzülecek,

Amy çok mutlu olacaktı ve bu zaferle de "otlar" kuruyacaktı. Lucy şimdi çok sık dua ediyordu ama bazen Tanrı yorgundu ve biraz uyuyordu ve onu duymuyordu. Belki bir yerlerde dinlemesi gereken başka John'ları da vardı ama Lucy bıkıp usanmıyordu. Tanrıyı fazla rahatsız etmedi. Kocası ve yedi çocuğu vardı şimdi ve elleri her dakika doluydu. John'un da iteklenmeye ihtiyacı vardı ve bunu Lucy'den başka yapabilecek kimse yoktu.

Lucy'nin çabaları sonucunda bir gün geldi ki John Eyalet Birliğinde ayağa kalktı ve ona önemli bir unvan verildi. "Keşke ihtiyar Ned ve Bud beni şimdi görebilselerdi," diye böbürlendi John. "Her zaman benim işe yaramaz bir hiç olduğumu düşünürlerdi. Şimdi ben önemli bir zenciyim, değil mi Lucy?"

"Evet öylesin, şimdi bu göreve yakışır şekilde davranman lazım."

"Nasıl davranmam gerektiğini bilmiyorum mu zannediyorsun? Sen Brown, Battle ve Ford gibi büyük adamlarla birlikte olmuyorsun, ben oluyorum. Bana hep ne yapmam gerektiğini söyleyip duruyorsun. Eğer senin düşündüğün gibi bir şeyler bilmiyor olsaydım, buralarda olmazdım. Sen benim hamim değilsin."

John koyu renk takım elbisesi, el yapımı timsah derisi pabuçları ve geniş kenarlı Stetson şapkasını alıp Lucy'yi verandada bırakarak evi terk etti. Gökyüzü Lucy'nin gözyaşları arasından buruşmuş gibi görünüyordu.

Kısa bir süre sonra Lucy kadının kim olduğunu öğrendi; ama bir iki kere de aklından John'un, Lucy'nin kadının kim olduğunu öğrendiğini bildiğini ama buna hiç de aldırmadığı düşüncesi geçmedi değil.

Bir gece, küçüklere ninni söylerken, en küçük kızının rahatsız olduğunu fark etti. Ertesi gün, bebeğin tifo olduğunu anladı. Bir hafta bu hastalıkla tek başına savaştı. John Doğu sahilinde bir ayin yönetmekteydi ve hemen dönmedi; geldiğinde doktor onunla konuştu. "Rahip, burada olduğunuza sevindim. Eğer gece yarısına kadar yaşarsa bir şansı olabilir ama alacakaranlığa kadar bile yaşayabileceğinden şüpheliyim."

Kendine hakim Lucy, yatağın öteki tarafında durmuş bir bebeğe bir John'a bakıyordu. O anın ıstırabı, adamın alnında kocaman ter damlalarının oluşmasına neden olmuştu. Lucy onu dışarı çıkarmasaydı, az daha yatağın üstüne düşecekti.

"Burada durup, bebek kızımın ölmesine seyredemem. Lucy! Lucy! Tanrı beni sevmiyor. Bunlar sona erinceye kadar uzaklaşmam lazım. Burada kalamam Lucy." Böylece John, Tampa'ya, Tanrıdan uzağa kaçtı ve Lucy, yatağın kenarında yalnız başına öylece bekledi. Acıdan perişan olmuştu ama Hattie Tyson onun nerede olduğunu öğrenip de yanına koşunca bundan da acı duydu ama bazen de ölüm döşeğindeki bebeğini unuttu. Bir hafta sonra döndüğünde, kızının zayıfladığını ama iyileşmekte olduğunu gördü, sevindi. Lucy'ye yeni bir elbise ve bir ananas aldı.

On Dördüncü Bölüm

Sanford'daki insanlar Lucy'yi bir kenara çekip konuşmaya başladılar. Alçak sesle, Hattie Tyson, Oviedo ve utanç, Gussie, Tillie, Della, kilise mahkemesi, kürsüde değişiklik ve aylık konferanslardan söz ettiler.

Bir gün, Lucy, aniden "John" diye söze başladı, "eğer şimdiden başlarsan, önüne gelen *herkese* aşık olmaktan kurtulabilirsin."

"Bu da ne demek oluyor şimdi?"

"Ya Hattie Tyson'ı sevmekten vazgeçersin ya da vaaz vermekten. İnsanlar bunu söylüyorlar."

"Ben Hattie Tyson'a falan aşık değilim. Zenciler yalan söylüyorlar."

"Belki de öyle; ama aşık değilsen ondan uzak durursun. Ben yeşil ağaçların bile ateşte yandığını gördüm, kurular ise nasıl yanar sen bilirsin."

"Bazıları nasıl da yalan söylüyorlar! İşin doğrusunu öğrenmek zahmetine katlanmıyorlar bile. Bazıları diğer insanların hayatına öylesine burunlarını sokuyorlar ki bacandan çıkan dumana bakıp, ne pişirdiğini bileceklerini zannediyorlar."

"Kilisedekiler de bunu konuşuyor John."

"Şüphen mi vardı, Lucy?"

"Seni işten almak istiyorlar."

"Tanrım bana acı, sen de mi bana karşısın Lucy?"

"Hayır, ben asla sana karşı olamam John; ama senin benden vazgeçip beni artık sevmediğini düşündüm."

"Bunu sen düşünmüş olmalısın çünkü kimse sana böyle bir şey söyleyemez. İstediğine sor."

"John, kiliseye gidip yardımcılarının ya da başkalarının yanında sakın ağzını açma. Bu konuda nefesini yorma. Onlarla yüzleş, seni toplantıya çağırmak istiyorlarsa oraya başın dik git, ben de yanında olacağım."

Toplantı gecesi geldi, kilise tamamen doluydu. Tüm cemaattin heyecanı içinde olduğu belliydi. Gündelik işler hakkında çabucak karara varıldı. Beulah Tansill, ilk önce rahibe kötü kötü baktı, sonra da yardımcısı Tracy Patton'a. Patton ilk önce gırtlağını temizledi, sonra uzunca bir süre kafasını kaşıdı. Rahibin yüzünde görmeye alışkın olmadıkları bir ifade vardı. Küstahça ve alışılmışın dışındaydı. Bu sanki bir meydan okumaydı ve oraya gelirken ezberlediği laflar dile gelmiyordu. Biraz daha kafasını kaşıdı. İlk önce bir yanını, sonra diğer yanını.

"Hadi bakalım, bitirilmesi gereken diğer işler nelerdir?" diye atıldı diğer yardımcı Harris.

Patton bu sefer neredeyse ayağa kalktı. Ama Pearson ve Lucy'ye bakınca şapkasını bıraktı, kafasını iki eliyle birden kaşıdı, sonra da sempatiyle ağzını açtı.

"Kapasana şu ağzını, Tracy Patton," diye uyardı onu Hemşire Berry, "neredeyse ciğerine sinekler kaçacak."

"Sen çeneni kapa. Sen bilgiçlik taslayıp durursun. Ama ne zaman konuşman gerektiğini bile bilmiyorsun, sıran gelince konuş."

"Benim yapmam gereken iki şey var," diye cevap verdi Berry, "siyah kalmak ve ölmek."

"Toplantıyı kapatalım," dedi rahip yardımcısı Harris, "biz kavga istemiyoruz."

Toplantı böylece sona erdi. Başkan baş sözcünün konuşmayacağını anlayınca aceleyle toplantıyı kapatmıştı ve Beulah ile Tracy konuştuklarında, onların da "işe karıştırılmamalarını" ümit ediyordu. Rahiple beraber eve doğru yürümeyi bir görev bildi ve kulağına fısıldadı.

"Yarın tatlı patatesleri toplayacağım. Size de getirecektim."

"Teşekkürler, Aleck. Karımla çocuklarım da benim gibi tatlı patatesi çok severler."

"Onlara bir dolu getireceğim. Bak Rahip Pearson, bazı zencilerin, seninle Oviedo'daki bir kadın hakkında yalanlar uydurduğunu duymuşundur. Benden duymuş olma ama sana haberler getirenlerin de, her dediklerine inanma. Kemik getiren köpek birini de kendine saklar derler. Bunun doğru olduğunu biliyorsun. İyi geceler."

John toplantıdaki düşmanca havayı hissetmişti ve geçici bir süre için de olsa, bu işten sıyrılmak onu memnun etmişti. Karısına bir şey söylemedi ama bir düzine mango alarak bunları ona verdi.

Uyumak için soyunurlarken Lucy, çok normal bir sesle "Gelecek Pazar günkü vaazının konusu ne olacak?" diye sordu.

"Aşa-yı Rabbani günü, İsa'nın son yemeğini anlatmayı düşünüyordum."

"Bunu yapma. Bu iş daha sona ermedi. Onlar tüm hislerini açığa döküp kalplerini boşaltmazlarsa da asla sona ermeyecek. Bunu yapmazsanız orada kalıp çürüyecekler ve sonunda pisliği ancak Tanrı temizleyebilecek."

"Ne yapmalıyım ki?"

"Konuşman kendin hakkında olsun. Onlara yaptığın iyi şeyleri hatırlat, böylece iki şeyi yan yana koyarlar ve bunları karşılaştırıp bakarken olaylar o kadar büyük görünmez. Ama sakın yalan söyleme John. Eğer suçluysan, orada kalkıp da duvara, seni küçümsesinler diye adını yazmaya gerek yok, ama bunu yapmadığını da söyleme. Tüm sözlerinin doğru olmasına dikkat et. Kalpten gelen sözler başka kalplere de ulaşır."

O Pazar günü, bir şarkı söyledikten sonra, John söze şöyle başladı. "Çocuklarım, Pearson baba bu gün size vaaz vermek istemiyor. Sekiz yıldır beni görüyorsunuz; ama bazılarınız görmeyen gözlerle bakıyor. Ben bu kürsüden size seslendiğimde, konuşan ben değilim. Bu benim ağzımdan duyduğunuz Tanrının sesidir. Bu ses sustuğu zaman, ben de Tanrının yanlışlar yapan kullarından biriyim sadece. Evde yedi

tane çocuğum var. Mahkemede kalkıp bunların hepsinin benim olduğuma yemin ederim. Ben doğal, normal bir insanım; ama bazıları bunu anlamayacak kadar aptallar.

"İsa'nın yanındaki kardeşlerim, sekiz yıldan uzun süredir sizlerle buradayım. Sizlerle yatakların yanında oturdum, ölülerinizi gömdüm ve yaşayanların ellerini evlilikte birleştirdim, ama bunları hatırlamıyorsunuz. Benim ağlamama aldırmıyorsunuz, benim gülmeme aldırmıyorsunuz; ama kan kırmızısı gözleriyle güneş gece gelip de evine gittiği zaman, benim tüm hatıralarımı yanında götürüyor. Bazılarınızın hatıraları öyle sivri dilli ki sizle çok uzaklardan bire konuşabiliyor, oturup ağzınızı açtığınız zaman, benim tüm yaptıklarımın arasında size verdiğim zararların yanında, hiç mi iyilik yapıp yapmadığımı bir düşünün. Bunların hepsini unutuyorsunuz. Siz o kadar çok şey biliyorsunuz ki oturup beni yargılıyorsunuz.

"Belki de şu anda dostlukla selamlamak için kullandığınız elinizi arkanıza sakladınız. Şurada önümüzdeki masada Tanrının yemeği duruyor. Belki de benim elim, sizinkiyle ekmek paylaşmaya layık değil, belki de benimle beraber su bardağını da kaldırmak istemeyebilirsiniz. Şu anda bu kürsüden aşağı ineceğim ve eğer kalpleriniz, benimkiyle beraber değilse, eğer içinizdeki ateşi, benim ateşimin üstüne koymaya hazır değilseniz, bir daha asla oraya çıkmayacağım."

Yavaşça önündeki İncil'i kapattı, mendiliyle yüzündeki teri sildi, kürsüden geriye döndü, aşağı inmek istediğinde, bir süre eli, kuvvetlice onu yerine itti. Bütün kilise ayağa kalkmıştı, ortalığı bir ağlama sesi sarmıştı. Rahip yardımcıları Hambo ve Harris ona ilk ellerini uzatanlardandı. Böylece, zorla ama sevgiy-

le, taht gibi koltuğuna oturtulduğunda, gövdesinin ağırlığı bu kuvvetli ellerin üstünde tüy gibi kalmıştı.

Birkaç dakika süreyle, hep beraber ağlaştıktan sonra, Aşa-yı Rabbani masasının önüne geldi ve duygu dolu bir fısıltıyla, takdis edilmiş olan ekmek ve şarabı dağıtarak Tanrının fedakarlığını temsil eden töreni tamamladı.

On Beşinci Bölüm

Dangie Dewoe teyzenin kulübesi alçaktı ve palmiye ağaçları ile böğürtlen çalılarının arasından yola bakıyordu. Paçavra takılmış küçücük pencereler ışığı kesiyordu ve iç duvarlar, yılların dumanıyla kararmıştı.

Ateşi canlandırmak için bir tutam kuru tavşan otu attı ateşe ve siyah bir yumruğa benzeyen buruşuk suratıyla alevleri seyretti.

Kapı, üç kere hızla vuruldu.

"Kim o?"

"Benim."

"İçeri gir Hattie." Kadın içeri girdiğinde Dangie Teyze, ziyaretçisine bakmadan ateşe bir tutam tuz attı. "Geri geleceğini biliyordum. Otur."

Hattie bir süre, sabırsız bir şekilde oturdu, sonra Dangie Teyzeye bakarak, "Dönmedi," dedi.

"Dönecek. Böyle şeyler zaman alır. Sana söylediklerimi yaptın mı?"

"Yedi haftadır onu görmedim. Bunu nasıl yapabilirdim ki?"

"Ya!" yaşlı kadın şişman kalçalarını sandalyeden kaldırdı ve köşedeki teneke sandığa yürüdü. Bir meyve kavanozunun kapağını açıp ona bir avuç dolusu fasulye verdi. "Uyuduğu evin kapısında dur, bu fasulyeleri ye, kabuklarını da ayağının dibine at, gerisini ben hallederim."

"Dangie Teyze, o bahçe köpek ve çocuk dolu. Çocuklar görmese bile, köpekler mutlaka havlar. Bugün oradan hiç durmadan geçebildim ancak."

"Git, dediğimi yap. Ben insanlar seni görmesin diye ağzımda kemik tutacağım. Sonunda sen galip geleceksin. Sadece bana paramı öde ve şunu unutma, yaptıklarımın hepsini, yıkabilirim de."

"Senin gücünü biliyorum."

"Umarım biliyorsundur. Benim çamaşır teknesini kaynatıp iğneleri havada uçurduğumu duydun mu?"

"Evet efendim, başka şeyleri de duydum."

"Öyleyse buraya gelerek benden şimdiki gibi şüphe etme. Şimdi paramı ver ve gidip dediğimi yap."

Hattie çorabının koncuna sakladığı düğümlü mendili çıkarıp kadına para verdi. Kapıya geldiğinde ihtiyar kadın arkasından seslendi. "Bak bunu sen başlattın ve bunu o sana dönünceye kadar sürdürmek zorunda olduğunu unutma."

"Evet efendim."

Kapı gürültüyle kapandı ve Dangie teyze arka odadaki mihraba giderek mumları yakmaya başladı.

Mihrap hazır olunca, orada duran tabutu kırmızı bir bezle kapladı, mumların hepsini yakınca da konuştu, "Şimdi dövüşün! Ayrılıncaya kadar dövüşün, kavga edin!" Bunları yaptıktan sonra eline ve alnına savaş boyaları sürdü, kedi kemiğini ağzına alarak mihraba dönük, kırmızı kaplı tabutun içine yattı ve ruhlara karıştı.

On Altıncı Bölüm

Lucy hasta yatıyordu. Korkunç düşman ciğerlerini öylesine kemirmişti ki vücudunu yatakta fark etmek zorlaşmıştı.

"Isie?"

"Evet anne"

"Gel de annene ilaç ver."

"Tamam."

Dokuz yaşında, incecik bacaklı kız, ucuz bir cam sürahiyle geldi. "Suyu pompadan yeni doldurdum, sen serin serin iç diye."

"Teşekkürler Isie. Sen en değerli evladımsın. Baban geldi mi?"

"Ever ahır tarafında bir yerlerde."

"Bir dakika buraya gelmesini söyle."

John Pearson arka verandayı yavaş ve ağır adımlarla geçti, yatak odasına girdiğinde gözleri yere eğikti.

"Benden ne istiyorsun Lucy?"

"Bugün Çarşamba ve sen daha yeni Sanford'dan dönüyorsun, biliyorsun benim de halim iyi değil. Hezekiah ve John, Jacksonville'de okuldalar ve diğer çocuklar da ellerinden geleni yapıyorlar. Sen Pazartesi günü dönüp yardımcı olmalısın."

John hala asık suratlı, yere bakıyordu ve bir şey söylemedi. Lucy tükürük kabını kullandı ve devam etti.

"Biliyorsun ki hastayım ve uzun süredir evdesin. Ama yanıma gelip de bana ne bir bardak soğuk su verdin ne de nasıl olduğumu sordun."

"Aman, hep hastasın, hasta, hasta. Hallerinden devamlı şikayet edenlerin yanında olmaktan nefret ediyorum. Bir de sürekli bir şeyden dolayı beni paylıyorsun. Bunu duymaktan bıktım artık!"

"John sen bir şeyleri ters yaptığın için ben de konuşup duruyorum. Eğer evinde kalıp da karına ve çocuklarına baksaydın, benim de şikayet edecek bir şeyim olmazdı."

"Eminim yine de olurdu. Her dakika şikayet ediyorsun."

Lucy, "Eğer o ihtiyar Hattie Tyson'ın mektuplarını çocuklarımın bulacağı şekilde bu evde tutmamış olsaydın ve onunla Oviedo'da yatacağına evine gelseydin, insanların da çenesini kapardın," dedi.

"Kapa çeneni. Böyle dırdır etmenden bıktım artık. Geçmiş günahlarımı yüzüme vurup durma. Canımın istediğini yaparım. Beni artık tutamazsın. Hep hastasın ve şikayet ediyorsun. Bir erkek, erkek olduğunu bilmeli."

Yatağın kenarına geldi ve kızgın kızgın baktı. Kadın bunu fark etmemiş gibiydi ve kısa bir sessizlikten sonra, son derece sakin devam etti. "Bunu bildiğine sevindim John. Bütün bu yıllardan sonra ve tüm olanlardan sonra, senin ayağına demek ki sadece bağ oldum. Böyle devam et bayım; ama şunu hatırla, doğdun ama daha ölmedin. Hiç kimse, kimsenin kusurunu kapamaz. Sana pek çok kereler cehaletin aklın üstüne bindiği at olduğunu söyledim. Git ve yoluna koyul. Ama Tanrı senin gibi yoldan çıkmışları kollamaz."

"Her konuda bilgiçlik taslarsın; ama artık senin hiçbir dediğini dinleyecek vaktim yok, ben kocaman bir adamım. Kimsenin kollamasına ihtiyacım yok. Kapa çeneni."

"Çenemi hiçbir konuda kapamayacağım. Sen çok pis bir hayat yaşıyorsun ve bunu benden duyacaksın da. Benim ve çocuklarımın bazı hakları var. Bu büyük laflar senin yaptığını değiştirmez. Kedinin diliyle yaptığı gibi, bunlarla kendini temizleyemezsin."

Bir tokat sesi duyuldu. Lucy yüzünü elleriyle kapadı ve John adeta dehşet içinde geri çekildi; ama anında vicdanını rahatlatmak istercesine, "Sana susmanı söyledim," dedi. Kapıya yönelirken, titriyordu.

"Saklı olan çirkinlikleri, gün gelir herkes görür John. Sözlerimi sakın unutma. Şimdi popülersin ama Tanrı kötüleri sevmez."

John arka verandadan sarsılarak indi, uzun bir süre palmiye çalılarının arasında, sürgündeki Nebukadnezzar gibi, ter içinde şaşkın durdu.

Lucy yüzünü duvara çevirdi ve büyük kızı Emmeline'in pişirip, Isis'in getirdiği yemeği yemeyi reddetti.

"Ama anne, bunları özellikle sen istedin."

"Onları sen ye Isis. Annen hiçbir şey istemiyor. Yemeğini bitirince her zaman yaptığın gibi gel, kitabından annene bir şeyler oku."

Ama Isis kitabını okumadı. Lucy o kadar hareketsiz yatıyordu ki kız korktu. Yatağın baş ucundaki lambayı kıstı, odadan çıkmaya hazırlanıyordu ki Lucy onu durdurdu.

"Uyuduğunu sanıyordum anne."

"Hayır Isie, şu büyük örümceği seyrediyordum."

"Nerede?"

"Duvarda, tavana yakın. Sanki orada ağ örüyor."

"Süpürgeyle onu öldüreyim mi?

"Hayır Isie, bırak. Onu oraya sen koymadın ki. Onu oraya koyan, elbet zamanı gelince onu oradan alır."

Isis, diğer çocukların arka odada oynadıklarını duyuyordu.

"Herhalde sen de gidip onlarla oynamak istiyorsun ama annen sana bir şey söylemek istiyor."

"Nedir o anne?"

"Isie, benim ömrüm tükeniyor ve öldüğümde bu yatağın senin olmasını istiyorum. O benim yatağım. Maitland'de bir beyaz kadın için dikiş dikmiştim, o da işim karşılığında yatak örtüsünü bana vermişti. Bu kuştüyü yorgan da benim."

"Evet anne, ama–"

"Ağlama Isie, ne dediğimi duyamazsın, mümkün olduğunca oku. Bu başkalarının ayakları altında seni

ezilmekten kurtaracak tek şeydir. Daima ineğin boynundaki çan olmaya çalış, asla kuyruğu olmayı kabul etme. Elinden gelenin en iyisini yapman gerekir çocuğum; çünkü baban ve diğer büyük çocuklar senin için hiç kafalarını yormayacaklar. Ama sen başarılı olacaksın, bu sözlerimi sakın unutma. Bunu başaracak cesaretin var. Ama benim sarı saçlı kızım, kendi kendine bakabilinceye kadar çok acı çekecek. Isie tatlım, ağlamayı kes de beni dinle. Hayatta hiç kimseyi kendinden fazla sevme. Bunu yaparsan, zamanın dolmadan ölürsün. Isie, insan ona öldürücü bir darbe vurulmadan da ölebilir. Bu söylediklerimin çoğunu biliyorum ki uzun yıllar boyunca anlamayacaksın ama bunların ne demek olduğunu anlayacağın zaman da gelecek. Bir de Isie, ölürken sakın başımın altından yastığı almalarına izin verme. Saati ve aynayı örtmek gibi şeyleri de yapmalarına da izin verme. Bunların yapılmasını istemiyorum, anladın mı? Bunu diğerlerine değil, sana söylüyorum; çünkü senin bu isteklerimi yerine getireceğini biliyorum. Git yüzünü yıka ve benim için İncilin yirmi altıncı bölümünü aç. Sonra git de dinlen. Seni istersem seslenirim."

Gecenin geç bir vakti Lucy John'un sessizce odaya girdiğini ve elindeki lambayla yatağın kenarına gelip, ona baktığını duydu. Gözlerini açıp baktığında adam şaşırdı.

"Aman," dedi yüksek sesle. Lucy yüzüne bir şeyler ararmış gibi baktı ama konuşmadı.

"Ben şey . . . gelip bir şeyler isteyip istemediğine bakayım dedim," dedi John, sinirli bir şekilde. "Lucy bir şeyler istiyorsan, sadece bana söyle, bu benim için bir zevk olur."

Lucy kocasına, hayatın sınırlarını aşan bir şekilde baktı ve "Biraz sabırlı ol John," dedi, "sadece birkaç gün daha." Sonra göz kapaklarını indirip gözlerini kapadı. John buna çok memnun olmuştu.

John, Lucy'nin odasından hızla çıkıp yola fırladı ve bir aşağı bir yukarı, beyaz ay ışığında yürüdü durdu. Sonunda evin önündeki şemsiye ağacının altında durdu ve Lucy'nin odasındaki, cılız ışığı seyretti. Hiçbir şey olmadı, gün ışıdığında Emmeline'i uyandırdı, "Kızım annenin odasına bak, sonra bana gelip nasıl olduğunu söyle."

"Hep aynı olduğunu söylüyor," dedi kızı.

Örümcek duvarda biraz daha aşağıdaydı, Lucy hareket ettiğini görebilir miyim diye bir süre kendini oyaladı.

Perşembe günü Isis'i erkenden yatmaya gönderdi ama kendi örümceği seyrederek uyumadı. Bir dakika bile uyumadığını zannediyordu ama sabah olup da Isis temizlenmesi için su ve diş fırçasını getirince, örümceğin daha da aşağıya inmiş olduğunu fark etti, ama onun hareket ettiğini görmemişti.

O akşam üstü Bayan Mattie Clarke onunla oturup Isis'i oynaması için dışarı gönderdi.

"Lucy, Tanrı ile aran nasıl?"

"Bilirsin, ben o kilisede bağırıp çağıranlardan değilimdir. Ama inancımın zırhına büründüm hemşire. Ölmekten korkmuyorum."

"Bunu duyduğuma çok sevindim Hemşire Pearson. Biliyor musun, insan temiz bir hayat yaşayabilir ama ölüm yatağında öyle korkar ki cennete ulaşmayı başaramaz."

"Benim için sakın üzülme Hemşire Clarke. Ben acının mutfağını çok gördüm, oradaki tüm kapları da yalayarak temizledim. Matem ve üzüntüyle öldüm, acı sulara gömüldüm, ben öldüm ve Lazarus gibi yeniden dirildim. Artık hiçbir şey benim ruhumu etkileyemez. Çocuklarımla aramdaki bağı kesmek zordu." Sesi artık bir fısıltıydı. "Ama artık onu da yaptığımı zannediyorum."

Lucy bütün gece beklemesine rağmen örümceği hareket ederken hiç görmedi; ama günün ilk ışığında onun tavandan en az otuz santim aşağıya inmiş olduğunu gördü, hareketsiz, sanki boyamaymış gibi duruyordu.

İkinci oğlu John, akşam treniyle, Jacksonville'den geldi. Lucy'nin yüzü parladı.

"Hezekiah nerede?" diye heyecanla sordu.

"Geliyor, kız arkadaşı Pazar günü kilisede solo şarkı söyleyecek, onu dinlemek istedi. Ondan sonra hemen gelecek. Bana nasıl olduğunu telgrafla bildirmemi söyledi."

"Bunu yapma John. Bırak da kız arkadaşının şarkı söylemesini zevkle dinlesin."

John ona okul ve şehir hakkında bir dolu şey anlattı ve Lucy hepsini merakla dinledi; ama çok az konuştu.

O geceki bakışlarından sonra John, Lucy ile yalnız olmaktan korkar olmuştu. Bu korku onu yatağına yatmaktan bile alıkoyuyordu. Uyurken ölmekten ve uyanınca ruhunu üzerine dikilmiş görmekten çok korkuyordu. Yaşayıp ona sitem etmesinden de aynı derecede korkuyordu. Hayatında hiçbir zaman korkmadığı gibi korkuyordu. Her uyumaya çalıştığında o

parlak, kocaman gözler ona ve daha da öteye bakıp her şeyi görüyorlardı. Bu gözlerin kapanmasını istedi, sonra bu dileğinden korktu.

Lucy örümceğin yavaş yavaş indiğini her gün seyretti. Pazar gecesi geç vakit "Akşam güneşi, öteki tarafa gittiğinde, Tanrıma burada beklediğimi söyle," dedi.

Ve Tanrı en sonunda uyanıp başını salladı.

Sabahleyin, Emmeline'e tavuk kızartması yapmasını söyledi. Isis'i oynaması için dışarı yolladı. "Benim için bu zevkinden yoksun kaldın. Git de diğerleriyle oyna. İstersem seni çağırırım. Herkese beni yalnız bırakmalarını söyle. Kimsenin beni rahatsız etmesini istemiyorum. Kapıyı da kapa."

Isis'i hiç çağırmadı. Akşamüstü insanların gelip gittiğini gördü. Evin önünde top oynuyordu, endişeye kapıldı ve içeri girdi.

Akşamüstü her şey çok parlaktı ve çıplak pencerelerden içeri çok temiz bir ışık giriyordu. Lucy'nin yatağını yüzü doğuya bakacak şekilde çevirmişlerdi. Güneşin kırmızı ve beyaz renklerle yürüdüğü yola doğru. Alnında kocaman ter damlaları birikmişti, yorgana damlıyordu ve Isis dirsek boşluğunda bir ter havuzu olduğunu gördü. Zor nefes alıyordu ve Isis onun sabit bakışlarının, odaya girdiğinde kendine kilitlendiğini gördü. Onun kendisine yatağının başında durmuş, kalbinin ta derinlerinden, ağlarken bir şeyler söylemek istediğini düşündü.

"Başının altından yastığı çekin," diye emir verdi Mattie Mosley. "Başını aşağı indirin, böylece daha rahat ölür."

Hoyt Thomas bunu yapmak için hareket edince Isis karşı çıktı. "Hayır, hayır, o yastığa dokunmayın. Annem başının altından yastığın çekilmesini istemiyor."

"Sus Isie," diye kızı payladı Emmeline, "bırak anne rahat ölsün. Ona ıstırap çektiriyorsun."

"Hayır, hayır, o bunu yapmayın dedi." Babası onu Lucy'nin başucundaki yerinden çekip alırken, Isis annesinin gözlerinin onu takip ettiğini düşündü ve sözlerini duymak için kulaklarını dikti. Ama annesi hiçbir şey söylemedi.

John, kendisinin karısının yüzünü görebileceği, ama kadının sabit bakışlarıyla onu göremeyeceği bir yerde duruyordu. Lucy'nin başının altından yastığı çektiler, bir kere sertçe yutkundu ve öldü. Biri saatine bakarak 6.40 dedi.

"Zavallı şey," John ağladı, "artık onu yaralayacak şeyler duymayacak." Odun yığınına koştu ve orada iki duygu arasında kaldı. Sam Mosely onu oradan götürünceye kadar oturdu.

"Artık gitti!" Ses kalabalık odada yankılandı, diğerleri bunu verandadan duydular ve Mattie Mosely, "gitti, en sonunda gitti" diye bağırarak sokakta koşmaya başladı.

Sıra onun hazırlayıp kefenlemeye gelmişti. Küçük Lucy, ölümde, yaşadığından daha da küçük duruyordu. Yıkanmış, beyazlar giydirilmişti ve en büyük oğlu o akşam gelip de kalbi acılar içinde kırılırken, evin en serin odasında bir masanın üstüne yatırılmıştı.

O akşam evin etrafında bir rüzgar çıktı, mutfağın duvarından, kümesi gözlerden saklayan zakkum kümesine, zakkumlardan bahçe çitine ve tekrar evin

duvarına doğru esip durdu ve bir köpek sürüsü de onu takip etti, duvara gittiler, atlayıp çiti tırmaladılar, bağırdılar, havladılar ve gün doğuncaya kadar inlediler ve John yatakta örtülerin altına sığındı. Titriyor, korkuyordu.

On Yedinci Bölüm

Ertesi gün Lucy'yi küçük bir tabuta koydular, pek çok şeyin başlangıcı ve sonu olan o parlak tabuta. Eylül ormanları da cenaze için küçük buketler toplamak için bütün köy ahalisince yağmalanmıştı. Uzun boylu, siyah ve sessiz bir Sam Mosely, beyaz atlarını arabasına koştu ve Lucy'yi evinden, çocuklarından, kocasından ve dertlerinden alarak kiliseye taşıdı, bu arada John etrafında ağlayan ailesi, arabanın arkasından yürüdü. Titreyip ağlıyordu. Tüm kasaba halkı arkalarından geliyordu ve küçük kiliseyi gözyaşı ve yabani çiçeklerle doldurdular. İnsanlar çok duygulanmışlardı. O canlı Lucy gitmişti. Rahip-Hakim Pearson'ın karısı ölmüştü.

"Yorgunlar için dinlenme vakti," şarkısı bir sel gibi yükseldi. Sesler gözyaşlarıyla ıslanmıştı.

"Onun artık bana ihtiyacı yok," diye düşündü John, kendini savunarak.

"Ürdün nehrinin öteki tarafında, cennetin tatlı bahçelerinde, hayat ağacı tomurcukların–"

John'un damarlarındaki kızgın kan, onu ölümün solgun beyaz atının binicisiyle her türlü bağı inkar etmesine neden oldu.

"Kadından doğan insanın günleri sayılı."

Tabutun üstüne yaş çamur parçaları düştü, Dünyanın gözlerinden uzaktı artık. Lucy'nin sırlarını ölüler duydu.

O gece misafir odasında, orgun etrafında oturdular; büyük çocuklar şarkı söyledi, küçükler mırıldandılar. John onlardan biraz uzakta oturmuş, düşünüyordu. Evet üzüntülüydü; ama bu üzüntüsünün gerisindc, gri küllerin altındaki, canlı korlar gibi bir rahatlama bir sevinç vardı. Artık suçluluk duygusu ve suç kalmamıştı ortada. Daha birkaç gün öncesine kadar, keşfedilmekten ve Lucy'nin suçlayan gözlerinden korkmaktaydı. Artık günah yoktu. O artık kadınlarla istediği gibi eğlenebilen, özgür bir adamdı. Üzüntüsünün içinde, sevinçliydi de.

Ertesi gün John Pearson ve Sam Mosely, Clarke'ın verandasında rastlaştılar. Sam "Tuhaf değil mi John – Lucy bu kasabaya on iki yıl önce benim arabamla geldi ve yine benim arabam onu buradan alıp götürdü," dedi.

"Evet, ama bu arada hep bana ait oldu" dedi John arkadaşına böbürlenerek.

On Sekizinci Bölüm

Rahip yardımcıları Hambo, Watson, Hoffman ve Harris, Rahip Pearson'ı evinde bekliyorlardı.

"Lafı evirip çevirmek yok. Şeytanın avukatı olması da gerekmiyor. Ona her şeyi söylemek lazım," diye lafa başladı Hambo.

"Ona neler hissettiğimizi söyleyeceğim. Sen konuşmak için fazla kızgınsın Doğru dürüst düşünecek halde değilsin."

"Hayır hiç de öyle değilim, kızgınım. Temmuz güneşi kadar kızgınım, bu doğru."

John odaya girdi, neşe doluydu.

"Merhaba çocuklar, nasılsınız?"

"Onların her dediğini yapmayacağım. Ama üzerime düşen görevi de yerine getireceğim," dedi Hambo çabucak, "ve sen de kahrolası, kendi payına düşeni yapacaksın."

Pearson bunun Hambo'nun şakalarından biri olup olmadığını anlamadı. Önce gülmeye başladı, ama adamların suratına bakınca sustu.

"Evet?"

"Bak, Hambo, konuştuğumuz gibi, bırak bunu ben halledeyim" diye yalvardı, Harris.

"Bırak da patlamadan ağzımı açayım. John, şu Hattie Tyson'la evlendin mi?"

"Evet."

"Kahrolsun, hay Tanrım. Karın öleli daha üç ay olmadı ve daha mezarında soğumadan gittin evlendin."

"Bakın, küçük çocuklarım var, birinin onlara bakması lazımdı."

"İyi de, bu iş için bulduğun kişi bunu hiçbir şekilde yapmıyor. Çocuklar sokaklarda, sonbahardaki serçeler gibi perişan. Kimsenin onlara baktığı yok."

"Tabii ki onunla bir tek çocuklara baksın diye evlenmedim. Hayattan zevk almak kadıncağızın da hakkı."

"Doğrudur, tabii hakkı! O sürtük, görüntüsünden de anlaşılacağı şekilde, bir kereste fabrikasından ötekine koştu durdu, belli ki zor günlerdi onlar. Onun asla bir şeyi olmadı. Hatta keçi boku bile, şimdi sağacağı bir inek bulunca, o akbaba tam bir talana girişti. Onun evle, o annesiz zavallı çocuklarla geçirecek zamanı yok, bu onun doğasında yok."

"Yeter, kes Hambo. Hakkımda böyle konuştuğun kişi benim karım."

"Sen kes! Hattie Tyson'ı kim tanımaz ki. Dilimi tutmaya hiç niyetim yok ve beğenmiyorsan, beni dövebilirsin. Bilirsin yaşım büyük, elim ağırdır. Beni asıl kızdıran ne biliyor musun, sen kendine sahip değilsin. Seni tuzağa düşürdü ve senin onu buradan defetmeye cesaretin yok. Senin Eatonville'den taşınmanı istedi; çünkü orada onu memnun edecek kadar erkek ve içki yok."

"Yavaş ol bakalım Hambo."

"Yavaş mavaş olmaya hiç niyetim yok. Bazen bekleyerek işleri berbat ederiz. Elime bir sopa alıp, o kadının kafasına, o Tanrıyı kabul edinceye kadar vurmak geliyor içimden. Bana izin ver John, bunu yaparım. Seninle hafta başına kadar burada kalmak istiyorum. Bana anasının Isis'e ölüm döşeğinde söz verdiği kuş tüyü yatakta o sürtüğün yatmasını istemediği için oğlun John'a bıçak çektiğini söylediler ve sadece o aşağılık kadın senin böyle bir şey yapmaya iter. Hangi kadın bu tür rezaletlere yol açmak ister ki."

Pearson yere baktı. "Bana hakaret etmeye geldiyseniz, yapın bunu."

Hoffman konuştu.

"Biz buraya sana hakaret etmeye gelmedik rahip efendi; ama kilisedekiler konuşuyorlar ve senin evliliğinden de rahatsız oluyorlar."

"Hayır efendim, ben buraya bunun için geldim, sana hakaret etmeye. Seninle havadan sudan konuşacak değilim. Bu kadar zor tırmandığı o yerden niye düşsün ki!" diye tekrar araya girdi Hambo. "Sen Alabama'da, talk pudrası ve ipek kimonolar görmediğinden bu zaafın herhalde." Harris ve Hoffman,

Hambo'nun koluna girip onu dışarı çıkardılar; John üst kata çıkıp ağladı.

Hattie söylenenlerin hepsini duymuştu ama sivri dilli Hambo gidinceye kadar ortalarda görünmedi. John'un yanına gitti ama ilk önce saçını taradı, John'u ele geçirmek için kullandığı bitki kökünü saçının altına taktı. "Beni buradan hiçbir yere kımıldatamazlar – senin yardımınla", diyerek diklendi ve uzanmış ağlayan John'un odasına girdi.

"Hambo'nun senin can dostun olduğunu söylemiştin bana hani?"

"Evet öyledir Hattie. Onun öyle kaba saba konuştuğuna aldırma."

"Ben böyle birine dostum demezdim –evine gelip karın hakkında bir köpekmiş gibi konuşan birini. Eğer sen gerçekten erkek olsaydın, buna izin vermezdin."

"Bir papaz insanlarla kavga edip aynı zamanda işini yürütemez. Özellikle bir hakemse. Hambo bize zarar vermek istemez. Sadece dedikoduların beni yıpratmasını istemiyor."

"O ve diğerleri bana çingenenin ayıya davrandığı gibi davranıyorlar. Evime gelip, bana hakaret edip, seni de aleyhime çevirmeye çalışıyorlar. Sen onların hepsinin de üstündesin, onların seni böyle hafife almalarına izin vermemelisin; ama gelip yüzüne karşı karın için araba dolusu laf ediyorlar. Tanrı biliyor ki beni koruyan yok! Eğer Bayan Lucy benim yalayıp yuttuklarımı yalayıp yuttuysa eminim ki şimdi öldüğüne seviniyordur."

"Lucy'nin adını, kimse ağzına alamadı. Alamaz da. Onun adını sen niye ağzına alıyorsun? Hambo benim

kilisemin bel kemiği. Ve kimsenin yüzünden, kilisemi paralamak istemem. Bu dediğimi, iyice düşün."

Hattie dinledi ve içi titredi. John bir dini ayin yönetmek için kasabadan ayrılınca da evdeki tüm parayı alıp Dangie Dewoe teyzenin evinin yolunu tuttu.

On Dokuzuncu Bölüm

Kendi kendine dönen kocaman tekerleğin efendisi uyudu; ama dünya yine dönmeye devam etti ve dert dolu yıllar birbirini takip etti. Zayıflığının ve çirkin davranışların hikayeleri, John Pearson'ın artık ağaran başının üstünde dolaşıp duruyordu. Karısının nefsine hakim olamayan davranışlarının hikayeleri Kutsal Ümit'te hiç de hoş karşılanmıyordu. Özellikle yaşlılar. Bundan sonraki hayatın gölgesi altına girmiş olanlar, Hattie ve John'un kavgalarına hiç de anlayış göstermeden baktılar. Sık sık kadının şikayetlerini duydular ve ona inandılar; ama bu şikayetlerinde onun da en az kocası kadar suçlu olduğunu bildiklerinden hiçbir girişimde bulunmadılar. Çünkü o şikayet ettiği için insanlarının kalbinde kocasından daha az yer almıştı. Bunun yanında, büyüklerin bağırıp çağırmalarına gençler sadece göz kırpıp geçiyorlardı. Lucy ona çok güzel yol göstermişti; ama John'un, dokuz yıl görev yaptıktan sonra Hakemlikten düşürülmesine çok sevinen ve boğazına saldırmak için ihtiyar bir boğanın etrafında dönüp duran kurt sürüsü gibi

bir grup da vardı. Ama bir hayvan kadar ürkütücü olabilen John tamamen yıkılmamıştı ve hala vahşi, şiirsel konuşmaları insanları etkilemekteydi. Kurt sürüsü bekledi. John bu durumun farkındaydı ve yaklaşan mücadelede savaşamayacak kadar, ölesiye yorgundu. Geleceğini yiyip yok eden gücü, en beklenmeyen anlarda, ona yüzünü gösterdi. Ayrıca onun her günkü hali de, sanki zayıflayıp üstünden dökülmeye başlamıştı, geçmiş şimdiki zamana sızıp onu daha uzun süreler hükmü altına almaktaydı. O anı, geçmişi ve geleceği ortadan silecek kadar dopdolu yaşayıp köpüren John, şimdi kendisini anılarla dolu buldu. Zihninin raflarında yıllarca öylesine duran dostlarını hatırlamaya başladı, arada sırada olağanmış gibi ziyaret ederek onları şaşırttı. Ama kendisine yönelen acıyan bakışlar, onu oradan uzaklaştırdı. Onları tekrar görmeye gitmeden uzun zaman geçti.

Lucy ölmeden bir iki yıl önce, ailesiyle beraber Florida'ya taşınmış olan Zeke'i çok sık görmeye başlamıştı. Zeke'i görmeye bayılıyordu; çünkü kardeşinin gözünde o hala Kutsal Ümit'in şimdiki gibi altı yüz değil, dokuz yüz kişilik bir cemaate sahipken ve kendisi de eyaletin en büyük Baptist zencisiykenki kadar büyük bir kahramandı. Zeke de konuştuğunda onu incitmekten daima kaçındı.

Evet, John Pearson, ona en az ihtiyacı olan bir anda, hatırlandığını ve hatıralara sahip olduğunu keşfetti.

Zeke'in mutfağında onun karısıyla otururken birden, "Ne kadar tuhaf," dedi. "Çok eskiden olmuş olan şeyler ne kadar da uzakmış gibi görünürlerdi; ama şimdi sanki dün olmuşlar gibi geliyor. Öldü zannediyorsun ama geçmiş hala nefes alıyor."

"John Buddy, bizle yemek ye, gece de burada kal."

"Sağ ol Zeke, evet bir değişiklik olur, kalayım." Yemekten sonra, Zeke'in evinde yattı. Uzun bir süre uyudu. Tuhaf bir duyguyla uyandı, sessizce evden çıkıp kendi evine gitti.

Birkaç dakika sonra, "Hattie, ben senle niye evlendim ki?" diyordu John, karısının odasında, onun yatağının yanında.

Hattie acele doğruldu, geceliğinin askılarını düzeltti.

"Senin tek yaptığın bu mu? Gecenin yarısında sokak köpeği gibi dışarılarda dolaşıp sonra gelip bana aptalca sorular sormak?"

"Tamam, ama bana cevap ver. Biz, evli, niye evliyiz?"

"Biriyle yedi yıl evli olduktan sonra gelip böyle bir soru soruyorsan ya deli ya da sarhoş olmalısın. Sarhoşsun sen! Evlenip ne yaptığımızı sen de benim kadar iyi biliyorsun."

"Hayır, bilmiyorum. Tanrı şahidimdir ki bilmiyorum. Sanki uyuyordum. Ben seninle hiçbir zaman evlenmek istemedim. Seninle evlenmeye çalıştığımı da hiç hatırlamıyorum. Hattie, bu nasıl oldu?"

"Sen delirdin mi?"

"Hayır deli değilim. Aslında uzun zamandır ilk defa aklım başıma gelmiş gibiyim. Ben uyuyor gibiyken, anlaşılan pek çok şey oldu. Bana, seninle nasıl evlendiğimi söylemek zorundasın."

"Evlendik çünkü sen beni istedin. Böyle oldu işte."

"Böyle bir şey söylediğimi hiç hatırlamıyorum. Ayrıca böyle bir şey dediğime inanmıyorum da."

"Evet söyledin efendim –hem de kaç kere. Seninle de çeneni kapamak için evlendim."

"Hayır, sana benimle evlenmen için yalvarmadım ben. Hiç öyle bir şey olmadı. Bildiğim kadarıyla sana seni sevdiğimi de söylemedim, eğer dediysem bile sen tecrübeli bir kadınsın –hayatımda gördüğüm en tecrübeli kadın. Bir erkeğin gece ondan sonra söylediği şeylere inanmaman gerektiğini bilirsin. Seninle evlenmek istemediğimi sen de çok iyi biliyorsun. Bu işin altında bir bit yeniği olduğunu biliyorum."

"Bana bak, beni istemediysen bile –istiyormuş gibi yaptın pekala" dedi Hattie ısrarla.

"Bu çok tuhaf; çünkü Bayan Lucy'yi istediğimi biliyorum ve ona kur yaparken ve evlenirken olan en ufak olayları bile hatırlıyorum. Bunları unutmaya çalışsam bile zaten yapamam. Bana baktığı zaman, ben ona baktığım zaman ve birbirimize dokunduğumuz zaman neler hissettiğimi hatırlıyorum. Onunla evlendiğimiz gece ayın nasıl göründüğünü hatırlıyorum ve tahtalar üzerinde onun küçücük ayaklarını. Ama seninle ilgili hiçbir şey hatırlamıyorum. Ayın nasıl göründüğünü veya yağmur yağıp yağmadığını bilmiyorum. Seninle evlenmek için herhangi bir şey yaptığımı da hatırlamıyorum. Senin bu konuda benden daha fazla şey bilmen gerekir."

Hattie uzun üst dudağını uzatıp, tebeşir beyazı, iki takma ön dişini kapatıp bir süre düşündü. Daha sonra, onu huzurundan kovar bir edayla tekrar yastığına gömüldü. "Sen sarhoşsun ve seninle konuşmaya ça-

lışmak, aptallık. Benimle nasıl evlendiğini de biliyorsun."

"Hayır, bilmiyorum. Benim olmasını istemediğim, pek çok şey olmuş. Lucy bana bakmam için yedi çocuk bıraktı. Onlar şimdi burada değil. Çocuklarım nerede Hattie? Kilisem niye böyle paramparça? Evin her yanındaki şu viski şişelerine bak. Eskiden böyle değildi."

"Evet, ama onları sen de içiyorsun."

"Hayır eskiden içmezdim. Lucy'nin zamanında içmezdim. O asla senin içtiğin gibi içki içmezdi ve beni alıştırmamak için de eve hiç almazdı."

"Haydi be defol buradan; Arada bir birkaç kadeh içiyorsam ne olmuş ki, Kutsal Ümit'in rahibi sensin, ben değilim. Benim yaptığımı yapmak zorunda değilsin. Hem sen benden çok daha yaşlısın. O zenciler, kadınlar ve içki yüzünden, seni kürsünden etmek istiyorlar ve sen de beni kabahatli çıkarmaya çalışıyorsun."

"Hayır, bu benim için hala bir muamma –sen nasıl oldu da Lucy'nin yerini aldın."

Uyanan bir adam gibi, gözlerinden hala uykuyu tam silememiş bir halde, kapıdan çıkıp kendi yatak odasına gitti.

Hattie, yatakta bir o yana bir bu yana döndü. Şüphe uyandırmadan Dangie Dewoe Teyzeye nasıl gidebileceğini düşünüyordu.

"Galiba uzun süredir işleri çok oluruna bıraktım. Belki de sihirli kök eskidi ve işler tersine döndü."

O gece her iki yatak odasında da uyuyan olmadı. Hattie şafak sökerken John'un yatağına gitti ve her

zamanki numaralarını yapmaya başladı; ama adam onu kaba bir şekilde itti.

"Benim seni sevmemi artık istemiyor musun?"

"Hayır."

"Ama neden?"

"Çünkü bunu yapmak temiz ve doğru bir işmiş gibi görünmüyor da ondan."

"Bayan Lucy ölmeden önce seni böyle sevmeyi öğrendiğim için mi bana kızıyorsun?"

"Senin beni sevmene aldırmıyorum; ama benimle evlendiğin için sana kızgınım. Sen zehirli böcek gibisin. Dokunduğun her şeyi berbat ediyorsun. Sen kesinlikle Lucy Ann gibi değilsin"

"Hayır, ben Bayan Lucy değilim; çünkü senin pisliğini örtmeye hiç niyetim yok. Onun yaptığı gibi benim kemiklerimin üstüne basarak Koca Zenci olamayacaksın. Onun çekip katlandıklarını yaşayacak değilim."

"Sen benim yanımdayken zaten Koca Zenci olamam, korkma. Ben artık Eyalet Hakemi de değilim."

"Söyleyeceklerim bu kadar değil. Bana yamuk yaparsan, ben de senin Berry karısıyla arandaki ilişkiyi ortaya çıkarırım. Senin tabutuna tuğlayı atıp yapıştırırım ve cenazenin ne kadar acı olacağı umurumda bile olmaz ve cesaretin varsa hele bana bir vur bakalım. Ben hiçbir bunak için kendimi aptal yerine koydurmam, ona göre."

"Biliyorsun ki ben kadınları dövmem. Ben Lucy ile evlendiğimde Lucy on beş yaşındaydı ve biz onunla yirmi iki yıl beraber yaşadık ve ben ona hiç el kaldırmadım."

Birden gözlerinin önüne, yedi yıl önceki bir an geldi. Lucy'nin çökmüş yüzündeki parlak gözleri çaresiz bir müdafaada. O bakış, her şeyin üstünde, o bakış! John bu yüze bir dakika cezbedilmiş gibi, dehşetle baktı. Sükundan sonra çalkalanıp şahlanan, ölülerini yeniden ortaya çıkaran ruhun deniziydi bu. Hattie'yi yatağından, çirkin sözlerle attı.

"Sen, sen!" diye kollarıyla yüzünü kapatarak hıçkırdı yalnız kalınca. "Bunları bana sen yaptırdın. Yaşadığım sürece bundan kurtulamayacağım."

Kahvaltı sırasında kahve yüzünden kavgaya tutuştular ve Hattie küfretti.

"Bana şimdiye kadar hiç kimse küfretmedi ve bundan sonra da edemez; edip de sırtı sağlam kalamaz," diye dişlerinin arasından tısladı John ve kadını adam akıllı dövdü. Kendini daha iyi hissetti. Onu sanki Lucy hastayken tanımıyormuş gibi bir duyguya kapıldı. Daha az üzüntü duyuyormuş gibiydi. Bundan sonra da, ne zaman sinirlense kadını dövdü. Lucy'ye attığı o tokadın borcunun faiziydi bu. Hattie'nin resmini çerçeveden çıkardı ve kadın yıkanırken de resmi leğenin altına koydu. Alev alev parlayan gözleri, ona buna itiraz etmemesi gerektiği uyarısında bulunuyordu.

Bir gün sabah kahvaltıda "Rahip bey," dedi, "bir çift pabuca ihtiyacım var."

"Niye almıyorsun öyleyse?"

"Nereden alacağım onları?"

"Speer'de bir dolu var ve J.C. Penney de pabuç sattığına yemin ediyor."

"Alacak param yoksa, bunların bana faydası yok."

"Senin hiç paran yok mu?"

"Bana para vermedin ki. Bir süredir vermiyorsun zaten."

"Bir dolu pabucun var. Şu anda dolabın altında beş altı çift görüyorum. Bayan Lucy'nin hiç bu kadar çok bir şeyi olmadı."

"Yine Bayan Lucy! Bayan Lucy şöyle, Bayan Lucy böyle!"

"Evet Bayan Lucy. Ve sana pabuç alana kadar, ona bir mezar taşı alacağım."

"Pabuçlarım çok eskidi. O mezar taşı bekleyebilir."

"Hayır Hattie, bekleyemez. Parmakların yerde iz bırakıncaya kadar yalınayak kalsan da umurumda değil. Onun mezar taşı ilk öncelik. Sen bir sürü pabuç eskittin. İşte sana iki dolar. Al, ne istiyorsan yap."

Kadın paraları büyük bir hırsla geri fırlattı. "Senden pabuç istedim sadaka değil."

Hattie bu durumu kilisedeki bazı görevlilere anlattı ve perişanlığını gösterdi. Harris ona acımıştı.

"Bu çok utanç verici kardeşim. Elimde olsaydı onu anında keser atardım ama çoğunluk onun yaptıklarını umursamıyor. Bu insanların bazıları onun yanında. Bu adam ya onların kökünü ya da kuyruklarını sımsıkı yakalamış. Biliyor musun bazıları bana ne dediler? Onun şu kürsünün civarında olan sizlerden daha kötü olmadığını söylediler. Hepiniz elinizden geldiği kadar kadınla beraber oluyorsunuz. O sadece hepinizden daha yakışıklı ve daha fazla kadınla beraber olabiliyor. Ona vaaz vermesi için para veriyoruz ve bunu çok da iyi yapıyor. O Eyalettekilerin en iyisi. Bunu en hoş yapanı, en yakışıklısı. O gri saçlar bile ona yakışıyor.

Kimse onun yaptıklarını yapmak zorunluluğunda değil; ama onun yap dediklerini yapmalılar. Evet Bayan, evet Pearson kardeş, onu idare etmeye çalışmak bizim işimiz değil. O bu davayı kazanır. Ayrıca seni ne kadar çok döverse bazılarının o kadar çok hoşuna gider. Onlar zaten seni eleştiri yağmuruna tutmuşlar bile. Senin eş olmaya uygun olmadığını söylüyorlar. Tencere dibin kara hikayesi bu. Zaten suçlayan parmaklar seni gösteriyor. Gözünün kara olduğunu söylüyorlar. Şu anda yapmamız gereken tek şey sinmek ve olacakları beklemek."

"Keşke kendime yardım edebilseydim," diye inledi Hattie.

"Eğer istemenin yolunu bulursan sana yardım edecek var. Bazı insanlar doğruyu çarpık sopayla bulabilirler. İki başlı insanlar da vardır."

"Yani o eski büyü gibi şeylere inanıyor musunuz Harris Kardeş?" Hattie, dikkatlice Harris'in yüzüne bakıyordu.

"Evet inanıyorum kardeş. Ben bazı yapılanları gördüm. Bundan İncil de söz ediyor, kardeşim! Musa'ya bak, o Tanrının yarattığı en büyük büyücü. O Firavunun sarayından ayrılıp kırk yıl boyunca çölde kaldı ve Tanrının bütün gizli isimlerini öğrendi; böylece büyük bir güce sahip oldu. Bütün o insanları, tüm insanların üstünde bir gücü olmasa kurtaramayacağını biliyordu. Eğer insanüstü bir gücü olmasaydı, Mısırlıların başına o kadar belayı nasıl yağdırabilirdi. Biliyorsun karısı da Etiyopyalıydı. Onun bütün bildiklerini Musa'ya öğrettiğine bahse girerim. Evet Kardeş Pearson, İncil dünyadaki en mükemmel sihir kitabıdır."

"Peki bu iki başlı doktoru nasıl bulacağım? Ben bu gibi şeyleri hiç bilmem, ama tabii bu durumumda yardımı olacaksa–"

"Dangie Dewoe Teyzenin gücü çok büyüktü, ama o öldü, şimdi Palatka yakınlarında diğer bir iyi büyücü var. Kendisine Savaşçı Pete diyor."

Gökyüzündeki ihtiyar kadın, kırmızı gözlü güneşi gökyüzünde her akşam kovaladı ve onu peleriniyle sardı. Bu birçok kere tekrarlandı. Gece John'u çoğu zaman erkek kardeşinin evinde veya sivri diliyle rahibine hakaret eden ama kiliseyi demir bir elle yatıştırıp idare eden Hambo'nun yanında buldu.

Bütün memlekette taze bir dedikodu dolaşıyordu. Savaş çıkacak deniyordu. Kan ve zafer konuşuluyordu –ve yolculuk, Kuzey, okyanuslar, nakliye, beyaz ve siyah adamlardan konuşuluyordu.

Siyah adamların ayakları yolları öğrendi. Bazıları neşeyle veda etti; bazılarıysa boğazlarına takılan bilinmeyen tehlikelerin dehşetiyle korkarak gittiler. Bazıları uzaklara heves edip bir şey söylemediler. Gün ışığında onlar gitmişti. Rüzgar kuzey dedi. Trenler kuzey dedi. Dalgalar ve diller kuzey dedi ve insanlar buzulların önündeki sürüler gibi hareket ettiler.

Askere alınmalar, üniformalar, bandolar, böbürlenerek yürüyen bando şefleri, yeryüzünün çamur deryaları ayağa kalktı, kıyamet günü Kudüs'ün tepeleri gibi. Kendi eyaletlerinin baş şehirlerinin adını bilmeyen cahiller bile bilgiç bilgiç Fransa'dan konuşuyorlardı. Orası. Hiçbir insana ait olmayan topraklar.

"General İttir, General Dövdür, General Bilgiç, General Yükselt. Savaş riski, savaş ekmeği, sigorta, şu ya da bu askeri kamp. Haberleri duydun mu? Öldü

mü? Tanrım bize acı. Umarım benim oğluma bir şey olmamıştır. Siyah adamın sesi dinlenmez ama savaş çıkınca kimi ön saflara sürerler? Zencileri! Doğru değil mi? Eğer ihtiyar Teddy iktidarda olsaydı bahse girerim her şeyi düzeltirdi. Wilson mu? Boş ver o eski müsveddeyi. Wilson, Teddy Roosevelt gibi biri değil. Teddy tanrının yarattığı en iyi savaşçı ve iyi idareciydi. Şu Birleşik Devletler'de iki tane akıllı adam vardı. Teddy Roosevelt ve Booger T. Washington. Öyle akıllı bir zenci ki Beyaz Saray'da bile kabul gördü. Bin dolara ya da daha fazlasına o büyük okulu yaptı. Teddy daima onu yanına çağırtıp ondan hükümeti yönetmek için yardım isterdi. Evet adamım, işte işler böyle yürüyor –siyahlar tüm iyi şeyleri düşünür, sonra da beyaz adamlar onu bizden çalar. Evet bu doğru. Zenciler treni icat etti. Beyaz adam onu görünce hemen gitti aynısını yaptı ve herkese kendi yaptığını söyledi. Elektrik için de aynı şey. Zenci onu da düşünmüştü. DuBois? O da kim? Akıllı bir zenci mi? O Booger T. kadar zeki olamaz adamım! Bu DuBois ne yapmış ki? Kitaplar, yazılar yazıyormuş, ee-e? Sanki çok önemli! Bu ne ki, herkes bir kağıdın üzerine birkaç kelime yazabilir. Şu kesekağıdını bana ver ve şu kalemi de. İşte bu kadar! Yazıyorum! Senin bir şeyler beceren bir adamdan bahsettiğini sandım. Belki o, yağlı kötü kıymaya jambon tadı veren adamdır diye düşündüm."

Ateşkes, barış. Askerler terhis oldu. Hakiler içinde eve döndüler. "Evet adamım, Fransızca biliyor musun, buraya burnun havada gelme, canın yanar. Orada o Fransız piliçlerinin biriyle evlenebilirdim; ama ben her zaman siyah deriyi tercih ederim. Böğürtlen ne kadar koyu olursa tadı da o kadar güzel olur. Be-

nim tercihimi soracak olursan, ben her zaman siyah kız isterim. Şarap ekşiydi ama ben Parlez vous diyorum, kahretsin! Bana paramın üstünü doğru say ver. 'Comme telly vous.' Hayır efendim, artık çiftliğe geri dönmeyeceğim. Artık kucağımda oturmuyorsa, bir katıra asla haydi kalk demeyeceğim. Tanrı dünyayı yarattı ama onu sürmek için dünyaya gelmedim ben. Yeteri kadar çift sürdüm. Haydi, kadın çabuk bana yiyecek bir şeyler getir."

Dünya para diye çıldırmıştı. Savaşın kıt kanaat geçinilen yılları bitmişti, insanlar harcamalıydı. Satın al ve unut. Para harca ve acılarını dindir. Üzüntüler için ipekler. Sevinci geri getirmek için mücevherler. Fabrikalar gümbürdedi ve haykırdılar, 'Eller!' ve bu acele ve bu baskı altında beyaz eller bulunmaz, ender oldular. Nadir ve pahalı. Eller! Ellerin rengine kimse aldırmaz ki! Bize eller ve kas gücü lazım. Güney; kaslı, güçlü ellerin ülkesi.

"George senin güneyde iş arayan akrabaların ve arkadaşların yok mu?"

"Var efendim."

"Onlara gelmeleri için yazsana."

Bazılarının cebinde tren bileti paraları vardı ve Kuzeyin çağrısına hemen cevap verdiler ve diğerlerini getirttiler; ama bu ağır işliyordu. Tekerlekler ve makineler açtı. Böylece büyük sanayi kuruluşları güneye istekli ama yol parası olmayanları nakliye imkanı sağlamak için işe alacak adamlar gönderdiler.

"Tüh, Sanford da, her yer gibi bu kasaba da kuzey krizine girdi," diye şikayet etti Hambo, bir Pazar günü kilisede. "Üç ayda cemaatten iki yüz kişi kaybettiğimizi biliyor musun Rahip?"

"Tabi ki biliyorum, Hambo. Başka bir etkisi olmasa bile cüzdanımdan bunu anlıyorum. Bizim erzak sandığı da boşaldı."

"Doğru. Ama kereviz çiftliklerinin işi iyi. Kuzeye giden yüzünden burada ücretler de yükseldi. Kilisenin aidatlarını yükseltelim," dedi ve bu yapıldı.

Ama bir hafta sonra Hambo geri geldi. "Bak John," dedi, "bu iş artık çok ciddi olmaya başladı. Beyazlar da endişelenmeye başladı. Her yerde bir dolu boş ev var. Çiftliklerde çalışacak kadar yeterli sayıda insan kalmadı –ürünler toprakta çürüyor. İnsanlar ekiyorlar ama ürünleri toplamak için bile beklemiyorlar. Katırlar öylece ahırlarda bırakılmış duruyorlar. Bazıları ailelerine bile haber vermeden gitmişler ve herkes bunun her yerde aynı olduğunu söylüyor. En kötü durumda olan güneymiş. Zencilerin tren bileti almalarını yasaklayacak bir kanun geçirmeyi konuşuyorlarmış. Georgia'da treni durdurup bütün zencileri trenden indirdiklerini söylediler. Oralarda her şey berbatmış. Trendeki hamallar, yarım gün boyunca trende gidip boş çiftliklerden başka bir şey görünmediğini söylüyorlar."

"Evet," diye cevapladı Pearson. "Tennessee'deki oğlumdan bir mektup aldım. Orası da aynı durumdaymış. Bazı yerlerde beyazlar kuzeyli ajanları yakalayıp hapse atıyorlarmış, bu nedenle işleri gizli yürütmeye başlamışlar, gitmek isteyenler gizlice ayrılmak zorunda kalmışlar. Arabalarla kaçıp uzaklarda bir yerlerden trene biniyorlarmış."

"Sana Orlando'da ne gördüğümü anlatayım. Adam trenden inmeye korkmuştu ama istasyonda duran bir zenciyi gördü ve onu tren penceresine çağırdı 'Ben işçi ajanıyım, çalışmak istiyor musun?' dedi ona,

'Evet efendim' deyince de, 'Peki öyleyse diğerlerini de çağır, saat 2:40'da kakacak kuzey trenine gelin. Ben pencereden elimi çıkaracağım ve kaç kişi için bilet olduğunu, parmaklarımı sayarak göreceksiniz. Şimdi parmaklarımı doğru sayın dikkatli olun, olur mu?' ve ona göstermiş, on altı kişi istiyormuş. Onlardan birine trene gelmesi için işaret etti ve diğerlerinin biletini de ona verdi. Hepsi de onunla gittiler. Tüm duyduğum bu. Sokaklarda–bilardo salonlarında–çiftlikte fasulye toplarken–aşevlerinde–çamaşır teknelerinin başında–kiliseye girerken ve kiliseden çıkar çıkmaz, kimin gittiği, kimin de gitmek için hazırlandığı konuşuluyor sadece."

"Evet," diye onla aynı düşüncede olduğunu belirtti Rahip Pearson "Biz rahipler de çok zor durumdayız. Çoğumuz cemaatimizin büyük bir kısmı ile Kuzeye mi gidelim, yoksa kalanlarla beraber burada mı kalalım, bilemiyoruz."

"Bazıları gittiler. Palatka'dan tanıdığım biri gidip Philadelphia'da bir kilise açmış, cemaatinin çoğu da aynı yerdeymiş. Kutsal Ümit de çok üyesini kaybetti. Pek çoğu da gençler."

"Belki çoğu kuzeyde kalmazlar. Bir kere oranın soğuk havasına alışık değiller."

"Doğru ama alışırlar. Şimdi orada iyi para kazanıp tuğladan yapılmış evlerde oturuyorlar. Bu çiftçileri şehirlerden ayırmak zor olacak, orası için deli oluyorlar. Yakında geri dönmelerini bekleme."

Ne yaptılarsa, Eyalet, bölge ve şehirlerde, tüm güneyde, bu kaçışı durduracak gücü bulamadılar. "Kuzeye gidiyoruz!" haykırışı tüm güneyde, Mısır'dan kaçan Musevi'lerin haykırışı gibi havada asılı kaldı.

Tren istasyonlarını kontrol altında tutabilirlerdi ama posta için etkin bir uygulama imkanı yoktu. Hiç kimse otomobillerin, arabaların, katarların ve yürüyen insanların hareketlerini kontrol edemezdi ki. Tren yolları, asfalt yollar, toprak yollar, patikalar, yollar, siyah güneylinin aklında olan tek şeydi. Tüm yolları kuzeye çıkıyordu.

Nasıl Mısır'da çekirgelerin gelişi her şeyi harap ettiyse, zencinin çiftçi güneyden ayrılışı tarımı yok etti – ürünler çürüdü, terk edilen evler bir yana eğildi, sokaklarda otlar büyüdü. Kuzeye gittiler! Vaatler ülkesine.

Yirminci Bölüm

Hattie çamaşırın ilk suyundaydı, beyazları leğene koyuyordu ki yardımcı Harris telaşla arkadaki bahçe kapısına geldi.

"Günaydın Pearson kardeş," dedi kapıyı açarak.

"Nasılsın?"

"Şikayetim yok. Sen ne yapıyorsun?"

"Bu sabah hiçbir şey. Görünüşe bakılırsa telaşın var."

"Yok canım, sadece sana bir şey söylemek istiyorum."

"Şartlarımı iyileştirecek bir şeyse, çabuk söyle. Tanrı biliyor ki herkesin yardımına ihtiyacım var. Rahip ve taraftarları beni sanki boğuyorlar. Cehennemde tırnakları sökülmüş kedi gibiyim."

"İlk olarak, adamımı buldum, eğer cemaat onu bir kere duyarsa Rahip'ten daha çok beğenecekler."

"Nereden geliyor?"

"Batı Florida'dan. Nasıl da vaaz veriyor bir gör! Dün akşam Goldsborough'da vaaz verdi ve ortalığa sanki ateş saçtı. Pearson'dan da genç."

"Onun Kutsal Ümit'te vaaz vermeye ikna edebilir misin?"

"Tabii. Bunu dördüncü Pazar akşamı için ayarladım bile. Tamam kutsal Pazar değil ama yine de en iyisi. Kilise kalabalık olacak."

"Bu iyi işte. O zencilerin bazıları sadece John Pearson'ın vaaz verebileceğini sanıyorlar. Görsünler bakalım. Belki ondan sonra bizimkinden kurtulurlar. Ona ne yaptıkları umurumda değil. Tek bildiğim, artık bu işler boğazıma dayandı. Bana söyleyeceğin diğer şey neydi?"

"Kilise kayıtlarına bakarken Rahibin taraftarlarının buradan gittiğinin farkına vardım. Eğer bu işi oylamaya getirirsek çoğunluğu biz kazanabiliriz. Cemaatin bazı üyelerinin bu konuda ne düşündükleri şöyle bir araştırdım ve şu Jonah'yı artık kesip atacağımıza inanıyoruz."

"Görmek istediğim tek cennet bu. Bunu nasıl sağlayabiliriz? Şu kalabalık duymak istemiyor ama anlatılacak çok şey var."

"Ondan boşanabilirsin. Sana bu konuda yardımcı olacak pek çok şahit var. Bir tanesi de benim."

"Bak oğlum, rahip buna aldırmaz bile. Sadece memnun olur, böylece Gertie Burden'la oynaşmakta serbest kalır. Deli olduğu o."

"Ne diyorsun? Onu ta çocukluğundan beri tanırım. Hepimiz bunu biliyorduk da senin de bildiğini bilmiyordum."

"Bunu benden saklamıyor ki. Onu her gün yüzüme vurup duruyor."

"Şaka ediyorsun."

"Onun hakkında son konuştuğumda bana ne dedi biliyor musun? O kız için çirkin şeyler söyleme, Bayan Lucy senin için hiç öyle kelimeler kullanmazdı dedi. O kadar çok kızdım ki onu öldürebilirdim, bu durumda boşanmamız onu nasıl mahveder ki!"

"Kilise kanununun uyarı yapmaya bile uygun görmediği şeyleri cezalandırır ve eğer bu iş mahkemeye düşerse, kilise de bunu kabul eder. Bir daha duruşma yapmaya bile gerek kalmaz."

"Ama boşanma davası açacak halim yok ki."

"Dava konusu olarak Hemşire Beery'yi ve Gertie Burden'ı gösterebilirsin, değil mi? İşte bu ateşi alevlendirip her şeyi gün ışığına çıkarır, işler bitince de otların arasında kaybolan misketten beter olur. Ben kimseye zararı olmayan günahlardan bıktım. Bunun ziyanı yok, şunun ziyanı yok. Bu ziyanı olmayan günahlar insanları doğru cehenneme götürür."

"Asıl canına okumak istediğim o Beery denilen akbaba. Bir Pazar günü kilise bahçesinde bana içine girdiğimde Lucy'nin yatağının hala sıcak olup olmadığını sormuştu."

"Tamam ya, o zaman göster gününü ona."

"Zayıf ama bana oldukça güçlü görünüyor o yaşlı uzun, siyah sürtük. Keşke onun canını yakabilsem."

"Bana bak o da etten, kemikten. Tabii ki canı yanabilir, bak tekrar ediyorum, yardım da alabilirsin. Açıktan açığa değil, ama bilirsin ya, gizlice. İhtiyacın olduğunda, sana yardım edecekler var."

"Ne vakit o sürtüğü halledeceğim?"

"Rahip bir daha vaaz vermek için bir yerlere gidince. Eğer burada olursa mani olup durdurabilir."

İki olay Hattie'ye karar verdirtti. İlki, aynı akşam Rahip Pearson, Geneva civarındaki marangozluk işinden dönmüştü; canının sıkıldığı görülüyordu ama Hattie ne yaparsa yapsın sebebini söylemedi.

Aynı gün öğlen vakti, kocasını cilveli Gertie ile bir sedir ağacı kütüğünün üzerinde, bir eliyle kızın elini tutup bir eliyle onun beline sarılmış görebilseydi.

"John, ben evleniyorum."

"Lütfen Gertie, bunu söyleme."

"Sen evlisin ama. Yirmi iki yaşındayım. Annem ve babam zaten evlenmemi istiyorlardı ve bu şansı kaçırmamam gerektiğini düşünüyorlar. Biliyorsun adamın büyük bir portakal bahçesi var, evi var, bankada da yedi yüz doları."

"Doğru Gertie. Bu şansı kaçırmamalısın. Tereddüt etmem bile, bana da öyle bakma. Şu anda üzgünüm. Beni bir kere daha öp. Sonra işe dönmem lazım. Umarım mutlu olursun. Umarım çok ama çok mutlu olursun. Bunu gerçekten istediğin zaman biriyle evlenmek çok güzel bir şey. Karşındakini memnun etmek için ne yaptığını umursamazsın. Bazı kadınlarla bir yuva kurmak için cehennemdeki kaldırım taşlarını bile sökersin; ama bazılarına zırnık vermezsin. Onlara sadece vaatlerde bulunur, kalplerini şakıtırsın."

Bu nedenle ertesi sabah, John ekmeklerin yandığından şikayet edip Hattie de onu kafasından aşağı kaynar kahve dökmekle tehdit edince, John kadını bir güzel dövdü. Bu adamın üzüntüsünü biraz azalttı ama

Hattie'nin de karar vermesine neden oldu. Birkaç gün sonra Gertie'nin nişanlandığını duyunca çok keyiflendi. "Belki şimdi ben de onu terk edersem iyice canı yanar. Benden ayrılmak onu üzebilir. Nasılsa artık ayrılmamızın Gertie ile ona bir faydası da olmayacak."

Hattie de diğer ölümlüler gibi acı gerçeği biliyordu . . . bir yerden ayrılmanın getirdiği en büyük sevinç, geride bıraktığımız yalnızlıktır.

Yirmi Birinci Bölüm

Dördüncü Pazarda olayların alevleneceği belliydi. Pazar okulu ve 11.00 deki kilise ayini arasında Andrew Berry, Rahip Pearson'ı bir kenara çekti.

"Kilise heyetindekiler sana söylediler mi?"

"Neyi?"

"Bu gece deneyecekleri yeni vaazı."

"Hayır ama Hambo bu sabah saman alevinden söz ediyordu. Belki de bana bir şeyler ima etmeye çalışıyordu."

"Eminim öyledir. Senin aleyhinde olanlar seni alt ettiklerini düşünüyorlar; bazılarının hala senin arkanda olmalarının tek nedeni, kimsenin senin gibi vaaz veremeyeceğine inanmaları. Bu yüzden eğer bu adamın bu gün seni alt ederse bazı değişiklikler olacağı söyleniyor. Harris ve Kara Haberci seni paspas edeceğini söylüyorlar."

"Belki de bunu yapabilir Andrew. Şurada Bayan Williams'la konuşan o değil mi?"

"Evet. Seni dinlemeye gelmiş. Böylece bu gece nasıl vaaz vermesi gerektiğini kestirecek herhalde."

John Pearson, kiliseye girip Rahip Felton Cozy ile tanıştırıldığında, çok terbiyeli bir şekilde onun elini sıktı. Rahip Cozy, nezaketen kürsünün yanında oturması teklif edilince böbürlenerek bunu kabul etti. Vaaza kadarki dualar boyunca gözlüklerini takıp çıkardı, kilisenin her yerini gözden geçirip durdu.

Rahip Pearson, ünlü 'Kuru Kemikler' vaazını verdi ve bu vaazı dinleyip kendini kaptıran cemaat her şeyi unuttu. Kilise kürsüden kapıya kadar dikkatle dinleyen insanlarla dolu, capcanlıydı. Kutsal vadideki at "Benim gibi başka bir at yok," diye bağırdığı zaman onu dinleyenleri öylesine ateşe verdi ki iki yardımcısı Rahibi kollarından yakalayıp kürsüden indirinceye kadar karmaşa dinmedi. Diğerleri rahibe doğru koştular ve onun yüzünü kendi mendilleriyle yelpazeleyip terini sildiler.

"Bu vaazdan daha iyisi olamaz," dedi Hemşire Hall böbürlenerek. "Diğer adam, bundan daha iyisini yapmak istiyorsa çok uğraşması gerek."

"Bu imkansız" dedi kendinden emin bir tavırla Jeff. "Bu gerçekten imkansız."

"Bilemezsin ki," dedi Hemşire Scale. "Bekleyin de öteki adamı da bir görün."

"Rahip Pearson uzun zamandır böyle vaaz vermiyordu, bir şeyler anladı mı dersiniz?"

"Yok canım. Ondan her şeyi gizli tuttular. Bir şeyler döndüğünü öğrendiği zaman da zaten iş işten geçmiş olacak."

O akşam Rahip Cozy ayağa kalktığında, bütün cemaat oturdukları yerde pür dikkat kesildiler.

"Evet efendim, bu gün bir vaaz dinlediniz ve şimdi ben, burada önünüzde durup en baştan başlayacağım." Bu söylediğinin etkili olup olmadığını görmek için etrafına göz attı.

"Benim bundan başka çok önemli bir işim daha var. Ben bir ırk temsilcisiyim. Ben ırk sorununu çözerim. Bugün önümüzdeki en büyük sorun, siyahların, beyazlarla ne yapacağıdır."

Beş dakika falan sonra, Hemşire Boger, Hemşire Pindar'a fısıldadı, "Konunun ne olduğunu anlayamadım."

"Ben de."

Cozy boynuna kalın bir siyah kurdeleyle astığı gözlüklerini sekiz kere takıp çıkardı.

"Ve size şunu söylüyorum, bir zencinin gurur duyması için çok neden var. Dönüp de tarihe bakıldığında, siyah her zaman önderdi. Sezar Roma'da forumda ayağa kalktığında ve hüküm sürdüğünde, siyah adam onun yanındaydı. 'Amin' deyin. Biri kendini hırpalayıp vaaz verirken, orada kütük gibi oturup hiç yardımcı olmuyorsunuz. 'Amin' deyin."

"Beşinci olarak, İsa da zenciydi ve bunu ispat edebilirim. Onun yaşadığı zamanda her yer yaz gibi sıcaktı, her zaman, güneş ışıyor ve ateş gibi sıcak saçıyordu –bu sıcak güneş altında, bir beyaz nasıl yaşayabilirdi ki. 'Amin' deyin, bunu içten söyleyin ve buna inanarak söylüyorsanız, söyleyin. Orada öylece oturup susmayın."

"Bundan da öte, Adem de zenci olmalı, çünkü İncil, Tanrının onu yeryüzünün tozundan toprağından

yarattığını yazar, peki hiç beyaz toz gören oldu mu? Amin! Haydi cemaat, 'Amin' deyin !"

"Ve on ikinci ve sonuncu noktaya gelirsek, dünyadaki tüm zeki insanların damarlarında zenci kanı vardır. Biz Tanrının yarattığı en zeki, en güzel insanlarız. Bizim ırkımıza bir bakın –biz karışık, melez insanlarız. Büyük bir çiçek buketi gibiyiz. Her renk ve her cins var. Kimsenin beyaz kadınların arkasından koşmasına gerek yok. Bizim ırkımızdan da, beyazlardan bile daha beyaz kadınlar var. Öylesine siyah olanlar var ki, onları sinekler gece karanlığı sanıp takip ederler"

"Ve dünyada hiçbir yerde, içinde zenci olmayan hiçbir şey olmaz! 'Amin' deyin!"

"Amin! Doğruyu söylüyor işte."

Ayin bitince, birçoğu ona doğru gelerek Cozy'nin elini sıktı ve Harris kendini bir zafer kazanmış gibi hissetti. Bulduğu rahip konusunda övülmeye ihtiyacı vardı, övgüye susamıştı, bu nedenle eve giderken Hemşire Watson ve Hemşire Boger'ın yanına yanaştı.

"Bu akşamki vaazı beğendiniz mi?"

"Vaaz mı?" dedi Hemşire Boger, terbiyesizce dilini şaklattı. "Bu bir vaaz değildi ki. Adam bize nutuk çekti."

"Aynen öyle," dedi Hemşire Watson ve konuşmayı noktaladı.

Harris, en iyi sermayesini elinden alan adamı yerinden etmek için başka bir yol bulması gerektiğini anlamıştı.

Yirmi İkinci Bölüm

Harris, Hattie ve tek gözlü Fred Tate, Hemşire Berry'nin herkesin önünde sorgulanması yoluyla, Rahip Pearson'ın kiliseden atılması için plan yapmaya devam ettiler ama bu arada olaylar başka yönde gelişmeye başladı.

Bir gün, destekçilerle toplantı yapılırken, Hambo Zeke'in evinde oturuyordu ve Zeke'in çocuklarından birini John'u bulmak için gönderdi.

"John, boğazına kadar pisliğe battın ve sana yardım etmenin hiç bir yolu da yok gibi görünüyor. O kahrolası kadın her türlü büyüyü ve laneti yapmış. Seni yıllardır vücuduyla kandırdı. Eve git de onun kendi çetesiyle evde toplanmış olduğunu gör. Yatağı sök, yastıkları da, yorganları da, merdivenlerin altına, eşiğe bak ve kaz, gör bakalım orada giysilerinden parçalar bulacak mısın, bulmayacak mısın. Hadi çabuk ol şimdi, sonra da gelip bize ne bulunduğunu söyle. Haydi çabuk ol, benimle çene yarıştırarak zaman kay-

betme, bana ne düşündüğünü de söyleme. Sadece sana dediğimi yap."

John Pearson evine gitti ve şişelerin içinde, kırmızı paçavralara ve kurbağa derilerine sarılmış bir takım acayip şeylerle geri döndü.

"Tanrım, Hambo, şuraya bak, Lucy ölmeden önce kullandığım gömlekten bir parça. Vay , vay, vay . . . !"

"Evet, bunu bekliyordum."

"Bu konuda ne yapabilirim."

"Onu bana ver, büyücüye gidip büyüyü tersine çevirteyim. Ama sen de onu kan revan içinde bırakıncaya kadar dövmelisin. Büyüyü bozacak kanı akıtınca . . . neyse sonrasına aldırma."

"Sen hiç merak etme. Ben böyle şeylerden nefret ederim. Bugün onun kanı akacak, Tanrı yardımcım olsun. Ben şimdi eve gidip o gelinceye kadar bekleyeceğim."

Hattie bahçeye gelmeden bahçe kapısının önünde ve merdivenlerin dibindeki kazılmış yerleri gördü. İçerde de yerinden oynamış halılar, yırtılmış yatakların hepsi ona korkutucu uyarılardı aslında. Bunları kim yapmıştı? Yoksa kocası ona mani olmak için bir büyücü doktor mu kiralamıştı? Ondan ne zamandan beri şüpheleniyordu ki? Şimdi neredeydi?

"Hattie," diye seslendi John odasından. Kaçmak istedi ama John'un onu yakalamaya hazır olduğunu anladı. Bir yılanın önüne düşmüş bir kuş gibi, orada titreyerek durdu.

"Niye bana saldırıyorsun ki?" diye bağırdı kocası üstüne atlayınca.

"Bunu sorması gerekmeyecek kadar akıllı bir kadınsın ve seninle işim bitmeden tabanları yağlamaya çalışsan iyi olacak çünkü seni geberteceğim. Bana büyü yapmak ha! Dur orada kadın! Daha sana vurmadım bile."

Komşular, onu kadının perişan bedeninden çekip uzaklaştırdıklarında bir iskemleye oturup ağladı. Kızının o çok ciddi hastalığından beri hiç ağlamadığı gibi ağladı, bütün duygularını, içini boşalttı.

Hattie evden kaçtı, hatta yaralarını temizleyip üstünü değiştirmeyi bile beklememişti. John'un tüm bedenini sarsan hıçkırıklar durduğunda fırtınadan sonraki bu sessizlik ona huzur verdi. Yıkandı ve on dört saat deliksiz bir uykuya daldı. Sabahleyin, tüm çocuklarına ayrı ayrı son derece çekingen mektuplar yazdı. Üçüncü gün Hattie darbeyi vurdu. Ona boşanma davası açtı.

"Çok memnunum" dedi Zeke ve Hambo'ya. "Beni terk ederek benimle evlendiğinde Lucy'nin beni mutlu ettiği gibi, mutlu etti."

"Evet ama eğer mahkemede zina yaptığını ispat ederse, kiliseni kaybedersin," diye uyardı Hambo. "Onunla savaşmam gerekecek."

Yirmi Üçüncü Bölüm

Mahkemede zaman geçmek bilmiyordu.

John sandalyesinde son derece tedirgin oturuyordu. Yanında Zeke'in en büyük oğlundan başka kimse yoktu. Zeke'in o gün çalışması gerekiyordu ve yengesi de hiç mahkeme salonunda bulunmadığını, bunu şimdi de yapmak istemediğini söyleyerek mazeret beyan etmişti, ona göre "mahkemeler zencilere kötü şans getirirdi –orada bulunmamak en doğrusuydu. Tanıklık yapmaları için John'un ricada bulunduğu herkes de aynı şeyi söylemişti. "Evet, evet", Tabii ki onun kazanmasını istiyorlardı "ama beyazları bilirsin –kanunlar, mahkemeler ve hapishanelerin hepsi beyaz adamlar ve yoksul siyah insanlar–tabii ki ben tutuklanacak hiç bir şey yapmadım ama– senin için dua edeceğimi bil Rahip. Sen bu işten alnının akıyla çıkacaksın."

Böylece John sandalyede çökmüş gibi oturup otuz yıl öncesini hatırladı, Alabama'da Cy Perkins'in ofisinde, elleri kelepçeli oturduğu o günü. Ama burada, zayıf bedenini onunla, dert ve tehlike arasına siper edecek, öfkeli, için için ateş dolu Lucy yoktu. Nefret ve umursamazlığın gri dünyası üstüne doğacak bir sevgi güneşi yoktu. Odanın öteki yanında, nasıl da bir araya toplanmış şakalaşıyorlardı. Yok edici Hattie'nin etrafında bir neşe kalesi vardı. Kendisine de somurtarak bakıyorlardı. Evet, kadının tanıkları vardı.

Katır suratlı, düztaban Emma Hales oradaydı –zafer dolu şaşı gözlerini ona dikmişti. Niye bu belada onu karşısına almıştı ki? Sonra hatırladı; patates böreklerini, mısır ekmeği doldurulmuş fırınlanmış tavukları, çikolatalı pasta ve patates çöreklerini, kadının evinde birçok kereler yediğini anımsadı. Evet yemek yemişti ama cilveleşmemişti. Ona hayatında imalı, tek bir kelime bile söylememişti. O kadının yaptığına şaşırmıştı ama Emma nedenini biliyordu. Evinde birçok geceler yemek yiyip sonra gri gözlü Ethel'in kollarına koştuğunu, hem de nasıl hatırlıyordu.

Yardımcı Rahip Harris, son derece dostça davranmaktaydı şimdi; ama haftalar önce, Harris'in kendi aleyhindeki çalışmalarından haberdar olmuştu. Harris'in düşmanca hareket etmesi için bir neden yoktu, Harris'i seven hiçbir kadını ondan çalmamıştı. Zaten Harris'i isteyen hiçbir kadın olmamıştı ki. Onun iktidarsızlığını tüm cemaat bilirdi, bu herkesin arkasından alay ettiği bir konuydu. O insanların bazı şeyleri neden yaptıklarını görmüyordu ama Harris ondan iktidarsız bir adamın, erkekliği tartışmasız olan birine karşı duyduğu öfkeyle, nefret ediyordu.

Bütün sürüngenler oradaydı. Ellerinde çekiçlerle silahlanmışlardı. Düşmüş bir tanrının bacaklarını kırmaya heveslenmişlerdi. Mabedinden düşen bir tanrının başında duran dalkavuğun öfkesi kadar kızgın bir öfke olamazdı. Tanrıların yüzü görülmemeliydi. Tanrının ayakları altında o kadar uzun bir süre ibadet edilmişti ki eğer Tanrı başını onların arasına uzatırsa, onu tükürerek kirletirlerdi. "Hah," diye küçümserlerdi, "bu ne biçim bir kutsal varlık ki, yüzü benimkiyle aynı hizada ? Tanrılar ayaklarını gösterir, yüzlerini değil. Ezen ayaklar, toz eden ayaklar. İnsanların ıstırapları için gözleri, acılarını duymak için kulakları olmayan ayaklar, sadece dibinde bir kurban verilirse fark eden ayaklar. Eğer tanrıların zalim bir güçleri yoksa, onlara niye tapınıyorduk ki? Tanrılar güneş ışığına tolerans gösterirler ama insanların başına fırtınalar getirirlerdi. Perişan ocaklarımızdan zafer ilan edelim. Eğer gümüş eğerli eşeğe biniyorsa "şükürler olsun" diye haykıralım. Eğer merhametle ağlarsa onu linç edelim. Gökyüzüne erişen dağların doruklarına hayranız; ama dağ devrilip vadiye düşerse o zaman o sadece kaya parçalarıdır. Bu artık parçalanmalıdır. Bizi çok uzun süre kendine ibadet etmemiz için kandırdı ve ruhlarımızı gıpta ile doldurdu. Devril! Yıkıl! Tanrım, kuluna bir doruğu yok etmek için gereken gücü verdin sen.

İşte sürüngenler oradaydı. Dişlerini gıcırdatıyorlar, intikam almaya hazırlanıyorlardı! İnsanları aptal yerine koymak ha! Tabii ki şahitlik yapacaklardı. Onlara zarar verilmişti. Rahibin konumu ona karşı kullanılacaktı. Bugün onun konumunu simgeleyen o giysiyi sırtında paralayıp sökeceklerdi. Düşünün bir ahali! Biz giysileri yırtıp şapkaları ezeriz. Pahalı bastonlar, mutfak sobasına odun yapılabilir.

Hattie o anda adeta bir tanrıçaydı. Yok etmenin mihrabında, meleklerin arasında oturuyordu. Sakızını çiğneyerek böbürleniyordu. Kendilerini benden üstün görenlerin, gururu kırılacak. Binlere rahiplik yapan, cemaatsiz kalacaktı. Ben bile yanında kalmayacağım. İsmi sadece bir fısıltı olacaktı ve bunu yapan Hattie olacaktı. Salah. Dünyada Hattie ile yılan gibi tıslasın. Eğer özlemle bakmış olsaydı! Hayır efendim, gözlerinde yaralı ve küçümseyen bir bakış vardı sadece. Rahip pek çok eski dostunun Hattie'nin yanında yer almasından incinmişti ve Hattie'ye küçümseyerek bakıyordu. Bırak rahibin canı yansın. Keşke daha fazla canını yakabilseydi.

Mahkeme hazırdı. Odadaki buram buram heyecan dalgaları, hakimin kürsüsüne ulaşmıştı. Hayır. Sayın hakim bir aslan gibi yerini aldı. Sanki gözleri salonun dışını görüyordu ve canı sıkılmış gibi oturuyordu. Onun için mahkeme katibi ve daktilo kızla geçireceği başka bir gündü sadece.

"Hattie Pearson ne diyorsun?"

John, avukatların, mahkeme görevlilerinin ve beyaz seyircilerin yüzlerindeki alaycı beklentiyi gördü ve kendini pis bir lağıma düşmüş gibi hissetti.

"Şimdi, söyle, nasıldı bakalım Hattie?" Salondaki diğer beyazlara "Şimdi dikkatlice dinleyin. Çok ilginç şeyler duyacaksınız. Zaten bu zenciler!" der gibi bir bakış fırlattı.

"Kocanı terk etmek istiyorsun, öyle mi Hattie? Nasıl oldu bu? Sana iyi davranmadı mı? Şuradaki o mu? İş varmış gibi görünüyor. Çok kadınla düşüp kalktı demek ha? Seni yeterince görmedi ha! Ha! Ha! Sen de çaktırmadan kendine başka birini bulamadın mı?

Niye boşanmaya uğraşıyorsun ki? Niye onu sadece terk edip, kendine başka birini bulmuyorsun? Ama aklına boşanmayı koydun, öyle mi? O zaman bir sonrakini ayarlamışsındır. Ha! Ha! Bahse girerim ki, altmış dolar bile etmez."

Sırası gelen her şahit ifade verdi ve mahkeme böylece devam etti. John kendi kendine, kaçmak isteyen ama artık çok geç kalmış olan tanıkların rahatsız hareketlerini seyredip güldü. Birer birer, dört en yakın dostunun aleyhine tanıklık ettiklerini gördü.

En sonunda Mahkeme katibi savunma şahitlerini çağırdı: "Söyle Rahip Efendi, senin tanıkların nerede ?"

"Hiç tanığım yok"

"Niçin? Senin için tanıklık yapacak kimseyi bulamadın mı?"

"Hayır efendim. Kim doğruyu söyleyip benim böyle bir şey yapmadığıma yemin edebilir ki ?"

Mahkeme salonundakiler güldüler ama sonra saygıyla sustular.

"Söylenenleri inkar mı etmek istiyorsun?"

"Hayır efendim. Bütün bunları yaptım demek istiyorum."

"Yani Hattie'nin özgür olmasını umursamıyoruz."

"Hayır efendim, kesinlikle umursamıyorum. Ne yapıp nereye gideceği beni hiç ilgilendirmiyor."

Mahkemede eğlence bitmişti. Fısıldaşmalar, formaliteler, kağıtlar. Her şey sona ermişti. Eski dostların, onunla göz göze gelmemek için sıvıştıklarını gördü. Hattie dışarı çıkmıştı. Müthiş bir heyecanla elin-

deki kağıtları sallıyordu. Yüksek sesle konuşuyor ve kağıtları sanki namusunu tescil eden birer beratmış gibi sallıyordu.

Hambo kısa ve güçlü bacaklarıyla John'u mermer merdivenlerden inerken yakaladı ve kocaman eliyle John'un omzuna vurdu.

"Seni ihtiyar, kalın kafalı böcek, seni!"

John adamın suratına yorgun bir ifadeyle baktı. "Nasıl oldu da sadece dört kişi benim aleyhimde tanıklık etti ? Ben beş dostum var zannediyordum."

"Seni . . . ! Hambo bir süre ağza alınmayacak sözler söyleyerek küfretti. "Niçin beni tanık olarak çağırmadın ? Sana bunu yapmanı söylememiş miydim?"

"Evet, ama . . . "

"Amana başlatma şimdi. Kalkıp konuşmayı o kadar çok istedim ki sanki oturduğum iskemle kıçımı yaktı. Hattie'nin düşüp kalktığı erkekler hakkında konuşmak istedim. O sevgilileriyle bir treni doldurabilir. Hakime sana yaptığı büyüleri, kökleri filan anlatmak istedim. Seni vücuduyla besliyordu . . . "

"İşte bu yüzden seni tanık olarak çağırtmadım. Beyazların bunlar hakkında bir şeyler duymalarını istemedim. Zaten bizim hakkımızda pek çok şey biliyorlar; ama bilmemeleri gereken bazı şeyler var. Arpın üzerinde sadece bizim çalıp kendi kendimize şarkı söyleyeceğimiz teller var. Bizim zaten cahil olduğumuzu, birbirimize benzediğimizi ve içimizi dışımızı bildiklerini düşünüyorlar ama bunun böyle olmadığını sen de biliyorsun. Hattie'nin o erkeklerle düşüp kalktığını onlara söyleseydin, emin ol hayrete düşmezlerdi. Çünkü bunu zaten bekliyorlar. Onlar Hattie ile, Lucy ve rahmetli karın gibi kadınlar arasında bir

fark göremezler. Onlar tüm zencilerin Hattie gibi olduğunu zannederler. Onlar için çok çalışan ve onlara karşı çıkmayan bir zenciyle, bunu yapmayan arasında tek fark vardır sadece. Çok çalışan iyi zencidir. Tembel olan da kötü zenci. Bunun dışında hepimiz aynıyız. Bu nedenle ben kalkıp 'Evet, bunları yaptım' dedim; çünkü zaten onlar buna inanıyorlardı ve işin kötüsü, diğerlerinin de böyle olduğuna inanırlar."

John mahkemeden sendeleyerek çıktığında vakit öğleden sonra epeyce geçmişti; mahkeme aslında Hattie'ye değil, kendine özgürlük tanımıştı.

"Evet doğru söylüyorsun," dedi Hambo sonunda ona hak vererek. "Ama sakın beni onlarla aynı kefeye koyma. Benle de böyle konuşma. Sana öyle bir geçiririm ki yere yapışacak zamanın olmaz. Olduğun yerde çakılır kalırsın valla. O koca ayaklarını kaldır da bana gel. Kaburgalar mangalın üstünde, ölü lokması pişti bile."

Yolda giderken Hambo durmadan havadan sudan konuştu. John, cevap vermesi gerekmediğinde hiçbir şey söylemedi. Hambo'nun bahçe kapısında durdu. "Komik değil mi Hambo, hakkımda her şeyi biliyorsun. Yirmi yıldır dostuz. Eskiden zevk olan şeylerin şimdi birer günah sayılması çok tuhaf değil mi? Belki de yaşlandığım içindir. Kadınlarla düşüp kalkmak eskiden günah sayılmıyordu. Ben yaşlandıkça günah olmaya başladı."

"Bu günah meselesi değil John. Bizim insanlarımızın aynen sepetteki yengeçler gibi olduğunu sen de bilirsin. Birinin sepetten çıkmak için biraz tırmandığını görürlerse, geri kalan hepsi onu yakalar ve aşağıya çeker. Ellerinden gelse kimseye doğru dürüst biri olup bir yerlere ulaşma şansı vermezler."

Yirmi Dördüncü Bölüm

Ayın ikinci Pazarı gelip çatmıştı. Kutsal gün. Önemli bir toplantı. Özel bir ayin. Ama bütün bunlardan önce cumartesi akşamı yapılacak kilise toplantısı vardı ve John ve diğer herkes, toplantının en önemli konusunun ne olduğunu çok iyi biliyorlardı. Kutsal Ümit'te on yedi yıl sonra bir rahip için oylama yapılacaktı. John Pearson'a güven oyu verilecek miydi? Eğer Hattie'nin taraftarları daha fazlaysa, hayır. Felton Cozy rahipliğe getirilecek miydi? Hambo ve John Pearson'ı tutanlar hala yaşıyorlarsa, hayır.

Herkes oradaydı. John her zamanki gibi toplantıyı açtı ve yerini rakip yardımcı Hoffman'a bıraktı. "Buraya bazı şeyleri tartışmak için geldiğimizi biliyorum. Bu nedenle başkanlık yapmak istemiyorum, Rahip yardımcısı Hoffman."

Hoffman, başkanlık makamına geçti. "Hepiniz buraya neden geldiğimizi biliyorsunuz. En acil işlere bir bakalım, ondan sonra yeni işlerle ilgileniriz."

Masanın üzerindeki dua kitaplarıyla oynadı, onları düzeltti ve bekledi. Odada rahatsız bir hareketlilik oldu ama kimse bir öneride bulunmadı. En nihayet Hattie, ana koridorun ortasında ayağa kalktı.

"Başkan kardeş."

"Buyurun hemşire."

"Ben kocam hakkında bazı suçlamaları dile getirmek istiyorum."

Hambo ayağa fırlamıştı.

"Başkan kardeş, Başkan kardeş!"

"Hemşire Pearson söz aldı Hambo kardeş."

"Onun öneri getirmesi mümkün değil. Bu usul dışı."

"Hayır usul dışı değil. Kocasının hakkında suçlamaları dile getirmek istediğini söylüyor. Baptist kilisesinde toplantılar bunun için yapılır –suçlamaları dinleyip onları düzeltmek için, öyle değil mi?"

"Evet," diye yanıtladı Hambo, "ama bu kadının bu kilisede bir kocası yok ki, Başkan kardeş. Bu nedenle onun söyleyeceği hiçbir şeyi dinlememiz gerekmiyor. Geldiğin yere geri dön Hattie ve kendini lağımdan kurtarmaya çalış."

"Bu doğru," diye bağırdı Hemşire Watson. "Bildiğim kadarıyla, iki haftadır dul o."

"Siz oturun hemşire" dedi Hoffman, gönülsüzce Hattie'ye. "Şu işi bir sonuca bağlayıncaya kadar oturun."

"Zaten sonuca bağlanmış," diye bağırdı bu sefer Andrew Berry. "Bu kadın mahkemeye gidip bu adamı boşayınca, zaten istediğini elde etti. Onun söyleyecek

bir şeyi kalmadı. Bırakın artık bu mezbelenin peşini. Benim onu duymaya hiç niyetim yok."

"Diğer bir şey daha var," dedi Hambo lafa girerek. "Rahip Pearson, ayağa kalk da yatağında ne bulduğunu söyle. Tabii ki seni dövdü, aynı şeyi yapmayacak bir adam yoktur bu dünyada. Hadi söyle Rahip,"

"Bu pisliği daha fazla karıştırmaya gerek yok. Her şeyi olduğu gibi bırakın. Zaten istediğinizi yapacaksınız."

Uzun ve rahatsız bir sessizlik oldu.

"Hadi konuşun bakalım Harris, sen ve senin gibi rahibi yerin dibine sokmak isteyenler. Ama tüm anlatacaklarınızı gördüğünüz zaman, kendinizin de nerede olduğunu söyleyin. Bunu da muhakkak söyleyin. Onun kadar siz de çamura batmış durumdasınız."

Uzun bir sessizlik daha oludu. Sonunda Hoffman konuştu. "Saat epeyce geç oldu," dedi, "bu tartışmayı kapatalım, diğer işlere bakalım."

Biraz sonra toplantı sona erdi. John, Hambo ve Berry, eve beraber yürüdüler.

"Eğer Harris ve diğerleri bu toplantıyı mahkemenin ertesi günü yapmış olsalardı, bu çok akıllıca olurdu; çünkü herkes sana karşıydı. Ama zenciler iki hafta boyunca aynı kini besleyemezler. Şimdi pek çoğu öyle ya da böyle, umursamıyor bile."

"Ama pek çoğu hala bana karşı," dedi John sonunda. "Tüylerimi diken diken etti bu –kilisedeyken bunu hissettim."

"Ama hiçbirinin de cesareti yok. Her şeyi gizli kapaklı yapmak istiyorlar. Kazanmak için, savaşmaları gerekiyor, bunun için de topa ihtiyaçları var. Savaşı, taşla kazanamazsın."

John hiçbir şey söylemedi. Boşandığından beri zaten çok az konuşuyordu. Tüm insanların yapması gerektiği gibi kendi hakkındaki gerçekleri öğrenmeye çalışıyordu ve gerçekler içini asit dökülmüş gibi yakıyordu. Kutsal Ümit'te rahiplik yaptığı yıllarda kendini dostluğun kozasında gibi hissetmişti; ama mahkeme bunun sahte bir güvence olduğunu göstermişti. Hambo ümitsiz bir şekilde onu kendine getirmeye çalışmıştı. Başka birkaç kişi de üzerlerine düşeni yapmışlardı. Cemaatin içinde birkaç tanesini açıkça düşmanları olarak tanıdı; aynı sayıda arkadaşı da vardı. Geri kalanlar gidişata göre hareket edeceklerdi; kazanırsa ona dalkavukluk edecekler, kaybederse defedip atacaklardı. İçi buz tutmuş gibiydi. Dünya birden soğumuştu. Artık yeni, ışıltılı ve kahkaha dolu değildi. Küflenmişti, çürümüştü, delik deşikti, insanın düşmemek için dikkat etmesi gerekiyordu. Lucy gerçekten de ileriyi görmüştü. Birçok şeyi görmüş ve ona bunları o kadar çok söylemişti ki John'u sıkmıştı. Ama o olacakları bilememişti. Belki hissetmişti ama onu üzmemek için söylememişti. Evet Lucy bunu yapardı. Hep John'un ayaklarının altına halılar sermiş, canını yakmasın diye dikenleri temizlemişti. Ama heyhat, artık onun gibiler yoktu! Asla zarar vermediği insanlar bile ayağın altından yıpranmış halıyı çekip etine batsın diye, dikenleri sivriltiyorlardı.

Yükselmesine yardım eden yoktu ama herkes aşağı düşmesine yardım etmeye gönüllüydü. Keşke kanatları olsaydı, güvercin kanatları! Böylece artık insanların yüzlerindeki ifadeyi görmeyecekti!

Pazar öğleden sonra, güneş ışığı renkli camlardan süzülerek kalabalık ve suskun cemaatin üstünü kapladı. Kadınların hepsi beyazlar içindeydiler. Üç koca-

man Japon gülü demeti, hemen kürsünün altında, üstü örtülü masasının arkasındaydı. Açık duran İncil'e ve kar beyaz masaya baktığında duyguları isyan ediyordu. "Benimle aynı tabaktan yemek yiyen." Hayır İsa'nın son yemeği hakkında bir vaaz veremezdi. Bugün olmazdı. Bunu bir süre daha yapamayacaktı. Boğazında düğümlenen yumruyu yutkunarak sayfaları çevirdi ve sesini yükseltti:

> Sevdiğim, sevdiğim, şimdi biz Tanrının oğulları mıyız,
> Ne olacağımız da hiç belli değil
> Ama biz biliyoruz, ama biz biliyoruz
> O tekrar yeryüzüne dönünce,
> O tekrar yeryüzüne dönünce,
> Biz de onun gibi olacağız
> Ve onu, olduğu gibi göreceğiz.

Cemaat de onunla birlikte şarkıyı söyledi. Onunla hep güzel şarkı söylerlerdi zaten, çünkü gruptaki şarkıcılar daima lideri takip ederler.

Ondan sonra duru ve sakin bir sesle konuşma başladı.

"Kardeşlerim: Söylediğimiz şarkı ve hepinizin bugün burada olduğunuzu görmek beni çok özel bir şekilde etkiliyor. Zihnimde bir sürü düşünce uyanıyor ve size dopdolu olan kalbimden konuşuyorum. Ruhlarınızın beslenmesi için, şu ekmeği bölerken benimle beraber dua etmenizi istiyorum."

"Bugünkü konumuz, İsa'nın yaraları. Babamız sorduğu zaman 'Elindeki bu yaralar ne?' diye O, 'bu yaralar, arkadaşlarımın evindeyken almış olduğum yaralar' diye cevap verecek. Zekeriya 13:6.

"İşaya'nın 53. bölümünü okuduk; 'O bizim günahlarımız için yaralandı ve adaletsizlerimiz onu bereledi ve havari Peter, O'nun kanının, dünyanın temelleri üstüne aktığını doğrulamıştır.'

"Kumarbazların yaralandığını gördüm. Haydutların yaralandığını gördüm; hırsızların, soyguncuların ve diğer bir sürü kötü adamın, kanuna karşı gelenlerin, her birinin yaralarının bir nedeni vardı. Bazıları düşüncesizdi, bazıları kendini beğenmiş zorbalardı, bazıları doktorun neşteri altına yatmıştı, ama her bir yara insanı çirkinleştirir.

"İsa düşüncesiz değildi. O kendini beğenmiş biri de değildi. O asla bir zorba olmadı. Asla hastalanmadı da. Kanun önünde asla suçlu duruma düşmedi; ama yine de yaralandı. Şimdi, bir insan genelde düşmanlarının arasında yaralanır ama bu adam, İncil'e göre, Arkadaşlarının Evinde yaralanmıştı. Size her zaman zarar veren düşmanlarınız olmayabilir. O çok yakın dosttan korkun. İsa'ya her inanan onun dostu sayılır ve işlediğiniz her günah, İsa için bir yeni yaradır. Evlerimizde çaldığımız müzik ve o iskambil partileri, İsa'ya vurduğumuz birer darbedir.

İsa bizi her zaman, dünyanın temellerinden beri sevdi.

Tanrı gücünün doruk noktasında yaratmanın çekiçleri

zamanın örsü üzerine inip de

yeryüzünün kaburgalarını yaratmadan önce

Ateşten nefesiyle

İpleri yapmadan gücünün büyüklüğüyle,

okyanusların sınırlarını belirlemeden önce

Tanrı, işte! dedi

Önce insanı yaratalım.

Minberdeki ihtiyarlar, yok! diye bağırdılar.

Eğer insanı yaratırsan, kesin!

O günah işleyecektir

Tanrı benim sahibim, bu gerçek!

Babamdır !

Ben zamanın dişleriyim

Yeryüzünün tozunu kapsarım,

Tepeleri terazide ben tarttım

Gelip geçen fırtınanın sonunu işaret eden gökkuşağını ben boyadım

Denizleri, avucumda ben ölçtüm.

Her şey, doğayı hiç kırılmadan hükmümde tuttum

İnsanı yaratmak!

Eğer günah işlerse, onu affederim

Ateşin hiçbir zaman sönmediği

Cehennem çukurunu kırarım

Kurtların hiç ölmediği

Mezara girerim.

Böylece ulu Tanrı!

Her şeyi topladı

Derinlerden biraz su aldı

Yeryüzünün, temellerinin altından bir avuç toprak çıkardı

Rüzgarların davulundan, bir yüksük dolusu nefes zaptetti!

Tanrım efendim!

Şimdi insanı yaratmaya hazırım

İşte!

Onu neye benzeteyim? Söyleyin!

Dünyaların içindeki dünyalar, dönmeye yuvarlanmaya başladılar

Güneş, evet!

Giysilerinin ateşten eteklerini topladı

Ve tahtın etrafında döndü, durdu; Ben!

İnsanı bana benzet dedi, bana!

Tanrı güneşe baktı

Onun kan kırmızı yuvasına geri gönderdi

Ve başını salladı, hayır!

Ve ay, Ben dedi !

Dalgaların dizginlerini topladı.

Binlerce denizi,

Tahtın etrafında yürürken

Peşinden sürükledi

Lütfen! Lütfen insanı bana benzet

Ama Tanrı "HAYIR !" dedi

Yıldızlar elmas yuvalarından taştılar,

Parlayan tahtın etrafında halka oluşturup,

evet insanları bana benzet

Tanrı "HAYIR !" dedi

Ben insanı, kendi suretimde yaratacağım!

Onu bir bahçeye koyacağım

Ve dedi ki İsa'ya O!
eğer o günah işlerse
Onun kefili olarak tahtının önüne ben geleceğim
Evet! O sizin dostunuzdu
Hepimizi O yarattı, O!
Kıyamet günü Toplantısına katılacaklar. Hepimiz!
İnancın gözleri yoktur, ama uzun bacakları vardır.
Ama inancın dürbününü al
Ve o tepedeki odaya bak
Kendinle yalnız, baş başayken
Kalbin ateşten yanmışken, bak!
Damarlarında kan koştururken
O tren rayının üzerindeki demir canavar gibi
O tepedeki odaya bak, bak !
Akşam yemeğinde masada
Arkadaşlarına bakarken, yazık!
Gözleri yaşlarla dolu, dopdolu! şunları söyledi
"Ruhum, ölesiye üzüntülerle dolu, ölesiye!
Çünkü bu gece, evet!
Sizlerden biri, bana ihanet edecek, bu gerçek!
Bir Romalı subay değildi !
Bir Romalı asker de değildi
Ama sizlerden biriydi
Benim can dostum olarak seçtiklerimden biri

Şu anda, benimle, tabağa ekmek batıran biri bana ihanet edecek".

Burada bir benzerliğe işaret ediyorum.

Ben İsa'yı görüyorum,

Tüm ihtişamıyla Cenneti terk ediyor

Eşi asla bulunmaz şerefinden kendini sıyırıyor.

Dönen dünyaların asasını bırakıyor

İnsanlığın giysilerini geçiriyor sırtına

Arkadaşlarını kurtarmak için dünyaya geliyor.

Paslı bilekleriyle iki bin yıl yürüdü,

Ama inancının gözüyle, onu görüyorum

Yükseklerdeki kulelerinden aşağı bakarken

Onu altın sokaklarda yürürken duydum

Sokaklar onun ayaklarının altında çınlıyor.

Sol, mi, sol, do

Sol, mi, sol, do

Onu hiçliğin kemikleri üzerine basarken görüyorum

Ben de bu yolda ağlıyorum

Gerçek ve aydınlık

Ulu Tanrım !

Onun merhamet trenini sürdüğünü görüyorum

Krallıkların çöküp, toz olduklarını

Meleklerin rüzgarları, köşelerindeki odalarında zapt ederken

Onun yeryüzüne indiğini görüyorum

Ve bu sokaklarda tam otuz üç yıl yürüyor

Onu havarilerinle Galilee denizinin yanında yürüdüğünü görüyorum.

Şu ses dudaklarından döküldü.

"Karşı kıyıya geçelim"

Ulu Tanrım !

Kayığa bindiler

Küreklere sarıldılar

Yelkenler, akşam rüzgarıyla şişti

Şimdi kayık yol alıyordu.

Gölün ortasına gelince

İsa, kayığın arkasında, bir yastığın üzerinde uyuyordu

Doğanın dinamik güçleri rahatsız oldular

Deli Rüzgarlar Batının davullarının başlarını kırdılar

Galilee gölünü köpürttüler

Kendilerini dört nala şahlanan dalgaların arkasına gömdüler

Dalgaların beyaz köpükleri bir ordu gibi yükseldi

Savaşa giden askerler gibi ilerlediler

Çakan şimşek

Ateşten dillini çıkardı

Ve uçan bulutlar

Derinliklerin kanallarına, kanat açtılar

Suları, akınla saban gibi sürdüler

Dev dalgaların hücumuyla yüz yüze geldiler

Gök gürültüsünün korkunç sesi bulutların arasında patladı

Ve kayık dönüp, sallanmaya başladı,

Ulu Tanrım!

Havarilerden bir İsa'ya seslendi

"Efendimiz, yok olmamızı umursamıyor musunuz ?

O ayağa kalktı

Fırtına en şiddetli noktaya ulaşmıştı

Kayığın baş tarafında dururken, şimşekler giysilerini aydınlatıyordu

Ayağını fırtınanın boynuna dayadı

Ve uluyan rüzgarlarla konuştu

Deniz ayağının altına bir mermer zemin gibi düştü

Gök gürültüleri, zindanlarına geri döndüler

Sonra da o, kayığın kenarına oturdu

Gücünün dizginlerini aldı

Dev dalgaları kucağına kaldırdı

Ve rüzgarları, kollarında sallayarak uyuttu

Ve "Sükunet, sakin ol," dedi.

İncil bir sükunetin indiğini söyler.

Onu inancın gözüyle görüyorum.

Pilate'nin evinden

Başında yetmiş iki yaranın tacıyla

Çarmıha gerileceği, bizim günahlarımız yüzünden

Çarmıha gerileceği yere doğru yürürken onu görüyorum

Evet görebiliyorum, görebiliyorum.

Dağlar, o haykırdığı zaman, kayalık dizlerine çöktüler

"Tanrım, Tanrım. Beni neden terk ettin ?"

Dağlar, kayalık dizlerinin üzerine çöküp bir canavar gibi titrediler

Efendinin baltasını vurmuştu

Bir melek Tanrının ebedi gücünü aldı

Ve yeryüzünün damarlarını kanattı

Diğer bir melek, kapıda yanan bir kılıçla durdu

Gücünden o kadar memnun kalmıştı ki

Ayı kılıcıyla deldi

Ve O kanamaya başladı

Ve de güneş

Ateşli, kızgın gözlerini kırptı, hüküm vermek için donandı,

Sonra ebediyen beşiğine yattı

Kendini uykuya salladı

Ve jeolojik katmanlar ayrılıp zamanın tekerinin geniş kuşağında,

Düşünceye kadar öldü,

Ve binlerce melek, cennetin şemsiyesinin altına koştu

Ellerinde yanan kılıçlar vardı

Mavi gökyüzünün göğsüne, ayaklarını dayadılar,

Ve göz kamaştıran tahta baktılar

Ve baş melekler, yüzlerini örttüler,

Ve taht matem örtüleriyle kaplandı.

Orkestra, yarım saatlik bir sessizlik işareti verdi

Melekler arplarını ağlayan söğüt ağaçlarına doğru kaldırdılar.

Tanrı, muazzamlığa doğru baktı.

Dişlerinden yanıp tutuşmuş dünyalar düştü

Ve tam bu sırada İsa, çarmıhta inledi ve

Başı omuzlarına doğru düştü ve "Her şey bitti, her şey bitti" dedi

Ve sonra, cehennemin duvarları patladı

Ve lanetlenen ruhlar

O günah dolu dünyadan gelip,

Ebedi gecenin dumanlı kamplarına koştular

Ve "Yazık! Yazık! Yazık!" diye bağırdılar

Ve sonra da Romalı asker haykırdı,

"Evet, eminim bu Tanrının oğlu."

Ve tam bu anda

Adalet meleği, yanan kılıcını kılıfından çıkardı

Ve mabedin peçesini yırttı.

Baş papaz, makamını terk etti.

Ve bundan sonra kurban edilecek enerji büyük katmanın içine girdi.

Tüm peygamberlerin kemiklerine can verdi.

Onlar kabirlerinden kalkıp, Kudüs sokaklarında yürüdüler.

Ben lanet trenin sesini duydum

O cennet bahçelerinden kalkmış, cehenneme yükünü götürüyordu

Kanunların arasında çok hızla geçti, yardı adeta.

Peygamberlerin çağını yardı, geçti

Kralların, hakimlerin hükümranlıklarını yardı geçti

Ürdün topraklarını yardı geçti,

Çarmıhın, onun yolunun üstünde, sert bir dağ gibi durdu

Sonra lokomotifinin mahmuzunu onun böğrüne sapladı

Ve onun kanı, bütün treni kapladı

O bizim günahlarımız için öldü.

Dostlarının evinde yaralandı.

İşte ben orada lanet treninden indim

Ve siz de burada, ondan inmelisiniz, hemen!

Ve hepimizin

Hüküm toplantısında

Hazır olacağımız

O sabah,

Zamanın iki treni o köprüde karşı karşıya gelince

Şekilsiz gökyüzünü enkaza çevirince

Ve dağlar, kuzular gibi zıplayınca

İsa bir ayağını, denizin boynuna dayayınca, evet!

Ve bir ayağı da kuru toprakta!

O zaman onun arabasının tekerlekleri

Yarısına kadar ateşin içinden geçerken

O dostlarını, bulutsuz bir gökyüzünün

Açık bağrından içeri alacak

Ve onların eline,

Şükretmenin yelpazesini verecek

Ve onlar, Onun takdis edilmiş tahtının

Etrafında, çevresinde duracaklar

Ve Onun ismini ebediyen anacaklar, övecekler, Amin.

Vaaz boyunca, çok büyük bir tepki oldu. Sürekli sesler yükseldi; ancak Pearson'ın sesi, dramatik bir şekilde son Amin'e doğru alçalınca, Anderson kiliseyi birkaç dakika kadar ateşe veren bir duaya başladı. Bu çılgınlık anında John Pearson kürsüden indi. İki yardımcısı ona Aşa-yı Rabbani masasında yardımcı olmak için fırladılar; ama o girişe doğru yürüyüp kapıdan dışarı çıktı. Arkasında aptallaşmış bir cemaat bırakmıştı. Hoffman ve Nelse Watson arkasından gelip onu bahçeden çıkmadan durdurdular; ama o, ikisinin elini de üstünden silkti.

"Hayır, çocuklarım, Ben, ben sizle, ben sizle artık ekmeği paylaşamam," ve yoluna devam etti.

"Aklını başını toplayıp kürsüne geri dönmeyecek misin, adamım?" diye sordu o gece Hambo. "Eğer bunu yapmazsan eminim ki bazıları etrafta seni kovdurduklarını söyleyecektir."

"Yapamam Hambo, artık sizlerin benim için kavga edip birbirinizle dalaşmanızı istemiyorum. Bırak istediklerini söylesinler."

"Peki ama bir daha asla vaaz vermeyecek misin, rahiplik yapmayacak mısın?"

"Ben asla demiyorum –asla asla dememeli. Ben artık İncil üzerine vaaz vermek için uygun biri olduğumu sanmıyorum– tabii eğer herkes yanılmışsa o başka. Bak dinle, insanlar erkeklerin arasında, erkek

gibi bir vaazı kucaklamaya hazırlar; ama kadınların arasında onun bir erkek gibi davranmasına hazır değiller. Ben de bu nedenle, kürsüden uzak durup hayatımı marangozlukla kazansam daha iyi olacak diye düşünüyorum. Bunu ortalığı karıştırmadan yapabilirim herhalde."

Ama bir süre sonra, John bundan da pek emin olmadı. Daha önce işi ona vermek için birkaç hafta bile beklemeye razı olan pek çok kişi, şimdi yaptıracak işleri olduğunu bile ona haber vermediler. İşlerini yapıp bitirdiği birçoğu da, arkasından kızgın ve içerlemiş bakışlar fırlatıp ona ödeme yapmamaya karar verdiler. Cemaatleriyle ters düşen marangoz-vaize ödeme yapmak, sanki doğru olmaz gibiydi. Büyük işlerde ona yardımcı olmaları için çalıştırdığı iki adam, kendilerine ödünç olarak verdiği alet ve takımları iade etmeyip bunun hakları olduğunu söylediler. Onlara göre John yağmurda, soğukta onları öldüresiye çalıştırmış ve onlara hiç para ödememişti. Bir tanesi o kadar kızdı ki ona verdiği aletleri ve iki testereyi rehine verdi.

John bir işçiyi kötü hava şartlarında çok çalıştırmaktan öldürmekle suçlandı. John için bir iki gün çalışıp, bundan bir kaç ay sonra tüberkülozdan öldüğünü her ne kadar herkesçe biliniyorsa da, suçlamalar yapmakta kimse birbirinden geri kalmak istemiyordu. Şehirdeki her sürtük, içki bardaklarına gözyaşlarını katarak bu duruma onları John'un düşürdüğünü söylediler. Yüzlerini bile görmediği, tanımadığı kadınlardan düzinelerce çocuk peydahlamıştı. Felton Cozy Kutsal Ümit'te onun yerini almıştı. John'u her gördüğünde, günah onu erdemli gözlerine fazla yansımasın diye gözlüklerini düzeltiyordu. John zamanla

tüm bunları idrak etti ve insanlara sıkıntılarından ve planlarından bahsetmekten vazgeçti. Sıkıntılarını duyunca sevindiklerini, planlarını bozmak için ellerinden geleni yapmaya çalışacaklarını anladı.

Bir adamın dediği gibi, 'madem bir kere yere düştü, onu hep orada tutalım.'

Üstü başı dökülmeye başlamıştı. Evde doğru dürüst yiyecek bir şey bulmak da zorlaşıyordu.

Bir akşam eve morali çok bozuk döndü.

"Ne oldu, koca ayak?" diye sordu Hambo. "Hiç keyfin yok gibi?"

"Yoksul evime yıldırım düştü sanki. Galiba en sonunda beni pes ettirecekler. Benim hakkımda yaydıkları o yalanlar yüzünden bazıları tahtaya bir çiviyi bile temiz bir şekilde çakamayacağımı zannediyor. Benim yaptığım evin, daha onlar boyayamadan bir zina yuvası olacağını sanıyorlar. Tanrım sen yardım et!"

"Gel de şu pişirdiğim bezelye ve bamyayı ye. Bir keçiden bile daha çevik olursun."

"Hayır Hambo, sağ ol. Ben biraz uzanacağım."

Odasına gidip, kapıyı kapadı. "Ah Lucy! Lucy! Gel de beni al. Sen bunların hepsini bilmiştin, beni niye bu acıyı çekmem için yalnız bıraktın? Lucy ne olur bu uğursuzluğu benim üstümden kaldır. Ben günahlarımın karşılığını ödedim, ödedim. Ağladım, dua ettim. Olduğun yerde Tanrıyı görürsen, bana acımasını söyle! İsa! Mucizeler yaratan Tanrı. Ya bu yükü şu ağlayan kalbimden kaldır ya da beni bu hasta ve günah dolu dünyadan al."

Tedirgin uykusu boyunca kaybolmuş bir çocuk gibi inleyip ağlayarak Lucy'yi aradı ama o yoktu. Aslında aradığı, kaybolan kendi benliğiydi ve aynen yılanınki gibi kırmızı biber ve tuzla kavrulmuş, sıyrıldığı derisini arayan ihtiyar büyücü kadın gibiydi.

"Eski derim, beni artık tanıyor musun?" diye ağlaması gibi ağlıyordu. Çünkü deri asla, bir daha onun üstüne olmayacaktı. Bazen gecenin karanlık anlarında, onu terk ettiği için Lucy'ye çıkışıyordu. "Sen bunu yapmayı istedin," diye hıçkırıyordu. "Gözlerinde gördüm bu gerçeği."

Gündüzleri, gece boyunca düşündüklerini hiçbir şekilde çaktırmıyordu. Arayışı ve gözyaşları, yorganın altında saklıydılar.

Ertesi sabah Hambo onu kahvaltı için uyandırdığında yataktan kalkmadı.

"Bugün dışarı çıkacağımı hiç sanmıyorum, çünkü o sahte gülümsemesiyle Cozy denilen adamı görürsem kendime hakim olamayabilirim ve bir dahaki sefere beni cinayet için yargılarlar."

Cesareti kırılmıştı. Yatakta öylece yattı ve sınamalar ve başarısızlıklarla dolu geçmiş günleri düşündü. Onların hepsi, vaatlerle aydınlanmış, zafer dolu yarınlardı bir zamanlar. Ama gelip çattıklarında, hiçbir tatmin vermemişlerdi. Önceki günlerden ve olaylardan daha sevindirici bir gerçek içermemişlerdi. Daha fazla ihanet vardı. Öyleyse niye geleceği bekleyelim ki ? Niye yataktan çıkayım ki?

Boşanma davası aklından çıkmıyordu. Dava aslında mahkeme binasında görülmüş olsa da, sokak köşelerinde, kilisede, evlerde insanların onu yargıladıklarını

görüyordu. Aynen mahkeme binasında olduğu gibi ona kendini savunmak için bir fırsat verilmiyordu.

Güneş battığında Hemşire White ve Hemşire Carey tarçınlı ekmek ve kavun reçeli getirdiler.

"Her zaman tatlıyı sevdiğini hatırladım," dedi Hemşire Carey.

Rahiplik yapmayı düşünüp düşünmediğini bilmek istiyorlardı. Bazı insanlar başlarına Cozy'yi getirmişlerdi ama cemaatin asıl üyeleri 'onu defetmişti.' "O ne kadar bunu gizlemeye çalışsa da biz onun bir işe yaramadığını görebiliyorduk."

"Vaaz da veremiyordu," diye şikayet etti Hemşire White, "ve bir de kadın üyelerle senin olduğundan bile daha fazla sıkı fıkıydı. Evlerinde oturup içki içiyor "ve havuzda yüzen ördeğin talihine" içiyorum gibi saçma sapan sözlerle kadehini kaldırıyordu." Erkeklerden biri onu yakalasaydı onun ördeğini havuza öyle bir sokarlardı ki görürdü gününü. Tekrar dönmeyi düşünmediğine göre Savannah'dan birini çağırtacağız."

"Siz hanımlara, hayırlı olsun," diye söze girdi John.

"Bu arada sen neler yapıyorsun, nerelerde saklanıyorsun?"

"Hemşire White, sorduğuna göre söyleyeyim, para kazanabilmek için önüme gelen her işi yapıyorum ve genelde evde oturuyorum. Bazen İncil'i okuyorum, bazen bunu da yapamıyorum. O zaman o köşeden bu köşeye yürüyüp duruyorum ve hayal kuruyorum. Bazen bu hayaller, gerçek gibiler –öylece önümde beliriyorlar, dokunabilirmişim gibi; ama bir süre sonra sönüp gidiyorlar. Bu her gün böyle sürüp gidiyor."

Bir gece John bir rüya gördü. Lucy bir derenin kenarında oturmuş ağlıyordu; çünkü bir yılandan korkuyordu. Yılanı öldürdü ve Lucy'yi kollarına alarak dereden geçirdi. Alf Pearson'ın durduğu, yolun çatal olduğu yere taşıdı. Alf Pearson bastonuyla deniz kabuğu gibi beyaz yolu işaret ediyordu ve ona "Bazı hastalıklar için en iyi tedavi, uzaklaşmaktır." dedi ve Lucy ve John, bu tozlu beyaz yola koşarak girdiler. Nasıl olduğunu bilmediği bir şekilde Lucy'yi yine kaybetti ama o hala yoluna devam ediyordu. Mutluydu çünkü yılanı öldürmüştü; ama Lucy olmadığı için yalnızlıktan ağlıyordu. Hıçkırarak uyandı ve 'belki de Sanford'dan ayrılmam gerekiyor. Niye vaktimi burada harcıyorum ki?' diye düşündü.

Kahvaltıda Hambo'ya "Bak Hambo, düşündüm, uzun uzun düşündüm ve bu kasabayı sana bırakmaya karar verdim. Al senin olsun."

"Ne dediğini bilmiyorsun sen. İkimiz uzun yıllardır buradayız ve çok da iyi geçiniyoruz. Senin gitmene izin vermeyebilirim. Ben, ben senin yanında sadece ikinci sınıfım, ama sen giderken buradayım ve sen döndüğünde de burada olacağım."

"Evet, ben gidiyorum. Başka bir şehirde yaşayacağım."

"Nereye gitmeyi düşünüyorsun?"

"Daha bilmiyorum. Bana borcu olanlardan paramı toplar toplamaz elveda deyip, kapıyı çekip gideceğim. Bir sabah bana seslendiklerinde ben artık burada olmayacağım."

Ve böylece de gitti. Planlanmadığı bir zamanda kendini Plant City'de buldu ve iş aramaya başladı.

Birçok kereler Baptistlerin gururunun inşa ettiği ve hakem olarak açılışını yapmaya davet edildiği, büyük beyaz binanın önünden geçti. Artık gözlerini kapıyordu önünden geçerken. Onu tanıyanlarla karşılaşmamak için elinden geleni yaptı.

Bir hafta geçmişti ve iş bulamamıştı. Alet çantasıyla sokaklarda yürüyordu. Ümit ediyordu, kasap dükkanı önündeki köpekler gibi insanlara şirinlik yapıp gülümsüyordu. Çaresizlik canını sıkmaya başlamıştı.

"Nasılsınız? Siz Rahip Pearson değil misiniz?"

Bahçe kapısının arkasında kendine gülümseyen, uzun boylu, zenci kadının yüzüne bir bakış fırlattı. Bahçe belli bir düzen içinde dikilmemiş gül fidanlarıyla doluydu.

"Evet bayan. İyiyim, teşekkür ederim."

"Sizi tanıdığımı düşündüm. Bir kere kilisemizde vaaz vermiştiniz."

"Pilgrim Rest Baptist kilisesinden misiniz?"

"Evet doğru. Ne vaazdı! İçeri gelin."

John yorgundu, merdivene çöktü.

"Orada oturmayın, bakın burada iskemle var."

"Burası iyi Hemşire, oturabilecek bir yer olduktan sonra."

"Hayır, hiç de değil! Merdivenlerde oturursan, evin içinde yaşanan sızılar insana yapışır derler. Ha! Ha! Galiba biz zencilerin bütün batıl inançları kadar beyazların da paraları var."

Kadının içeriden getirdiği rahat iskemleye oturdu, şapkasını da kadına verdi.

"Gidecek özel bir yeriniz yoksa benimle yemek yemelisiniz. Ölen kocam sizin gelmiş geçmiş en iyi vaiz olduğunuzu söylerdi."

Rahip Pearson verandayı dolduran bir kahkaha attı, ama kadının konuşmasını bekledi.

"Bir süre buralarda kalacak mısınız ?"

"Bilmiyorum, Hemşire . . . "

"Lovelace. Beni tanımadığınızı biliyorum. Belki kocamı da hatırlamayacaksınız; ama sizi aramızda görmekten çok memnunum. Bir dakika bana izin verin, gidip yiyecek bir şeyler hazırlayacağım."

İçeri girdi, bir dakika sonra bir yelpazeyle geri döndü.

"Yelpazelenin Rahip."

Birkaç dakika sonunda, içinde buzların şıkırdadığı bir sürahiyle döndü.

"Buyurun, soğuk su Rahip. Çok sıcak bir gün. Sizi suyla doyurmaya kalktığımı sanmayın. Bu yalnızca yemeği hazırlayıncaya kadar sizi serinletmek için."

Verandadan, etrafındaki çiçek dolu saksılardan sokak çok farklı görünüyordu. Dünya çok farklı görünüyordu. Rüyadaki bir yer gibi değişmişti. "Belki hiçbir şey gerçek değil. Belki burası dünya bile değil. Hiçbir alamet yok, hiç bir şey yok. Belki şu anda sadece, Tanrının aklında bir yerde varız," ama yorgun ayak parmaklarını oynatınca dünya yine sancıdı, acıdı.

"Yemek odasına gelin, şu sandalyeye oturun rahip. Masanın karşısındaki büyük sandalyeye. Şu önünüze koyduğum fakir yemekle belki karnınızı doyurabilirsiniz ama ben dulum ve bilirsiniz işte, elimden bu kadar geliyor."

'Fakir yemek,' kızarmış tavuk, taze pişmiş ekmek, pirinç, tatlı püresi, ısıtılmış yeşil sebzeler, muhallebi ve buzlu çaydı.

"Benimle oturup siz de yemek yiyeceksiniz değil mi Hemşire Lovelace?"

"Hayır, siz buyurun, yiyin. Ben sinekleri kovalayacağım. Bugünlerde çok arttılar. Eve tel yaptırmak istiyordum ama bir türlü beceremedim. Teli bulmak çok kolay ama buradaki marangozlar öyle kötü iş yapıyorlar ki ben de vaz geçtim."

"Ben marangozum."

"Sizin bu kadar küçük bir işe harcayacak zamanımız yoktur. Siz büyük bir adamsınız."

"Yok canım, dünya kadar zamanım var."

John o gece odasında kalbinin sıcacık attığını hissetti. Sanford'a mektup yazmak istedi. İlk önce Hambo'ya neşeli bir not yazıp gönderdi.

Mamie Lester'e yazarak ondan kasabadan haber verip kendisini teselli etmesini istedi. Kadın ona hiç cevap vermedi. Ondan böyle bir şey isteyerek haksızlık ettiğini düşünüyordu. Kızgınlığını dışarı vurmaktan çekinmedi. "John Pearson beni ne zannediyor, ona haber gönderecekmişim. Kendini ne zannediyor ki, o bir hiç." Bu 'Hiç' lafını sanki tükürür gibi söyledi.

Uzun bir süre cevap alamayan John Pearson, anladı ve yatağında güldü. Mamie Lester'in sözde erdemli kızgınlığı komikti ancak! Onu yirmi iki yıl önce, ilk gördüğü anı hatırlayabiliyordu. Bir sokak köpeği gibi, yalınayak baldırlarının üstünde eski basma elbisesi, taranmamış saçlarıyla Sanford'a gelmişti. Gitarı pis, kırmızı bir kurdeleyle boynuna asılmıştı. John'a ahlak-

sız tekliflerde bulunmuştu; ama John onu kiliseye davet etmişti. John ona orada saygınlık kazandırmış ve kadın da bir Rahip yardımcısıyla evlenmişti. Hapishanede ve genelevde çalışırken, kendini aşağılanmış hissetmemiş bu kadın, şimdi gözden düşen bir rahibe iki satır yazmayı reddediyordu.

Artık çalışacak bir işi olduğundan, George Gibson'a kendisinden ödünç aldığı aletlerini iade etmesi için yazdı. George mektubu kale bile almadı. Kızmıştı da. "Serserinin piçi," dedi. "Hem kimseye para vermez hem de utanmadan aletleri ister. Gelsin de bunu yüzüme söylesin sıkıyorsa."

Diğer bir sahtekar "Pearson'ın sana da mı borcu vardı?" diye sordu.

"Borcu mu vardı?" öyle bir havayla söylemişti ki bunu, John Pearson sanki ona olan borcunu ödemiş olsaydı bugün böyle sıkıntı çekmezdi.

Bundan sonra, kimin talihi ters gittiyse veya kim borç içindeyse –John Pearson ona ihanet etmişti. Gibson'ın yüzünde daima, sonsuz ihanetin acı dolu ifadesi yer etti. Bu arada John aletlerini kullandı ve zamanla onları hak ettiğini düşünmeye başladı.

Bu tesadüfi tanışmadan sonra ertesi gün, John, Sally Lovelace'ın evinin sinek tellerini yapmaya başladı ve işi bitirdiği zaman anlaştıkları parayı almakta tereddüt etti.

"Beni işin ücretinden daha fazla besledin" dedi.

"Hadi, oradan," dedi Sally, "etrafında onun için bir şeyler yapmaya alışık olduğu bir erkek olan bir kadının, o gittikten sonra da bunu devam ettirmesi lazım. Parayı al. Bu Pazar kiliseye gelecek misin?"

"Bilemiyorum! doğruyu söylemek gerekirse bilemiyorum hemşire Lovelace."

"Şaka ediyorsun, biliyorum. Peki kiliseye gelmezsen ne yapacaksın?"

"Doğrusu onu da bilmiyorum."

"Benimle gel kiliseye. Rahip yardımcısı Turner ve diğerleri senin kasabada olduğuna çok memnun oldular. Senin büyük toplantıyı idare etmeni istiyorlar ve Aşa-yı Rabbani servisinde de vaaz vermen hakkında bir şeyler söylediler."

John bundan kaçınıyordu ve Sally Lovelace bunu fark etti. John o gece de yemeğe kaldı ve gece on birde Sally artık her şeyi biliyordu. Ondan hiçbir şey saklamadı ve başını kadının kucağına koyarak dört yaşında bir oğlan çocuğu gibi, hıçkırıklara boğularak yattı.

"Tamam, burada kalıp bizim kilisemizde rahiplik yapacaksın, ötekiler kendileri için iyi olanı biliyorlarsa, buraya gelip seni yok etmeye çalışmazlar," diye söylendi Sally öfkeyle. "Onların hiçbiri, o ciğeri beş para etmezlerin hiçbiri buraya gelip de kendilerinden çok daha iyi olanları ezmeye kalkmasınlar." Adamı sakinleştirmek için parmaklarını saçlarının arasında gezdirdi ve o da kadının dizlerinin üzerinde uykuya daldı.

John pazar günü kiliseye giderken Sally'ye eşlik etti ve vaaz verdi.

"O ne vaazdı öyle," dedi Sally, akşam yemeğinde. Çok sıcak ve samimiydi. "Tek şikayetim var, o kadar çok insan bağrışıyordu ki söylediklerinin yarısını duyamadım. Evde de vaaz vermelisin. Benim için özel."

"İstediğin zaman bunu yaparım. Kendimi gerçekten de eskisi gibi iyi hissettim. Saçlarını uzatmaya başlayan Samson gibiyim."

"Bunları hissetmen gerek John. Bu arada unutmadan söyleyeyim, yirmi yedi evi olan bir hanım var, senin bütün evleri kontrol edip gerekeni yapmanı istiyor. İki yıldır bir şey yapılmıyormuş. İki haftanı alacak bir iş. Sonra da Metodist kilisesinin rahibinin evinin damının yenilenmesi gerekiyor. Bu kasabada işlerin yolunda gidecek."

John, onların Sally'nin malları olduğunu öğrenmeden, evlerde yapılacak işleri bitirdi. Ona ödemeyi Metodist rahip yapmıştı. Sally'nin evlerin sahibi olduğunu öğrenince hiç de memnun olmamıştı. Bu kadar malı mülkü olan bir kadın onu ne yapsın diye düşündü.

"John bizim kilisedeki rahip gidiyormuş, seni çağıracaklarından eminim. Haydi git üstünü başını düzelt de bugün evlenelim, böylece insanların dedikodu edecekleri bir şey kalmasın."

"Teşekkürler, Sally."

"Zaten bana evlenme teklif edecektin, değil mi?"

"Evet, ama sana bakabilmek için gereken parayı kazanmayı bekliyordum."

"Öyleyse aramızda her şey halloldu. Bizler artık çocuk değiliz, bu nedenle birçok saçma sapan adete uymak zorunda da değiliz. Şimdi bir kilisem var ve oradan ayda yüz dolardan fazla para gelecek, bunun yanında marangozluktan da para kazanıyorsun. Benim de o evlerden ayda üç yüz dolar kira gelirim var. Seninle seni sevdiğim için evleniyorum ve senin de beni sevdiğine inanıyorum. Senin evlenmen lazım."

"Evet evlenmem lazım Sally. Haydi öyleyse evlenelim ve gölün kenarına gidip akşam yemeği için kendimize balık tutalım. Bu onları satın almaktan çok daha eğlenceli."

"Hadi yapalım. Hep böyle yerlere gitmek isterdim ama Oscar beni hiç götürmezdi. Ama çok da iyi bir kocaydı."

Sally o gece, her zaman alışıkmış gibi yatağa girdi; ama John bir bakire gibi utanmıştı. Lucy'nin düğün gecelerinde olduğu gibiydi. Yeni karısı buna şaşırmıştı. Uzun süre dizlerinin üzerinde kaldı. Sally asla, John'un Sally'nin ona Lucy'nin gözleriyle bakmaması için nasıl yalvararak dua ettiğini bilmedi. Tanrıdan, gururunu tamamen ayaklar altına alarak tuzaklardan yolunu uzak tutması ve ayağına köstek olacak bir taşa çarpmamasına yardım etmesini istedi ve yeminler etti, eğer Tanrı sadece yolunu temiz tutarsa, o da sapmayacaktı. "Tanrım bunu Lucy'nin görmesini sağla, artık yattığı yerde rahat edebilir. Tanrım lütfen bazı hatıraları derin bir denize göm ki, beni senin gözünde suçlamasınlar. Amin ve teşekkür ederim Tanrım."

Yirmi Beşinci Bölüm

"Sally bana bu arabayı almamalıydın. Bankadan bu parayı çekmen doğru değil."

"Peki o paraları kimin için harcayacağım? Benim senden başka kimsem yok ki? Eğer biraz eğlenecek-sek, bunu yapmalı."

"Tamam da bir Chevrolet de işimi görürdü. Gidip bir Cadillac almana hiç gerek yok."

"Seni bir Cadillac'ın içinde görmek istedik. Bu senin hem düğün hem de birinci evlilik yıldönümü hediyen, ikisi bir arada."

"Evleneli bir yıl olmuş gibi gelmiyor ki."

"Evet oldu. Çok mutluyuz da ondan. Zaman geçmemiş gibi geliyor. Aşık olmanın ne demek olduğunu bilmeden kırk sekiz yıl yaşadığını bir düşünsene."

"Ben de seni seviyorum Sally."

"Bak John, oradan ayrıldıktan sonra, Sanford'a hiç dönmedin."

"Oraya bir daha hiç dönmesem de, umurumda değil."

"Ama tatlım, arkadaşın Hambo gelip bizi ziyaret etti. Sen de gidip birkaç gün onunla kalmalısın, hem oradaki zencilere ne kadar iyi olduğunu bir göster."

"Pekala, ne zaman gitmek istiyorsun ?"

"Ben mi? Ben gelmiyorum. Ayvaları reçel yapmam lazım. Hem o kadar uzak yerlere arabayla gitmeyi hiç sevmem. Sen git, dönünce bana her şeyi anlatırsın. Evlendiğimizden beri burnumun dibinden ayrılmadın. Benden biraz uzaklaşman iyi olur."

"Sally, sensiz gitmek istemiyorum."

"Aptal, beni de götürürsen nasıl benden birkaç gün için kurtulursun ki. Ayrıca küçük bir oğlan çocuğu gibisin ve ben seni bunun için seviyorum, ama hadi git."

"Hayır, ben kendime, senden bir gece bile ayrı uyumayacağıma söz vermiştim. Bu yeminimi bozmak istemiyorum."

Sally bu gücünden çok mutlu olmuştu ve onun dudaklarının balını içti. Ama onu yine de gönderdi. John yüzünde bu ayrılığın acısını görebiliyordu. Onun yüzünde bu ifadeyi görmesi, kendi acısının on kat bile daha büyük olmasına değmişti.

Ertesi sabah, arabanın uzun burnunu kuzeye çevirdi ve Hambo'nun kapısının önüne park etti. Hambo onu sevgiyle, bildiği tüm küfürleri ve kötü isimleri sıralayarak karşıladı. Sonra ona bezelye yedirdi ama orada, onunla olmak güzeldi.

Kutsal Ümit kilisesinin yeni rahibini ziyaret etmek için arabasına bindiğinde yirmilerine yakın üç kız,

kıkırdayarak arabaya yaklaştılar. Arabaya hayran kalmışlardı ve anlamı açık, kaba sözlerle, ondan kendilerini gezdirmelerini istediler; ama John, bu laf atmalara aldırmadan arabayı sürdü. Arabasına hayranlık duyulmasına alışıktı ve yemin etmişti.

Sanford çok sıcaktı. Şimdi arabasının direksiyonunda otururken anlatılanları düşündü ve o ayrıldığından beri Sanford'da mutluluk kalmadığını anladı. Kutsal Ümit perişandı. Gökyüzündeki koro, uzun bir sessizliğe gömülmüştü. Acaba geri dönmeyi düşünür müydü?

"Olmaz, bu aynı çorbayı iki kere ikram etmeye benzer, hatta daha beteri. Çünkü yeniden ısıtılmış olacak. Benim şimdi bundan büyük bir kilisem var."

"Onlara iki Pazar, bize de iki Pazar ayıramaz mısın?" diye yalvardı John Hall.

"Evden bu kadar uzak kalmam doğru olmaz. Orada idare etmem gereken pek çok malımız, mülkümüz var."

"Malın mı var?"

"Evet. Kiraya verdiğimiz otuz ev. Üç tanesi de yepyeni. Onları daha geçen hafta bitirdim. Daha damlarını bitirmeden kiraladılar." Cebinden kalın bir deste para çıkardı. "Buraya gelmeden önce aylık kiraları toplamıştım," dedi.

"Ulu tanrım, sen zenginsin. Denizde kum sende para. Kahretsin, neredeyse unutuyordum. Buradan gitmeden önce senin yaptığın kiler için sana dört dolar borcum vardı. Sana borcumu ödeyecektim ama dedikodular beni bunu yapmaktan alıkoymuştu."

John parayı alıp ona teşekkür etmeden cebine koydu. İçin, için, şeytanca gülüyordu, kaldırımların

sıcağını ve boş midesini, bir şey istemenin soğuk zalimliğini ve insanların çaresizliklerini söylediklerinde, diğerlerinin ona nasıl vurup hırpaladıklarını düşündü.

Ama etrafındakiler varlığa bakıyordu ve içindeki zavallı anıları görmüyorlardı. John'un soğuk tavrının bile farkına varmamıştı.

"Ama hiç olmazsa bu Pazar bize vaaz ver. Aşa-yı Rabbani ayini. Dünyada kimse onu senin gibi yönetemez. Hemen bunu gidip ilan edeyim ki bütün kilise duysun."

"Beni hoş karşılarlar mı dersin, Hall?"

"Gayet tabii, Rahip Pearson. Buradan ayrıldığında Kutsal Ümit'te bir iz bıraktın, gittiğin yere de bunu taşıdın, geri geldiğinde de bunu beraberinde getirdin. Gel de bizim için bir kere daha vaaz ver. Ulu Tanrım, Kutsal Ümit, tüm katılmak isteyenler kiliseye sığmayacak bile. Biz de o gün kilise için epeyce para toplarız."

John aklından dört doların hesabını yapıyordu. Akşam yemeği için bir tavuk alacaktı. Bu Hambo'nun hoşuna giderdi. Kalanla da arabaya benzin alıp eve dönerdi.

"Olmaz Hall kardeş. Davet için teşekkürler ama eve, karıma dönmem lazım. Oradan uzak kalamam fazla."

Sally'ye paralarını nasıl koruduğunu gösterebileceğini düşündü. Evet üç dolar ve bir çeyrek onu eve kadar götürdü. Belki de daha azı bile yeterdi. Ona olanları yazdı, ona her gün bir mektup yazdı.

Hambo ile akşam yemeği yerken, evin önünden sesler duydu. Neşeli kıkırdamalar. Kim olduğunu görmek için doğruldu.

"Hayır gitme," dedi Hambo ve devam etti, "Sokağın ötesinde oturan o üç adi sürtük bunlar. Arabaya deli oldular. Şu tombul olan Ora Patton, bulaşık suyu gibi, kokuşmuş. Hep adamların yüzüne güler. Şimdi senin paranın peşinde. Onu dakika başı buradan geçerken gördüm. Poposunu sallayıp, omzunun üstünden bakıp duruyordu. Otur da yemeğini ye be adam. Bana kalsa ona zırnık bile vermem. Değmez."

"Kızlara falan bakmıyordum. Sadece arabama bir şey yapmalarını istemem. Yalnız radyatör kapağı yirmi altı dolar. Yemeği bitirince onu bir garaja koyacağım."

"İyi edersin, burada benzin de çalarlar. Ama Ora senin peşinde. Sana sokulmadıkça rahat etmeyecek. Para delisi. Ona bir cent bile verme. Benim gibi ol. O orospuya açlıktan geberse kemik bile vermem."

"Benden hiçbir şey alamaz. Ben mezarlığa benziyorum, hep alıp, hiç vermiyorum. Bir tek Sally hariç. Ben Cehennemdeyken bana geldi ve ben onu bunun için seviyorum."

John arabaya gittiğinde Ora arabanın basamağındaydı.

"Merhaba Babacık."

"Merhaba kızım."

"Bana kızım deme. Arabana bindirsene."

"Ben garaja gidiyorum. İki, üç sokak gezmek istiyorsan gel."

"Tamam, cimri baba. Şapkanın kenarı bile dar." Araba sessizce çalıştığında, "Şuna bak, acaba böyle bir canavarı sürmek nasıl bir şeydir."

"Sen kullanabilir misin?"

"Evet. Ne olur bir dakika direksiyona ben geçeyim. Kasabada herkes bu mavi-gümüş canavardan bahsediyor. Sende para çuvalla herhalde."

"Hayır, benim hiç param yok. Bütün bunlar karıma ait. İşte garaj şurada. Dur, geçiyorsun."

"Biraz daha kullanayım Babacık. Bu kadar cimri ve kötü olma."

"Hayır efendim. Ben yarın eve dönüyorum. Eve dönüp yatmalıyım, böylece araba kullanırken direksiyonda uyuklamam. Haydi, öteye kay."

Direksiyona uzandı ama Ora gaza bastı. Araba ancak Osteen yoluna girdiğinde John direksiyona geçebildi. Arabasının boyasının bile çizilmesini istemediğinden, kadınla bir mücadeleye girmek istememişti. Daha sonra Ora arabayı yolun kenarına çekip park etti, kollarını adamın boynuna dolayarak ağlamaya başladı.

"Ora çok kötü. Şimdi de kocaman, yakışıklı babacık ona kızdı. Zavallı Ora, böyle biri olmayı ben de istemezdim lütfen kızma yakışıklı, kıvırcık saçlı babacık."

John, yavaşça kızın kollarını boynundan çözdü.

"Pekala, istiyorsan seni kısa bir gezintiye çıkarayım, eğer bunu istiyorsan. Çok benzin yakmam herhalde."

Ora adamı şapır şupur öptü. "Evet, tatlı babacık. Haydi tekerlekleri döndür. Arabalara bayılırım. Terleyinceye kadar binelim!"

Yirmi dakika sonra John garaja dönmüştü ve Ora somurtarak arabadan indi. "Benim çabuk terleyeceğimi zannettin herhalde babacık. Sana beni gezdir, bindir dedim ama sen yapmadın."

Cuma gecesi geldiğinde John mutluydu. Eve dönüyordu ve Ora istediğini elde edememişti. Tanrının ve Sally'nin ona güvenebileceklerine kendini inandırıyordu.

Cuma akşamı Ora onu garajın kapısında bekliyordu. Koyu yapraklı Japon gülü ağaççıklarının yanında.

"Salı günü döneceğini zannediyordum," dedi itham eder gibi. "Cuma akşamı oldu ve sen hala gitmemişsin. Benden kurtulmak istiyordun, biliyorum."

"Hayır, hiç de değil. Bir kere benim bir karım var, ikincisi de yarın dönüyorum. Seninle konuşmaya vaktim yok. Uyumam lazım. İhtiyarlıyorum artık."

"Hayır, ihtiyar değilsin. Gel de bir tur atalım. Ama geçen geceki gibi kısa olmasın. Gel de Oviedo'ya gidip gelelim."

Arabaya bindi, ellerini, direksiyonda onun ellerinin üstüne koydu ve tatlı tatlı gülümsedi.

"O garaja girme. Haydi sür arabayı."

Yirmi Altıncı Bölüm

İki saat sonra John kendini Oviedo'da perişan bir otel odasında giyinirken buldu, çok öfkeliydi. Zayıflığına kızıyordu. Ora'ya kızıyordu; ama o bunun farkında değildi, yatağın diğer tarafında pabuçlarını giyiyordu.

"Babacık, bana verecek yirmi doların var mı? Benim o kadar çok şeye ihtiyacım var ki, sende de para çok."

"Hayır, sana daha önce de söyledim, benim hiçbir şeyim yok. Üzerimdeki her şey Sally'ye ait."

Pabuçlarını bağlayıp yeleğini giydi ve Hall'un ödediği dört dolardan kalanını hatırladı. Parayı cebinden çıkardı ve ona fırlattı, "İşte! Al bunu. Bütün param bu ve umarım cehennemde çürürsün." Ceketini kaptı ve arabaya doğru aceleyle giderken ancak giyebildi. Ora elbisesini kaparak arkasından fırladı ama o odadan daha çıkmadan, John direksiyonun arkasına geçmişti

bile ve kız yetişinceye kadar arabayı çalıştırmıştı. John hırsla onu, hiçbir şey söylemeden arabanın kapısından itti. O kadar kuvvetli itmişti ki, araba hız kazanırken kız yolun kenarındaki çukura düştü, araba uzakta kırmızı bir göz gibi görünüyordu.

"Saçı başı ağırmış piç. Ne oldu şaştım, kaldım. Şu üç dolar ve bozukluk epeyce işime yarayacak. Kaç zamandır Ovieoda'ya gelmek istiyordum; işte buradayım ama sahiden niye böyle kızdığını bilmek isterdim. Gerçekten isterdim. Beni tam da olmak istediğim yerde bıraktı yarın ambalaj fabrikasında maaş günü. Tahıl ambarında tavuk gibi olacağım."

"Yarın kendime bir şişe parfüm ve yeni jartiyerler alacağım, kırmızı erkekleri, sarı da paraları cezbetmek için. Hey! Hey! artık kaybetmeyeceğim, bu yardımla kaybetmeyeceğim."

Hambo uyandığında John gitmişti. Komodinin üzerinde saatin yanma on dolar konulmuştu ve birkaç tane yeni gömlek sandalyenin üzerinde duruyordu.

"Şu sahtekar, namussuzun yaptığına bak, tüydü ve bana hoşça kal bile demedi. Sarsak, kalın kafalı, ağlayacağımı falan sanıyordu herhalde, yalancı herif!" Ama sobanın üstünde ekmek kızartırken ağlamaya başladı. Sonrada hiç bir şey yiyemeyeceğini fark etti. Sanki boğazında kurbağa vardı; kahvesini içerken bile neredeyse boğulacaktı.

Yerdeki sis, gün ışığında kalktı. John eve doğru kaçarken, araba 'eveeee' diye sesleniyordu ve bu adama bir işkenceydi. Sahtekar! Dünyaya gerçek yüzünü göster! Yakında Sally'nin varlığının sığınağında olacaktı. İnanç dolu, soruların olmadığı bir dünya. Lucy'nin geri dönmesi için dua etmişti ve Tanrı

Sally'yi göndermişti ona. Arabayı sürdü ama yolu kesen demiryolunu görmedi.

Lokomotif arabaya tam ortasında vurdu ve onu aynen bir oyuncak bebek gibi savurdu. John arabadan fırlamıştı ve hareketsiz, öylece yatıyordu. Sadece ayağı bir iki kere seyirdi.

"Nasıl olduğunu anladıysam ne olayım" dedi, makinist. "Adam ya uyuyordu, ya da sarhoştu. Tanrı biliyor ya, arabanın yola girdiğini görünce kaç kere tren düdüğünü çaldım. Sarhoş değildi. Hiç içki kokmuyordu. Uyuyordu o zaman. Kahretsin, şimdi sorgulanacağım. Ama düdük çaldığıma şahitlerim var."

Sally sarsıla sarsıla ağladı. "Hayır, demiryolu şirketinden yedi bin doları istemiyorum. Bu parayı çocuklarına vereceğim. Bu paranın kuruşunu bile istemem. Onu çocuklarını bu paradan mahrum etmeyecek kadar çok seviyordum. Bir tek, öldüğümde beni de onun yanına gömün. Sadece ikimiz, bunun için o mezarları aldım. Hala alışamıyorum, tam da yaşamaya hazırlanıyordu, onu benden aldılar. Ama bir tek tesellim var, bana sadıktı. Düşünün, böyle tatlı birini bulmam için elli yıl yaşamam gerekti. O her şeyden daha fevkaladeydi. Hiçbir şeyden pişman değilim. O bana sadıktı." Bunu tekrar tekrar söyledi. Bu onun kalbinin şarkısıydı ve o da bu şarkıyı söylemeye devam etti.

Tüm eyaletten John Pearson'a saygılarını göstermek için gelen pek çok kişinin arasında parlayarak oturdu. Çocuklarının arasındaydı ve onların kendini sevmelerini sağlamıştı, gömüldükten sonra da yirmi-

den fazla şehirden, onun için düzenlenen anma törenlerine katılmak için davet aldı.

Ayın ikinci pazar günü Kutsal Ümit, John Pearson için anma töreni düzenlendiğinde Sanford yasa bürünmüştü. Yüksek arkalıklı, taht gibi koltuğu süslenmişti. Çok gösterişli çelenklerin yanında, ormandan, bahçelerden toplanan çiçeklerle yapılmış, küçük buketler vardı. Hattie, matem elbiselerine bürünerek merasim için kasabaya gelmişti.

Rahip Pearson'ın vücudunu temsil eden, çiçeklerle süslü koltuğun önüne, ilk sıraya oturacaktı ama biri onu durdurdu. "Karısı, önde oturuyor," diye fısıldayıp ona arkada, kalabalığın arasında bir yer gösterdiler.

Hambo, siyah örtüler içindeki Hattie'ye gözlerini devirerek baktı, dişlerini sıktı: Bak hele, onun sigorta parasını almak için bizden yardım istemek üzere geleceğini duymuştum. Tanrı olmak isterdim, onu alıp bir domuza çevirir, sonra da nefes almaması için tüm dünyayı betonla kaplardım," diye fısıldadı Watson'a.

Rahip, vahşi bir ölüm şiiri okudu. Ölümün, soluk beyaz adının üstünde ölümün buz gibi ellerinde. Zaferin altın sokaklarında. Amin bulvarında. Şükürler sokağında. Tahtının etrafındaki şarkıcıların arasında John görününce, Tanrının memnuniyeti duyuluyordu. Ağlayan güneş ve ayın üstünde. Dünyaya çıplak gelen adama bir giysi veren ölümün üstünde. Tüm dinleyenler korkunç bir kayıp hissedip ağıt yaktılar.

Eski davulu, o-go-doe'yu çaldılar, o-go-doe, o-go-doe, o-go-doe! Kalpleri ateşe döndü ve ayak bilekleri bilmeden bu davula doğru atıldılar. Kata-Kumba değil, zaferin davulu, Büyük ataların ve zafer dolu sa-

vaşların davulu. Keçi derisi küçük davul da değil, doğum ve yaradılışı hatırlatan, sevinçle dans edilmesi gereken, o-go-doe, ölümün sesi. Hiçbir söz vermeyen ve sadece gözyaşlarıyla geçmişten söz eden o ses.

Sonunda Rahip ağzını sildi ve "O bir erkekti. Onu sadece Tanrı tanırdı" dedi. Her şey ritimle bitti. A-yakların tempo tutmasıyla ve başların matemli dansıyla sona erdi.

"Yorgunlar için dinlenme vakti..."

Zora Neale Hurston'ın ilk romanı olan Bir Rahip, Bir Erkek, kendi iyiliği için çok fazla kadına aşık bir adam olan, "yaşayan sevinç" John Buddy Pearson'ın hikayesini anlatmaktadır. Çok acı çekmiş karısı Lucy, onun tek aşkıdır; fakat John'un hayatında Mehaley, Koca Kadın, voodoo meraklısı entrikacı Hattie ve daha başkaları da vardır. Kutsal Ümit'te vaazları ile cemaatini coşturan en popüler vaiz olduktan sonra bile, pazar günleri bir rahip, geri kalan günlerde "doğal bir erkek" olduğunu itiraf etmek zorunda kalır. Zora Neale Hurston, bir adam ve onun cemaatinin portresini çizdiği bu romanda, inancın, hoşgörünün ve iyi niyetin, ruhani olan ile fiziksel olan arasındaki gerilimi çözemeyeceğini gösteriyor. Yazarın çağlar kadar eski olan bu ikilemi yeniden hayata geçirmesi, insan doğasının gelip geçici heveslerine gösterilen anlayışa sunulan bir övgüdür.

ISBN 975-6565-36- 5

